

ОСНОВНИ ХРИСТИЯНСКИ ДОКТРИНИ

ОСНОВНИ ХРИСТИЯНСКИ ДОКТРИНИ

Целта на Shepherds Global Classroom е да екипира тялото Христово като предоставя обучителна програма за изграждане на християнски водачи по целия свят. Стремим се да подпомогнем местните обучителни програми чрез програма от 20 курса, която предоставяме на духовните обучители във всяка страна по света.

Този курс може да бъде изтеглен безплатно на <https://www.shepherdsglobal.org/downloads>

Водещ автор: д-р Стивън К. Гибсън

Copyright © 2023 Shepherds Global Classroom
Преведено на български от трето издание англ

Всички права запазени.

Авторските права върху материали собственост на трети лица принадлежат на тези лица и споделянето им се регулира според различни разрешителни режими.

Освен ако не е указано друго, всички цитати от библейските текстове са от Проект „Живо слово“- съвместна разработка на Фондация „Библейска лига“ и „Мисия Възможност“, Ревизирано издание, 2001 г. Copyright © върху ревизираното издание – Фондация „Библейска лига“.

Бележка относно разрешението за употреба:

Този курс може да се копира и разпространява свободно в печатен и дигитален формат при следните условия: (1) съдържанието на курса не трябва да бъде променяно по никакъв начин; (2) копия от курса не могат да се продават с печалба; (3) образователните институции могат свободно да използват/копират този курс, дори ако образованието, което предоставят, се заплаща и (4) курсът не може да бъде превеждан без разрешението и надзора на Shepherds Global Classroom

Съдържание

Преглед на курса.....	5
1. Божията книга	9
2. Характеристиките на Бога	21
3. Троицата	29
4. Човекът	37
5. Грехът	45
6. Духовният свят	53
7. Христос.....	61
8. Спасението.....	73
9. Въпроси, свързани със спасението	83
10. Святият Дух	95
11. Християнската святост.....	105
12. Църквата.....	117
13. Къде ще прекараме вечността	125
14. Събитията при второто пришествие на Исус Христос.....	131
15. Символите на вярата в ранната църква	139
Препоръчителна литература	148
Отчет за изпълнени задания	151

Преглед на курса

Описание на курса

Този курс дава разбиране за основополагащите доктрини, които касаят всички основни категории на християнското богословие като Бог, грях, Христос, спасение и други. Студентите ще се научат как да избягват доктринални грешки и как да преподават християнските доктрини.

Цели на курса

- (1) Да научим основополагащите доктрини на християнската вяра
- (2) Да използваме правилно Библията като източник и авторитет относно доктрините.
- (3) Да разпознаваме фрапантни доктринални грешки.
- (4) Да получим разбиране, което ни помага да задълбочим нашето взаимоотношение с Бога.
- (5) Да усвоим съдържание и структура, които ни помагат да учим други.

Разяснения и насоки за водачите на курса

Тези насоки указват как курсът да бъде преподаван възможно най-качествено. Водачът на курса трябва да спазва този стандарт със студентите, които ще получат сертификат от Shepherds Global Classroom или негови представители. За други групи, които не могат да спазят тези изисквания, учителят може да внесе промени според техните възможности и да им даде друг сертификат.

Един урок отнема около или над 90 минути. Най-добре би било за всеки урок да се отделят по две събирания. В такъв случай някои изисквания трябва да се променят. Например, няма да има тест и двата пъти.

Всеки студент трябва да разполага с екземпляр от този учебник.

Бележките за водачите на курса се намират в текста на уроците и съдържат указания за конкретни части от всеки урок. *Тези указания са в курсив.*

Започвайте всеки урок с тест върху предишния. Всеки студент трябва да попълни отговорите по памет, без да ползва помощни материали. Ако студентът не може да премине теста, може да го направи по друго време (приблизително време за тест: 10 минути). Отговорите на тестовете могат да бъдат изтеглени от ShepherdsGlobal.org.

След теста използвайте целите от предишния урок като въпроси за преговор. Задайте въпрос за всяка цел и дайте време на студентите да обяснят (приблизително време: 15 минути).

В началото на урока един от студентите трябва да прочете съответния библейски текст. Дайте възможност за кратка дискусия каква е връзката на текста с темата на урока (приблизително време: 10 минути).

Преминете през учебния материал от урока като четете и обяснявате всеки раздел. Възможно е участниците в курса да могат да се включат в преподаването на някои раздели (приблизително време: 45 минути).

В рамките на курса са използвани много **библейски стихове**. Пасажите, които трябва да бъдат прочетени на глас по време на часа, са посочени в скоби с думата „прочети“. На други места препратките подкрепят твърденията в текста. Не е задължително винаги да четете или проверявате тези пасажки.

Въпросите за дискусия са обозначени със символа ►. Понякога въпросите за дискусия са в началото на раздела, а на други места служат като негово обобщение. Водачът на курса трябва да зададе въпроса и да даде на студентите време да дискутират. Не е необходимо пълно разяснение на въпроса, особено, когато се намира в началото на раздела.

Студентите трябва два пъти да прочетат раздела **“Християнските вярвания относно”** в края на всяка лекция.

В края на всеки урок всеки студент получава библейски пасаж от списъка. Преди следващата лекция той трябва да прочете текста и да напише един параграф относно това какво казва текстът за темата на урока. Студентът трябва покаже написаното на водача на курса на следващата лекция.

Поне три пъти в рамките на курса студентите трябва да преподават урок или част от урок на хора извън курса. Това може да бъде направено в група в църквата, домашна група за библейско изучаване или в друга среда. В края на всяка лекция напомняйте на студентите за тази тяхна задача и им дайте възможност да споделят дали вече са преподавали.

В края на часа напомнете да студентите да прочетат материала от следващия урок преди следващата лекция (приблизително време за съобщения и домашни: 10 минути).

Ако студентите искат **да получат сертификат от Shepherds Global Classroom или техен представител**, те трябва да посещават лекциите и да изпълняват заданията. В случай, че отсъстват от някоя лекция, студентите трябва да научат пропуснатия материал, да направят теста и писменото задание. В края на курса е поместен формуляр за отбелязване на изпълнените задания.

Разяснения и насоки за студентите

Трябва да прочитате материала от всеки урок преди съответната лекция, за да сте по-добре подготвени да участвате в дискусията.

В началото на всяка лекция бъдете готови да направите тест върху урока от предишната. Научете въпросите за тест, които са поместени в учебника.

Винаги носете със себе си Библия, разпечатан екземпляр от урока и химикал, за да си водите бележки.

Бъдете готови да търсите библейски стихове, да отговаряте на въпросите за дискусия и да участвате според указанията на водача на курса.

В края на всеки урок ще получавате библейски текст. Преди следващата лекция прочетете пасажа и напишете един параграф за това какво казва текстът за темата на урока. Покажете написаното на водача на курса.

Поне три пъти в рамките на курса трябва да подготвите урок или част от урок, който да преподадете на хора извън курса. Това може да бъде направено в група в църквата, домашна група за библейско изучаване или в друга среда. Уведомявайте учителя за всеки път, когато сте преподавали.

Урок 1

Божията книга

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Концепцията на общото и специфичното откровение.
- Доказателствата, че Библията е Божието Слово.
- Вдъхновеността на Писанията.
- Защо вдъхновеността на Писанията означава, че те са непогрешими.
- Термините *боговдъхновена, непогрешима и безгрешна*.
- Защо Библията е завършена книга и към нея не може да се добавя.
- По какъв начин Библията е основният източник и крайният авторитет по отношение на доктрините.
- По какъв начин Библията е важна за ежедневието на всеки християнин.
- Християнските вярвания относно Библията.

(2) Студентите ще избягват да слушат лъжливи авторитети или да изучават Библията с ограничена цел.

Въведение

Бележка към водача на курса: Обикновено лекцията започва с тест върху предишния урок и преговор на целите от него. Тъй като това е първият урок, преминете към прочит на библейските пасаж по-долу.

► Прочетете Псалом 119:1-16 заедно. Какво ни казва този текст за Библията?

Бог, Съзателят на вселената, е говорил. Той е разкрил Себе Си и целта на Неговото творение. Истината, която Бог ни е разкрил, се нарича откровение. В Библията има и книга, която се нарича „Откровение“, но думата „откровение“ може да бъде използвана за цялата истина, която Бог е изявил.

► По какви начини Бог ни е разкрил истина?

Видове форми на откровение

Понеже Бог ни е изявявал истина по различни начини, можем да говорим за две категории откровение: общо и специфично.

Общо откровение

Общото откровение е това, което Бог ни е разкрил за Себе Си чрез творението. В устройството на вселената виждаме изумителната интелигентност и сила на Бога.

Човекът е най-висшето творение на Бога. Когато наблюдаваме как са създадени хората, също научаваме някои неща за Бога. Фактът, че ние сме мислещи същества, които могат да оценяват красотата и да различават добро и зло (макар и не съвършено) ни показва, че нашият Създател трябва да притежава тези способности в много по-голяма степен. Знаем, че Бог е някой, който може да разсъждава и да комуникира, защото ние самите сме способни на това.

Тъй като общото откровение ни показва, че Бог говори, ние разбираме, че може да съществува и специфично откровение. Понеже Бог говори, е възможно да има послания от Него и дори цяла книга.

Благодарение на общото откровение хората знаят, че има Бог, че трябва да Му се покоряват и че вече са проявили непокорство. (Прочети Римляни 1:20-21) Само че общото откровение не ни казва как да влезем в правилно взаимоотношение с Бога. Тъй като общото откровение ни изявява, че хората са грешни и без извинение пред Създателя, но не ни казва решението на този проблем, то ни води към нуждата от специфично откровение.

Специфично откровение

Бог ни е дал специфично откровение чрез вдъхновените писания и Исус, Неговия Син (Урок 7). Специфичното откровение обяснява нашето състояние, описано от общото откровение: ние сме съгрешили и виновни. Специфичното откровение описва Бога, обяснява грехопадението и греха и показва какъв е начинът да се помирим с Бога.

“Не вярвам, че някой може да проповядва Евангелието, без да проповядва закона. Ако пренебрегнете закона, гасите светлината, чрез която човекът осъзнава своята вина.”

– Чарлз Спърджън

Представете си, че не знаете за съществуването на Библията. Осъзнавате, че има Бог и че вие имате проблем с Него. Не знаете нито какво следва след смъртта, нито какъв е смисълът на живота. Не знаете как да се приближите към Бога.

Сега си представете, че някой ви покаже една книга и ви каже, че тя е дадена от Бога, за да отговори на тези въпроси. Можете ли да си представите колко ценна би била такава книга?

Твърдението на Библията

► Какво твърди Библията за себе си? Дайте примери за библейски стихове, които твърдят, че тя е от Бога.

Нека поговорим за това, което Библията твърди за себе си. След това ще разгледаме доказателства за нейната истинност. Библията твърди, че тя е Словото на Бога. В Стария Завет има над 3000 изказвания, че Бог е изпращал послания. Често те са формулирани така: „Бог каза...”¹ Според Исус Старият Завет е бил вдъхновен от Бога. (Прочети Матей 5:17-18; Йоан 10:35; Марк 12:36.) Авторите на Новия Завет смятат, че Бог е вдъхновителят на Стария Завет. (Прочети Деяния 3:18; 2Тимотей 3:16; 2 Петрово 1:20-21.) Те смятат, че новозаветните писания също са вдъхновени от Бога. (Прочети 1Коринтяни 14:37; 2 Петрово 3:16.)

Ако някой не приема твърдението на Библията за самата нея, трябва да погледне доказателствата. Отново си представете, че не знаете за съществуването на Библията. Вие знаете, че Бог е личност и ако поиска, може да говори. Така че сте наясно, че е възможно да има книга от Бога. Тогава някой ви показва една книга и ви казва, че тя е от Бога.

► Как можете да сте сигурни, че Библията наистина е Божието Слово? Какво очаквате да представлява тя?

Навсякъде по света, където се проповядва Евангелието, хората получават вътрешно убеждение, че то е истина. Когато повярват на Евангелието и се покаят, те преживяват Божиата прошка и животът им се променя. За повечето хора това е първата причина, поради която вярват на Библията. (Прочети 1Солунци 1:5).

“Законът изявява
болестта;
Евангелието дава
лекарството.”
- Мартин Лутер

На следващо място, Духът на Бога говори на онези, които имат взаимоотношение с Него, като им дава разбиране и убеждение. Начинът, по който Святият Дух използва Библията, потвърждава, че тя е Божието Слово. (Прочети Ефесяни 6:17).

В нашето ходене с Бога откриваме, че Библията точно описва Неговата природа и начина, по който работи с нас. Библията ни показва как да започнем взаимоотношение с Бога и как да го развиваме. Това доказва, тя е Божие Слово. (Прочети Псалом 119:1-2)

Но какво става, ако искаме доказателство, което не е основано на собствения ни духовен опит? Хората, които изповядват други религии, също имат духовни опитности, но те не са основани на истината. Как можем да сме убедени, че нашият опит стъпва на истината?

¹ Например, виж Числа 34:1; Числа 35:1, 9.

► Има ли доказателства, че нещата, казани в Библията са верни?

Библията е написана за период от 1500 години, от повече от 40 автори, повечето от които не са се познавали помежду си. Какво бихме очаквали от подобна книга? Бихме предположили, че ще е пълна с всякакви грешки и противоречия. Нека обаче да разгледаме следните факти за Библията. Установено е географското местоположение на хиляди места, споменати в Библията; историята потвърждава съществуването на хиляди събития и личности, за които Библията говори; няма откритие, което да опровергава някакъв библейски текст; Библията никога не си противоречи. За нито една друга книга, писана някога, не може да се каже подобно нещо. Твърдението на Библията, че е вдъхновена от Бога, е подкрепено с доказателства.

Доказателствата в подкрепа на твърдението на Библията, че тя е Божието Слово, могат да бъдат обобщени в шест точки. Ние знаем, че Библията наистина е Словото на Бог, защото:

- Хиляди библейски факти са потвърдени.
- Нито едно твърдение на Библията не е опровергано.
- Библията не си противоречи.
- Истинността на Евангелието бива доказана от ефекта, който то има.
- Божият Дух говори чрез Библията.
- Библията ръководи нашето взаимоотношение с Бога.

Дефиниция на вдъхновеността

► Какво имаме предвид, когато казваме, че Библията е вдъхновена?

Вдъхновението е свръхестественият процес, чрез който Бог е разкрил Себе Си и е дал писмена форма на това откровение. Библията е крайният продукт на вдъхновението. Няма друга книга, която да е вдъхновена така, както Библията. **Вдъхновеността на Библията означава, че тя е изцяло Божие Слово, включително и самите думи, които са използвани.**

Когато Библията твърди, че е вдъхновена от Бог, това е много повече от вдъхновението, което хората си мислят, че са получили, когато им хрумне някоя страхотна идея.

Всичкото Писание е боговдъхновено и полезно за поучение, за изобличение, за поправление, за наставление в правдата (2Тимотей 3:16).

Въпреки че Писанията са написани от човешка ръка, стихът акцентира върху това, че Библията идва от Бога. Поради това, че идва от Бога, тя е достоверен източник на доктрини. Библията превъзхожда всичко, което човек би могъл да направи.

И това да знаете преди всичко, че никое пророчество в Писанието не е собствено на пророка обяснение *на Божията воля*; защото никога не е идвало

пророчество от човешка воля, но [святите] човеци са говорили от Бога; движени от Святия Дух. (2 Петрово 1:20-21).

Тези два стиха от 2 Петрово заявяват, че авторите на Писанията са били водени от Святия Дух. Те не са разчитали на своите знания, за да бъдат точни. Фактът, че са били водени или движени от Святия Дух в процеса на писане, говори, че достоверността на написаното в крайна сметка зависи от Бога. На Библията може да се вярва толкова, колкото и на Бога.

Как е изглеждало вдъхновението?

► По какви начини библейските автори са получавали Божията истина, преди да пишат?

Понякога хората се чудят как е работело вдъхновението. Как Бог е комуникирал Своята истина и как е бил сигурен, че ще бъде записана вярно? Първото, което трябва да забележим, е, че Бог дава откровения по различни начини. Той не се ограничава само до един метод. (Прочети Евреи 1:1.)

Понякога Бог говори с глас, както говори на Мойсей (Изход 33:11). Друг път дава на автора видения или сънища, които той записва.² Вероятно частта от Писанията, която е написана собственоръчно от Бога е заветът с Израел (Второзаконие 9:10). Други части от Писанията изглежда са били диктувани, тъй като големи пасажии от Изход, Левит и Числа започват с изречението: „Бог говори на Мойсей, казвайки...”

Вдъхновеността не означава, че Бог е изговорил думите към автора с глас, който може да бъде чул. Различните автори са различни като личности и имат различен стил на писане. Например, стилът на Павел е много различен от този на Петър. Според нашия възглед за вдъхновението Бог използва темперамента, речника, стила на писане, образованието и историческите познания на пишещите.

Правилната гледна точка относно вдъхновеността е, че Бог е вдъхновил цялата личност, използвайки човешкото въображение и темперамент за изразяване на божествената истина. Той не само разкрива истина, но и съблюдава процеса на нейното записване, за да подсигури абсолютна точност.

Някои хора мислят, че Бог просто е дал идеите, които е искал да комуникира, и авторът ги е обяснил по най-добрия начин, по който е могъл, като неизменно е допуснал грешки в предаването на подробностите. Това схващане не съвпада с библейската гледна точка по въпроса. В Библията е описано, че авторите са били движени от Святия Дух в процеса на писане, така че ние знаем, че те не са писали от себе си, съответно не са допускали грешки.

² За примери за откровение чрез видения виж Даниил 7 и 8 и по-голямата част от книгата Откровение.

Понеже Библията е Божие Слово, тя не греши, защото Бог не греши. (Прочети Притчи 30:5) След като Бог разкрива Себе Си в историята, записана в Библията, подробностите трябва да са точно записани, за да имаме достоверно откровение за Бога. Ето защо библейското описание на вдъхновението ни помага да знаем, че Бог е ръководел писането и то е било съвсем точно.

Термини, които се използват в подкрепа на абсолютната точност на Библията

Боговдъхновена

Библията е боговдъхновена, което означава, че тя е изцяло Божие Слово, включително и самите думи, които са използвани. Първоначално този термин е бил достатъчен, за да бъде Библията утвърдена като напълно достоверна и точна. Само че някои хора, твърдят, че вярват, че Библията е боговдъхновена, но отричат нейната точност. Следните термини се използват в защита на съществените аспекти на вдъхновеността.

Непогрешима

Този термин означава „който не може да се провали или да сгреши.“ Когато казваме, че Библията е непогрешима, имаме предвид, че можем да ѝ се доверим и че тя никога няма да ни подведе. Непогрешимостта на Библията се отнася не само за доктрините в нея, но за всяко твърдение, което тя съдържа.

Безпогрешна

Този термин означава „без грешка.“ Библията е точна във всяко свое твърдение. Тъй като Бог никога не лъже и не греши (Прочети Тит 1:2) и Библията е Неговото Слово, можем да сме сигурни, че в нея няма грешки. Ако някой заявява, че в Библията има грешки поради това, че е писана от хора, той забравя как е описано вдъхновението във 2 Петрово 1:21: авторите са били водени от Святия Дух. Библейският, исторически възглед относно вдъхновеността е, че Библията е боговдъхновена във всяка нейна дума и поради тази причина в нея няма никакви грешки. (Прочети Матей 5:18.)

Ами грешките при преписването?

Преди изобретяването на печатарската преса всички документи, включително и Писанията, са преписвани на ръка. Не разполагаме с оригиналните ръкописи на Павел, Исаия или Мойсей. Сред хилядите древни преписи на гръцки и еврейски има леки различия и невинаги можем да знаем какъв точно е бил оригиналният текст. Тези различия обаче са твърде незначителни, за да хвърлят сянка на съмнение върху която и да е доктрина. Можем да се доверим на всичко, което Библията казва, защото знаем, че в оригиналите няма грешки и разликите между преписите са пренебрежимо малки.

- Откъде знаем, че Библията е достоверна, въпреки че е била преписвана на ръка много пъти?
- Какви са причините, поради които някои хора смятат, че в Библията има грешки?

Защо някои хора смятат, че в Библията има грешки?

Понякога хора твърдят, че в Библията има грешки, защото не познават нейното естество.

Библията използва обичайна човешка комуникация. Например, има стих, който казва, че слънцето се движи в небето. Повечето учени мислят, че земята се върти, а не че слънцето се движи, но също казват, че слънцето изгрява и залязва. Те просто описват това, което виждат.

Има и поетични изрази като „планините се разиграха като овни, хълмите като агнета“ (Псалом 114:4), или „и всички дървета в полето ще изпляска с ръце“ Исая 55:12). Този литературен стил не може да се възприема буквално.

Понякога авторите цитират други хора, включително такива, които не са били вдъхновени. (Например, думите на приятелите на Йов са записани, въпреки че Бог казва, че те не са били прави (Йов 42:7).)

Нито едно от тези неща не представлява проблем за доктрината на вдъхновението. Бог е направлявал процеса на писане по такъв начин, че крайният продукт със сигурност да бъде Неговото Слово.

Понякога на хората им се струва, че откриват противоречия в Библията, но е необходимо да погледнат по-внимателно. Например, Марк 5:1-2 и Лука 8:26-27 разказват за един обладан от демони човек, който е изцелен от Исус. В Матей 8:28 се говори за освобождение от демони на двама души. Тук няма противоречие. Лука и Марк не казват, че човекът е бил само един. Те избират да се фокусират върху човека, който е познат в този район. Ако видите привидно противоречиви твърдения в Библията, не трябва да си вадите прибързани заключения, а да отделите време да разберете какъв е контекстът.

Библията и християните

- По какви начини християните трябва да използват Библията?

Библията съдържа Божия закон. Спазването на закона не ни спасява, но той ни показва как Бог иска да живеем. Законът на Бога разкрива Неговата природа. Ние трябва да го следваме, защото искаме да приличаме на Бога. След като обичаме Бога, трябва да обичаме Неговия закон. Псалом 119 описва как поклонниците на Бога трябва да се наслаждават в Неговия закон. Онзи, който обича Бога, ще моли Бог да промени сърцето му, така че то да бъде в съгласие с Божията воля. За този, който обича Бога, е невъзможно да не иска да угоди на Бога.

Божие Слово е светлина. Апостол Петър ни казва, че светът тъне в духовна тъмнина и Божие Слово осветява пътя, по който трябва да ходим. (Прочети 2 Петрово 1:19-21; виж също Псалом 119:105.) Никога не трябва да следваме идеи или чувства, които са в противоречие с Божие Слово. Святият Дух никога няма да ни води да направим нещо, което Библията обявява за погрешно.

„Двете най-големи лъжи, на които съвременната култура вярва са, че ние сме добри хора и че понеже Бог е любящ, Той няма да накаже греха.“

– Франсис Чан

Словото на Бога е нашата духовна храна. Добрият апетит е признак на здраве и християнинът ще желае Божие Слово, така както бебето желае мляко (1 Петрово 2:2). С напредването си в зрялост вярващите разбират и усвояват все повече от Божията истина, както детето се учи да яде твърде храна (1Коринтяни 3:2). Всеки християнин трябва да се храни с Божие Слово ежедневно.

Библията е нашата защита срещу Сатана. Заповядано ни е да се облечем с духовно всеоръжие. Божие Слово е мечът, който ни дава Святият Дух (Ефесяни 6:17). Исус отговаря на изкушенията на дявола със слово от Писанията (Матей 4:3-4).

Словото на Бога е истина, която ни призовава да откликнем. Исус го сравнява със семена (Лука 8:11-15). Някои семена погиват, защото почвата, където попадат, не е била подготвена. Когато четем Библията, трябва да откликнем на нейната истина и да се молим Бог да направи нашия живот плодоносен чрез Неговото Слово.

Тъй като Библията е Божие Слово...

Тъй като Библията е Божие Слово...

- Тя никога няма да изгуби актуалност или адекватност. Тя е приложима за всеки човек, на всяко място, по всяко време.
- Тя ни води в разпознаването на Божията воля, понеже Бог никога не си противоречи и не си променя мнението.
- Тя ни помага да живеем живота си по най-добрия начин, защото Бог, нашият Създател, ни е дал насоки за това чрез нея.
- Тя съдържа всичко, което трябва да знаем, за да бъдем спасени и да развиваме взаимоотношение с Бога.

Макар че се учим от пастори и от църковната традиция, всяка идея, която противоречи на Писанията е неприемлива, защото Библията е крайният авторитет.

Святият Дух ни дава светлина, за да разбираме Божие Слово и ни води как да му се покоряваме.

► Бог продължава да говори, но трябва ли да очакваме, че можем да допълваме съдържанието на Библията?

Завършена ли е Библията?

От времето на смъртта на последния апостол църквата счита Библията за завършена книга. Църквата не просто събира текстове, които нарича Писания, а признава определени текстове за авторитетни и вдъхновени от Бога. Текстовете, които са част от Писанията отговарят на изисквания, които нито един по-късно написан текст не може да изпълни.

В книгите на Стария Завет църквата запазва текстовете, които Израел е запазил като Божие слово. Книгите от Новия Завет са признати за Божие Слово според следните изисквания:

- Имат историческа връзка с апостолите
- Потвърждават сами себе си
- Приети са от църквата с единодушие
- Използват почтително Стария Завет
- Полезни са в борбата с ересите

Бог продължава да говори, но можем ли днес да допълваме Библията? Невъзможно е нов текст да изпълни изискванията към оригиналните текстове, които съставляват писанията. Например, няма как нов текст да бъде свързан с апостолите, защото те вече не са сред нас, нито пък би бил приет с единодушие от църквата по света.

Писанията са завършени и достатъчни за спасение и за християнски живот (2Тимотей 3:14-17). Те съдържат всичко необходимо и няма нещо важно и нужно, което да бъде добавено. Хората, които твърдят, че са получили нови откровения, трябва да прекарват времето си в изучаване на откровението, което Бог вече е дал. Там ще намерят всичко, което им е необходимо и ще се предпазят от грешки.

Грешки, които да избягваме

Бележка към водача на курса: Двама души от курса биха могли да обяснят този и следващия раздел.

Пренебрегване на авторитета на Библията

Кой е крайният авторитет за вас? Много християни казват, че Библията е авторитет за тях, но всъщност най-много се доверяват на чувствата си. Ако някой смята дадено действие за правилно, защото не изпитва вина, когато го върши, то за този човек крайният авторитет са неговите чувства, а не Библията.

Хората не приемат на сериозно Библията по много причини. Възможно е някой, когото уважават, да не се съобразява с даден библейски принцип и те да правят същото. Или пък вършат нещо, което Библията забранява и търсят оправдание за

постъпките си. Може и да не знаят какво учи Библията. Ние трябва всячески да се стараем да разбираме Библията и да се покоряваме на нейния авторитет.

Когато изучаваме Библията с ограничена цел

Библията е основният източник на доктрини и е крайният авторитет по всеки доктринален въпрос. Възниква проблем, когато хората изучават Библията, само за да докажат собствените си доктрини. Те не използват Библията като духовна храна, а мислят единствено за това как да покажат, че някой друг греша. Правилно е да развиваме и защитаваме нашите доктрини с Писанията, но ако ги ползваме само с тази цел, ще изгубим радостта, която общуването с Библията носи в личното ни взаимоотношение с Бога.

Има хора, които четат Библията само, за да се насърчават. Трябва да помним, че целите на Библията са наставление, изобличение и поправление (2Тимотей 3:16). Не бива да пропускаме заповедите в Библията, като търсим само обещанията, които ни карат да се чувстваме добре. Може би днес Бог иска да ни изобличи, да ни поправи или да ни научи на нещо.

Заблудите на култовете

Има религиозни групи, които твърдят, че вярват в Библията, но тя не е крайният авторитет за тях. Те заявяват, че единствено те могат да обяснят Библията чрез откровение или специална система, с която само те разполагат. Техните най-важни доктрини не намират доказателства в Библията.

Може да ползват друга книга като допълнение към Библията и да твърдят, че тя не е достоверна, защото са допуснати грешки при превода и преписването.

Подобни идеи намекват, че Библията не е пълното Божие Слово. Такива хора припознават други източници като краен авторитет.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно Библията“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно Библията

Библията е Словото на Бога. Бог е вдъхновил авторите, така че те не са допуснали грешки. Библията съдържа всичко, което трябва да знаем, за да бъдем спасени от греха и да развиваме взаимоотношение с Бога. Библията е основният източник на нашите доктрини и е крайният авторитет за нас. Християните трябва ежедневно да изучават Библията, за да познават Бог все по-добре, да бъдат водени от Него, да се хранят духовно и да живеят живот, изпълнен с радост и смисъл.

Задания по Урок 1

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Псалом 119:33-40
- Псалом 119:129-136
- Притчи 30:5-6
- Матей 5:17-19
- 2Тимотей 3:15-17
- 2Петрово 3:15-16
- Откровение 22:18-19

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 1. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Поне три път по време на този курс ще преподавате урок или част от урок на хора извън курса. Това може да бъде направено в група в църквата, домашна група за библейско изучаване, семейно събиране или в друга среда. Вие носите отговорност да организирате това и да информирате водача на курса.

(4) Не забравяйте да прочетете следващия урок като подготовка за следващата лекция.

Тест върху Урок 1

- (1) Какво представлява общото откровение?
- (2) Кои са двете форми на специфично откровение, които Бог използва?
- (3) Кои са трите неща, които специфичното откровение може да направи, а общото не?
- (4) Какво твърди Библията за себе си?
- (5) Избройте шест причини, поради които знаем, че Библията е Божие Слово.
- (6) Защо Библията е полезна за поучение, за изобличение, за поправление, за наставление в правдата? (2Тимотей 3:16).
- (7) Какво е описанието, което Библията дава на вдъхновението, което ни уверява, че авторите не са допуснали грешки?
- (8) Избройте четири начина, по които Бог е давал вдъхновение.
- (9) Какво означава твърдението, че Библията е боговдъхновена?
- (10) Какво означава твърдението, че Библията е непогрешима?
- (11) Какво означава твърдението, че Библията е безпогрешна?

Урок 2

Характеристиките на Бога

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Защо нашата лична представа за Бога е толкова важна.
- Как това, че Бог е Създател го отличава от всеки друг.
- Характеристики на Бога: какво означава, че Той е личност, дух, вечен, троичен, всемогъщ, всеприсъстващ, непроменим, всезнаещ, свят, праведен и любящ.
- Какво е значението на всяка характеристики на Бога за нашето взаимоотношение с Него.
- Библейска перспектива за суверенността на Бога.
- Християнските вярвания относно Бога.

(2) Студентите ще избегнат погрешно разбиране на важността на формите на поклонение.

Въведение

- Прочетете заедно Исая 40. Дискутирайте какво казва този текст за Бога.
- Защо е важно да имаме правилна представа за Бога?

Кой е Бог? Е.У. Тоузър демонстрира колко е важен този въпрос, когато казва: „Вярвам, че в основата на почти всяка доктринална грешка или неуспех при прилагането на християнската етика стоят погрешни или неблагоприятни (непочтени) мисли относно Бога.”³ Исус каза на самарянката при кладенеца, че проблемът на самаряните е, че не знаят на кого се покланят. Най-важната характеристика на всеки човек е неговата представа за Бога. Тя е в основата на неговата религия. Няма по-сериозна грешка от тази да грешим относно това какъв е Бог.

Невъзможно е да опишем Бог напълно чрез каквито и да било сравнения, защото Той далеч надхвърля нашите възприятия. Дори в Библията няма формално описание на Бога, навсякъде са описани Неговото същество и сила. В Битие четем как Бог е

³ Е.У.Тоузър, *Познаването на Святия Бог* (изд. Нов човек, 1993)

създал небето и земята, растенията, слънцето, луната и звездите, животинския свят и накрая човека. Първият урок на Писанията е пределно ясен: Бог е Създателят на всичко, което съществува. Затова Той е различен от всичко останало, което съществува, защото самият Той не е част от творението.

Библията изобилства с твърдения за Бога. Въз основа на библейските текстове богословите са съставили списък с характеристики на Бога. С нашето несъвършено разбиране не сме способни да ги разберем напълно, но почителното им изучаване е ценна духовна практика. И така, ще разгледаме следните твърдения за Бога. Те стъпват на откровението, което Бог е дал за Себе Си в Библията и затова знаем, че те са истина.

Характеристики на Бога

Няма да разгледаме изчерпателен списък с характеристиките на Бога, но ще се спрем само на най-важните, които трябва да знаем.

► Какви характеристики на Бога можете да изброите?

Бог е личност

Това означава, че Той е истинска, жива личност с разум, чувства и воля.⁴ Той не е съвкупност от природни закони или някаква безлична сила като електричеството или гравитацията. Той твори, действа, знае, желае, планира и говори.

► Какво би се променило за нас, ако Бог не е личност?

Фактът, че Бог е личност прави възможно да имаме взаимоотношение с Него. Ако Той не е личност, не бихме могли да се обръщаме към Него в молитва. Ако не е личност, не би могъл да бъде доволен или недоволен.

Бог е Дух

„Бог е Дух; и онези, които Му се кланят, с дух и истина трябва да се кланят“ (Йоан 4:24).

Това, че Бог е Дух представлява основата за нашето духовно общение с Него и за нашето поклонение. Молитвата и поклонението не зависят от материални неща, определена поза на тялото, график или сграда. Тези неща може да ни помагат да се съсредоточим в поклонението, но не го определят.

Фактът, че Бог е Дух е една от причините Той да ни забрани да си правим Негови изображения. (Прочети Изход 20:4-6.) Бидейки Дух, Бог е невидим за нас (1Тимотей 1:17), освен когато реши да приеме видим образ. (Прочети Битие 18:1; Исаия 6:1.)

⁴ Битие 6:6, Исаия 42:21, Исаия 46:10-11, Наум 1:2, Софония 3:17, Яков 5:11, 1 Петрово 5:7

Тъй като нашето възприятие за Бога е ограничено, никой не Го е виждал в пълнота, дори когато е приемал видим образ (Изход 33:20; Йоан 1:18; Йоан 6:46).

Бог е вечен

Не е имало момент, в който Бог не е съществувал, нито ще има момент, когато няма да съществува. Бог няма начало и край. Той разкрива Себе Си със Своето име – АЗ СЪМ ТОЗИ, КОЙТО СЪМ (Изход 3:14). Йоан Го описва като Този, Който е, Който е бил и Който идва, Всемогъщият (Откровение 1:8). Отвека и довека Той е (Псалом 90:2). В някои религии има митове как са родени техните богове, но истинският Бог е вечен.

Бог е троичен

В Библията се казва, че Бог е един и че е три отделни личности. Има само един Бог, но Неговото естество се състои от три личности. Макар да не можем да разберем напълно Троицата, тя не е нелогична, защото не се казва, че има един Бог и трима богове. Бог е един и съществува в три лица. Понеже Отец, Синът и Святият Дух заедно притежават всички характеристики на божеството, всеки от тях може да бъде наречен Бог и да бъде почитан като Бог. (Темата за Троицата ще бъде разгледана по-подробно в следващия урок.)

Бог е всемогъщ

Той може да направи каквото си поиска. „Нашият Бог е на небето; прави всичко, което Му е угодно“ (Псалом 115:3). Бог не е ограничен по никакъв начин, освен в това, че никога не действа против Своята свята природа и винаги изпълнява обещанията Си. За Бог не съществуват трудности или предизвикателства. „Защото Господ, нашият Бог Всемогъщи царува“ (Откровение 19:6).

► Какво значение има за нас знанието, че Бог е всемогъщ?

За нас това е насърчение, защото знаем, че в нашите битки, той „може да направи несравнено повече, отколкото искаме или мислим според действащата в нас сила“ (Ephesians 3:20). Дори когато нещата изглеждат извън контрол, ние сме уверени, че Божият велик план ще бъде изпълнен. Можем да се молим с увереност, че Бог е способен да се намеси във всяка ситуация.

Бог е всеприсъстващ

Няма място, където Бог не присъства и нищо не се случва без Неговото знание. „Така казва Господ: Небето Ми е престол, и земята е Мое подножие“ (Исая 66:1). Той Бог на цялата вселена и силата му не е ограничена в определено място. „Може ли някой да се скрие в тайни места, и Аз да не го видя? – казва Господ. Не изпълвам ли Аз небесата и земята?“ (Еремия 23:24). Това ни дава сигурност, че Бог знае нашата ситуация и нашите проблеми. Освен това разбираме,

„Не е необходимо да викаме над бездната към един отсъстващ Бог. Той е по-близо до нас от собствената ни душа, по-близо от най-съкровените ни мисли.“

— Е.У. Тоузър

че никой не може да се скрие от Бога или да съгреши, без да бъде разкрит. Всичко е голо и разкрито пред Божиите очи. (Прочети Евреи 4:13.)

Бог е непроменим

Не е имало време, когато Бог не е бил Бог, нито някога Той ще престане да бъде Бог. (Прочети Яков 1:17.) В някои религии съществува вярването, че Бог се развива, но Библията ни казва, че Бог никога не се променя в Своето естество, характеристики и цели. (Прочети Малахия 3:6.) Той всякога обича правдата и мрази беззаконието. Вечният Бог, който се разкрива на Мойсей като АЗ СЪМ е АЗ СЪМ и днес. Той е необятен, вечен и непроменим в Своето естество, мъдрост, сила, святост, справедливост, доброта и истина. Той е вечно същият и Неговите години няма да се свършат (Псалом 102:27).

Бог е всезнаещ

„Разумът Му е безпределен“ (Псалом 147:5). Бог не научава нищо, защото Той знае всичко. Той никога не е учил нещо от някого и никой не може да Му дава съвети. (Прочети Исаия 40:13-14.) Бог знае бъдещето и никога не е изненадан или неподготвен за нещата, които се случват (Псалом 139:4).

► Какво значение има за нас знанието, че Бог е всезнаещ?

Знанието на Бога е свързано с Неговата мъдрост, изявена в творението и особено в плана Му за спасение. (Прочети Псалом 104:24; Римляни 11:33.) Тъй като Той знае и разбира всичко, винаги знае какво трябва да направи. Божията воля винаги е най-доброто за нас, защото Бог разбира напълно всяко ситуация и знае какви ще бъдат резултатите от всяко действие.

Бог е свят

Бог описва Себе си като свят. Пророк Исаия непрекъснато го нарича „Святият на Израел“. Ангелите пред Божия престол непрестанно викат „Свят, свят, свят“ (Откровение 4:8, Исаия 6:3). Святостта на Бога е предмет на поклонение: „Нека славословят Твоето велико и страшно име; Бог е свят.“ (Псалом 99:3). Той е абсолютният стандарт за морално съвършенство. Действията му се характеризират с пълна доброта и отсъствие на всякакво зло и това никога не се променя. Божията святост ни показва, че човек не е способен да служи и да се покланя на Бога, без първо да бъде трансформиран чрез Божията благодат. (Прочети Исаия 6:5.) Бог иска да бъдем святи като Него. „Но както е свят Този, Който ви е призовал, така бъдете святи и вие във всичките си постъпки; защото е писано: „Бъдете святи, понеже Аз Съм свят.““ (1 Петрово 1:15-16).

Бог е праведен

Действията на Бога винаги са правилни. Те произтичат от Неговата свята природа. (Прочети Второзаконие 32:4.) Собственото Му естество е стандартът за това кое е

правилно. Той винаги държи на думата Си и никога не лъже (Числа 23:19; 2Царе 7:28).

► Какво значение има за нас знанието, че Бог е праведен?

Божията праведност е в основата на Неговия закон, който е съвършеният стандарт за нашите задължения към Него и към другите. Той прилага Своя закон справедливо, като възнаграждава онези, които му се покоряват и наказва онези, които го нарушават. Това е утеха за страдащите и потисканите, но и предупреждение, че никой няма да остане ненаказан за престъпленията си. „Присъдите Господни са истинни и без изключение справедливи“ (Псалом 19:9). Той ще въздаде на всеки според делата му (Римляни 2:6). „Понеже ние всички ще застанем пред Божието съдилище.“ (Римляни 14:10).

Бог е любов

Тази характеристика е от изключителна важност. Представете си колко страшно би било, ако този всемогъщ и всезнаещ Бог не ни обичаше! Какво би се случило, ако Той е свят и праведен, но не ни обича? В Своята ненадмината святост и сила Бог ни обича. (Прочети Римляни 5:8.) Бог благославя цялото Свое творение (Битие 1:22, 28). Той специално благославя човечеството с благата на живота и устройва света като място, където хората могат да живеят в радост.⁵ Бог обръща всяко нещо в благословение в живота на онези, които Го обичат и Му служат (Римляни 8:28). Бог ни благославя със Своята благодат, милост, търпение и мир, защото ни обича. (Прочети Изход 34:6; Ефесяни 1:7, Ефесяни 2:4-5.)

„Защото Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине ни един, който вярва в Него, но да има вечен живот“ (Йоан 3:16). В Своята милост Бог се протяга към нас въпреки нашия грях и бунт и ни кани да дойдем при Него, чрез Исус, чиято жертва послужи за откуп за нашите грехове (1Йоан 2:2). На кръста Бог ни разкри сърцето Си, което прелива с любов и милост към нас. „В това се състои любовта, не че ние сме възлюбili Бога, но че Той възлюби нас и прати Сина Си *като* умиловствие за греховете ни“ (1Йоан 4:10). Бог обича всеки човек, без да се влияе от неговия етнос, естествени заложби или социално положение и предлага прошка на всеки. (Прочети Римляни 2:11; Яков 2:1-5.) Затова Бог иска от нас да обичаме всички хора и да сме склонни да прощаваме на

„Огромно облекчение е да знам, че Неговата любов към мен е напълно реалистична. Във всеки един момент Той вече знае най-лошото за мен, така че нищо, което открие за мен няма да Го разочарова, както често самият аз се разочаровам от себе си, нито ще потуши желанието Му да ме благослови.“

— Джеймс Й. Пакър,
Познаването на Бога

⁵ Псалом 8:4-6; Псалом 23; Псалом 36:5-10; Псалом 103

всеки, който ни вреди. Любовта и прошката са отличителните знаци на Божиите деца. (Прочети Матей 5:43-45.)

Бог ни е създала по Своя образ. Въпреки че ние сме ограничени, а Той е неограничен, от цялото творение ние сме най-подобни на Него. Той ни е създал така, че да сме способни да Го познаваме, да Му се покланяме и да Го обичаме. Създал ни е за Себе Си и както ни напомня Августин, никога няма се успокоим, докато не намерим покой в Него. Всичко земно е маловажно в сравнение с Бога и само Той е достоен за пълното ни посвещение. Единствено в Бога можем да открием трайно удовлетворение. Чрез Неговата благодат можем да бъдем изкупени и да станем способни да Го почитаме повече от всичко друго, да Му се доверяваме като наш небесен Баща и да вършим Неговата воля във всяка област от живота ни.

„О, Господи, Ти си ни създал за Себе Си и сърцата ни нямат покой, докато не го намерят в Теб.“

- Августин Блажени

Бог е суверен

Бележка към водача на курса: Някой от студентите би могъл да обясни този раздел.

Бог притежава едновременно абсолютна сила и абсолютна власт. Като владетел на вселената Той е способен да постигне всичко, което реши (Псалом 115:3, Псалом 135:5-6).

Бог върши всичко според Своята воля, без да е необходимо да се съобразява с друг (Ефесяни 1:11). Всичко, което реши със сигурност ще се случи, защото никой не може да го спре и за него няма невъзможна ситуация. (Прочети Исаия 46:9-11.) Той контролира действията на земните управници винаги, когато пожелае (Битие 50:20; Деяния 4:27-28).

Но Бог е дал на хората способност да правят избор. Те могат да избират измежду добри неща, но също и между добро и зло. Могат да изберат дали да се покорят на Бога или не. Първите хора, които Бог създаде, избраха да съгрешат. Оттогава всеки човек прави избори и макар някои от тях да са добри, всички са съгрешили.

Ако Бог владее над всичко, как осъществява волята Си в свят, където милиарди човешки същества правят собствени избори?

Божията воля е Неговите създания да правят истински избори, което означава, че Той няма да избира вместо тях всеки път. Това също така означава, че от действията им има реални последици. В противен случай изборът няма да е реален. Ако Бог по контролира резултатите от човешките действия, така че да няма зло, то тогава Той би отнел на човека възможността да избере злото.

Справедливостта на Бога е истинска, защото Той ще съди хората за техните доброволни действия. (Прочети Откровение 20:12-13.) Ако Бог контролираше всички действия, щеше да е безсмислено да наказва и да възнаграждава.

Бог желае хората да правят правилните избори, но повече от всичко желае да имат възможността наистина да избират. Затова светът е такъв, какъвто е. Светът е сложна плетеница от добрите неща от Бога, резултатите от добрите постъпки на хората, последствията от лошите им постъпки и доброто, което Бог изработва от злите човешки действия.

Виждаме приоритетите на Бога в плана за спасение. Той предлага спасение на всички и иска всички да се спасят (1Тимотей 2:3-4). Бог дава на всеки един възможността да откликне на евангелието, но не прилага натиск. Затова Писанията са пълни с покани и увещания.⁶ Бог дава на хората избор и описва последиците от него.

Ние проповядваме евангелието с пълната увереност, че всеки може да бъде спасен. Нашата задача е да си партнираме със Святия Дух в това да убедим хората да се покорят на Бога. (Прочети 2Коринтяни 5:11.)

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно Бога“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно Бога

Има един Бог, Който е сътворил вселената и владее над всичко. Той е непроменим, вечен Дух. Той е всемогъщ, всезнаещ и всеприсъстващ. Бог е абсолютно свят в Своя характер и праведен във всичко, което върши. Той благославя Своето творение и обича всеки човек, като му предлага прошка и взаимоотношение с Него.

Задания по Урок 2

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Псалом 139:1-4
- Притчи 9:10
- Исаия 46
- Откровение 4:9-11

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 2. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

⁶ Второзаконие 30:15, 19; Исус Навин 24:15; Исаия 1:18; Исаия 55:1; Йезекиил 18:31; Откровение 3:20

Тест върху Урок 2

(1) Коя е най-важната характеристика на един човек?

(2) Кое е първото, на което ни учат Писанията?

(3) Запишете характеристиката на Бога, която отговаря на всяко твърдение:

- Не можем да опишем как изглежда Бог.
- Бог винаги е съществувал.
- Бог има разум, чувства и воля.
- Бог винаги е същият.
- Бог може да прави каквото реши.
- Бог вижда всичко.
- Бог изпрати Сина Си, за да придобием милост.
- Бог е Бог в три лица.
- Бог е абсолютният стандарт за морално съвършенство.
- Бог никога не научава нищо.
- Действията на Бога винаги са честни и справедливи.

Урок 3

Троицата

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Как вселената илюстрира естеството на Троицата.
- Библейската основа на доктрината за Троицата.
- Защо доктрината за Троицата е в основата на Евангелието.
- Структурата на взаимоотношенията в Троицата.
- Как Троицата е пример за човешките взаимоотношения.
- Как нашата вяра в Троицата ръководи нашето поклонение.
- Християнските вярвания относно Троицата.

(2) Студентите ще избегнат често срещани грешки в обяснението на Троицата.

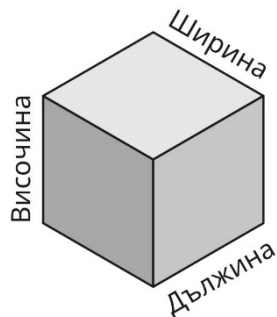
Въведение

► Прочетете заедно Йоан 14. Дискутирайте как този текст разкрива Бог като Бог в три лица.

Доктрината за Троицата предизвиква объркване у мнозина, защото говори за Бог като за три личности и като за една.

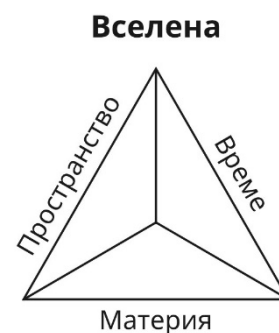
Когато обаче наблюдаваме **вселената**, виждаме друг пример за три в едно. Вселената има три аспекта – пространство, време и материя. Тя не може да съществува, ако някое от тези три липсва.

Пространство Всеки от тези три аспекта, на свой ред, се състои от три аспекта.

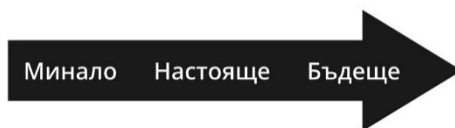

Пространството има дължина, ширина и височина – три в едно. Не може да съществува пространство без някое от тези измерения.

Времето се състои от минало, настояще и бъдеще – три в едно. Без тях не може да съществува време.

Време

Материята се състои от *енергия в движение*, която произвежда *явление* – три в едно. Ако липсва енергия, не може да има движение или явление. Ако липсва

движение, няма да има енергия или явление. Ако липсва явление, то ще е защото няма енергия или движение.

Изглежда, че вселената е проектирана въз основа на модела три в едно. Може би Бог нарочно е сътворил вселената по начин, който да илюстрира Неговото естество.

Какво учи Библията за Троицата? Тя ясно потвърждава съществуването на *три* отделни личност, които представляват Бога на вселената, Който е *един*. Тук няма противоречие, защото не твърдим, че Бог е едновременно една личност и три личности. Нито пък казваме, че Бог е един бог и трима богове. Това, което казваме е, че в същността Си Бог е един и съществува като три личности. Както вселената, която е една, съществува като пространство, време и материя, така Бог, Който е един, съществува като Отец, Син и Свят Дух.

Библейски доказателства за Троицата

Предпоставка 1: Има само един Бог.

Слушай, Израилю: Еова, нашият Бог, е един Господ (Второзаконие 6:4).

Защото Аз съм Бог и няма друг; Аз съм Бог, и няма подобен на Мене (Исая 46:9).

Предпоставка 2: Отец, Синът и Святият Дух са Бог.

Бога Отца (Галатяни 1:1).

И Словото бе Бог... и Словото стана плът (Йоан 1:1, 14).

Защо изпълни сърцето ти Сатана, *та* да излъжеш Святия Дух...? Не си лъгал човеци, но Бога (Деяния 5:3-4).

Предпоставка 3: Тримата взаимодействат един с друг като отделни личности.

► Как можем да сме сигурни, че са три личности, а не една личност в различни роли?

В Марк 1:10-11 Исус е кръстен, Святият Дух слиза като гълъб и глас от небето казва: „Ти си Моят възлюбен Син; в Тебе е Моето благоволение.” Тук виждаме, че Отец, Синът и Святият Дух не може да са една и съща личност. Те действат в различни роли по едно и също време.

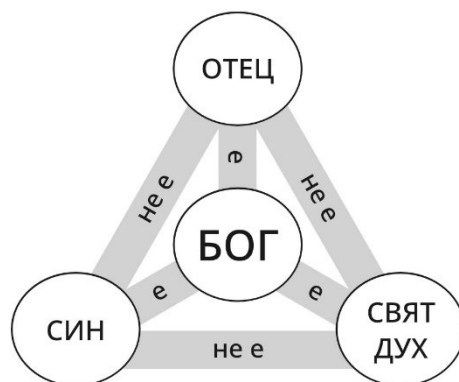
В края на служението Си Исус казва, че ще помоли Отец да ни изпрати друг Утешител – Святия Дух (Йоан 15:26). Забелязвате ли трите отделни личности, които участват в тази молба?

Когато четем глави 14-17 от Евангелието от Йоан, откриваме колко много се споменава взаимодействието между Отца, Сина и Святия Дух.

Извод: Единственият истинен Бог според Библията е разкрил Себе си като съществуващ в три отделни личности: Отца, Сина и Святия Дух. В същността Си Бог е един, но съществува като три личности.

Ето защо, въпреки че думата *Троица* не се появява в Библията, доктрината за Троицата е основана на ясни твърдения в Писанията. Ние използваме термина *Троица*, за да обобщим всичко, което Библията учи по отношение на тази доктрина.

Тази библейска доктрина е част от учението на църквата от времето на апостолите. Ето една диаграма, която църквата използва през вековете, за да опише Троицата.

Доктрината за Троицата е изключително важна

► Защо е важно дали вярваме или не в Троицата?

Доктрината за Троицата е в основата на ключови учения, които са от съществено значение за евангелието. Например, някои, които отричат Троицата, не признават Исус за Бог. Обаче, ако Исус, в Когото вярвате, не е Бог, Той не може да ви спаси! Само някой, който е без грях, може да умре за греховете на цялото човечество. Жертвата му трябва да трае завинаги, защото сме съгрешили спрямо Бог, Който няма начало и край. Понеже Исус е Бог и е без грях, Неговата жертва трае завинаги и тя плати за греховете на всички хора за всички времена.

Ако отричаме, че Отец, Синът и Святия Дух са отделни личности, то тогава отричаме личностните и взаимоотношенчески характеристики на Бога. Например, Бог не би могъл да е вечно любящ, ако е започнал да обича едва след като е сътворил някого, когото да обича. Ако Бог съществува в повече от една личност, тези личности биха могли да се обичат през цялата вечност. Важно е да вярваме в Бог, Който участва във взаимоотношение (Който съществува в себеотдаваща любов), защото това влияе на начина, по който се свързваме един с друг и с Бога.

Вероятно най-голямо значение тук има това, че трябва да се покланяме на Бога. Тези, които отричат Троицата, обикновено не приемат Исус и Святия Дух като Бог и не им се покланят. Една от най-големите грешки, които човек може да допусне, е да се покланя на някой, който не е Бог или да не се покланя на истинския Бог.

Ежедневната молитва на Джон Стот към Троицата

Небесни Татко, моля се да изживея този ден в Твоето присъствие и да ти бъде все по-угоден.

Господи Исусе, моля се през този ден да мога да вдигна кръста си и да Те следвам.

Святи Душе, моля се през този ден Ти да ме изпълваш със Себе Си и да Твоят плод да се изявява в живота ми: любов, радост, мир, дълготърпение, благодат, милосърдие, вяност, кротост, себеобуздание.

Свята, благословена и славна Троице, един Бог в три лица, имай милост към мен.

Всемогъщи Боже, Създателю и вседържителю на вселената, покланям Ти се.

Господи Исусе Христе, Спасител и Господ на света, покланям Ти се.

Святи Душе, Ти, Който освещаваши Божиите люде, покланям Ти се.

Да бъде слава на Отца, Сина и Святия Дух,

както е било в началото, както е сега и както ще бъде завинаги, Амин.

Отец, Синът и Святия Дух са личности, които живеят във взаимоотношение помежду си

Всеки от тримата – Отец, Синът и Святия Дух е личност и тримата винаги са живели в лично взаимоотношение един с друг. Можем да ги нарече личности, защото живеят във взаимоотношение един с друг. Те се обичат един друг, дават един на друг, говорят си и живеят един за друг. Това показва, че те са *личности*.

Структура на Троицата

Отец, Синът и Святия Дух винаги са имали взаимоотношение един с друг. Отец е главата, след това е Синът, след това Духът. Позициите на власт, които тези три вечни и равни личности заемат, са основани на връзката помежду им. Структурата на властта намира отражение в семейството и в църквата. Подобно на членовете на Троицата членовете на семейството или църквата са еднакво ценни, но не притежават един и същ авторитет.

Връзката на Сина с Отца

Каква е връзката на Сина с Отца? Исус казва, че както Отец има живот в Себе Си, така е дал и на Сина да има живот в Себе Си (Йоан 5:26). През цялата вечност Синът е единственият Син на Отца (Йоан 3:16). Синът съществува вечно и самостоятелно като Бог и има същото естество като Отец, но в същото време Неговото съществуване

е от Отца. Синът винаги е бил в синовно взаимоотношение с Отца и Отец винаги е бил баща за Сина, макар не във физическия смисъл.

Исус е равен на Отца в Своето естество. Той трябва да бъде възвеличаван и почитан наравно с Отца. Исус казва, че всички трябва да почитат Сина, както почитат Отца (Йоан 5:23).

Връзката на Святия Дух с Отца и Сина

В Йоан 15:26 Исус казва, че ще ни изпрати Святия Дух, Който изхожда от Отца. Въпреки че Святия Дух изхожда от Отца, Той е равнопоставен с Отец и Сина и трябва да получава същата почит като тях. Не забравяйте, че това че Святия Дух изхожда от Отца и е изпратен са действия, които се случват между три личности, чието взаимоотношение е взаимоотношение на любов.

Защита на Божието единство

Трите лица в Троицата не трябва да бъдат възприемани като отделни същества. Тяхното единство означава, че те имат едно и също естество и че преливат един в друг, обитават един в друг и споделят характеристиките си един с друг. Отец, Синът и Святия Дух живеят и съществуват заедно по начин, по който хората не биха могли.

Всеки човек е едно лице и едно същество. Бог е три лица и едно същество. За да защитим библейската концепция за единството на Бог, ние не говорим за членовете на Троицата като отделни един от друг (хора), а като отделни (личности).

Ние отразяваме личността и взаимоотношенията на Бога

Бог ни е създал по Свой образ като личности със способността да се свързваме един с друг и с Него. За целите на взаимоотношенията всеки от нас има разум, чувства и воля.

Поотделно ние сме незавършени

След като Бог създаде Адам, Той каза: „Не е добре за човека да бъде сам.“ (Битие 2:18). И тогава създаде Ева. Адам не беше завършен без Ева, защото без нея нямаше друг човек, с когото да се свърже. Всъщност има стих, който говори за това, че Адам и Ева *заедно* са отразявали Божия образ: „И Бог сътвори човека по Своя образ; по Божия образ го сътвори; мъжки и женски пол ги сътвори“ (Битие 1:27). Изглежда във взаимоотношението между Адам и Ева има нещо, поради което двамата заедно по-пълно отразяват образа на Бога, отколкото Адам би могъл сам.

Помислете какво означава това за нас. Ние не функционираме като пълноценни личности, ако не сме във взаимоотношение с другите, както са лицата в Троицата. Това не означава, че трябва да сме в брачно взаимоотношение (в небето никой няма да е съпруг или съпруга и въпреки това ще продължим да бъдем личности), но трябва да имаме общение с другите.

Взаимоотношения, които да отразяват образа на Бога

Съществува чудесно сравнение между естеството на Бога и естеството на църквата. И при двамата има единство и многообразие. Според 1Коринтяни 12 тялото Христово е съставено от много части, които работят заедно с определена цел. Виждате ли как тялото Христово отразява Божия образ? Павел се надява всички членове на църквата да растат като едно в Христос. Павел се моли за нас така:

Да порастем по всичко в Него, Който е главата Христос, от Когото цялото тяло, сглобявано и свързано чрез участието на всяко съединение, според съразмерното действие на всяка една част, нараства и се изгражда в любов. (Ефесяни 4:15-16).

Всеки от нас трябва да използва дарбите и талантите си, за да си помагаме взаимно да растем в единство в Христос. Бог желае да отразяваме Неговото естество като Бог на взаимоотношенията като си помагаме един на друг да растем в благодат. Духовният растеж се случва в общността, в близко, отдадено общение с други вярващи. Това отразява социалната природа на Бога.

След като членовете на Троицата живеят във вечна себеотдаваща любов един към друг, то и ние трябва да живеем в любящи взаимоотношения с другите. Ние сме създадени по образа на Бога като същества, които да общуват и да създават взаимоотношения. Затова трябва да се фокусираме не върху нас самите, а върху другите. За нас общността трябва да е с приоритет пред индивидуалността. Бог ще ни благославя в нашия стремеж да отразяваме Неговата троична природа в нашите взаимоотношения с другите.

Поклонение на Троицата

Поклонението на Троицата признава, че идваме при Отца с помощта на Духа въз основа на изкуплението, извършено от Сина. Като поклонници на Троицата ние се молим на Отца, в Духа, чрез Сина.

Важна цел на нашето поклонение е да влезем в любовта, която членовете на Троицата споделят. Помислете за любовта между Отца и Сина. Помислете какво Исус извърши на кръста, за да можем да преживяваме тази любов. Отец и Синът живеят в прекрасно общение един с друг и поради изкупителното дело на Сина, Духът може да ни помага да участваме в това взаимоотношение на дълбока любов.

„Всемогъщи и вечни Боже, Ти си дал на нас, Твоите слуги, благодат чрез изповядването на истинска вяра да признаем славата на вечната Троица и в силата на божественото Величество да се покланяме на единството. Дръж ни здраво в тази вяра, за да можем винаги да бъдем защитени от всички противници: чрез Исус Христос, нашия Господ, Който живее и царува с теб и Светия Дух, един Бог, сега и завинаги. Амин.“

- Молитвеник на
англиканската църква

Като поклонници на Троицата ние не само се молим на Отца, в Духа, чрез Сина, но и се молим на Отца, на Сина и на Святия Дух. Всеки член на Троицата трябва да бъде хвален и възвеличаван, защото всеки от тях е Бог и заслужава еднаква почит. Поклонението на Троицата отдава на всяко лице в Троицата еднаква слава, като отчита ролята на всеки от тях в нашето спасение.

Грешки, които да избягваме: Теории за Троицата

Бележка към водача на курса: Някой от студентите би могъл да обясни този раздел.

Ние не разбираме защо семенцето пониква в пръстта, как работи мозъкът или какви сили държат звездите на мястото им. Учените наблюдават какво се случва, но не могат да обяснят как и защо. Няма логика доктрината за Троицата да бъде отхвърляна, защото не може да бъде напълно обяснена. Всяка доктрина за Бога надхвърля възможностите ни да я обясним. Например, никой не може да обясни как Бог може да бъде на всяко място и да знае всичко. Фактите, свързани с Троицата не са нелогични, но не могат да бъдат обяснение с човешкия опит и понятия. Рибите в морето, колкото и да са интелигентни, никога не биха могли да разберат какво е да бъдеш човек, дори ако им бъде обяснено.

Същността на Троицата е, че има един Бог, Който съществува в три лица, които имат еднаква природа и еднаква божественост. Правени са опити това да бъде обяснено, но се пропуска нещо много съществено. По-долу са посочени примери за погрешни схващания.

1. **Бог е една личност, която влиза в различни роли.** Според тази теория в небето Бог е бил Отец, на земята е бил Исус, а днес ни говори в образа на Святия Дух. В глави 14-16 от Евангелието на Йоан Исус говори за общуване между Него, Отца и Святия Дух. Това няма как да е възможно, ако те не са три отделни личности.
2. **Отец, Синът и Святия Дух са отделни същества.** Според тази теория може да има различия в тяхното естество. Например, Отец може да иска да осъжда, а Синът – да показва милост. Тази идея противоречи на библийската доктрина, че има само един Бог.
3. **Личностите в Троицата не са равнопоставени.** Тази теория приема, че Отец е Бог, а Синът и Святия Дух са по-нисши същества. Нейните поддръжници може да отричат, че Святия Дух е личност и да твърдят, че Синът е бил някакъв специален човек, който Бог е използвал. Това погрешно вярване може да откаже хората от това да почитат Сина и Святия Дух като Бог и да доведе до фалшиво евангелие.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно Троицата“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно Троицата

Бог е троичен, един Бог в три лица, Отец, Синът и Святият Дух. Тримата са различни като роля, но идентични по природа, равни в характеристиките на Своята божественост и заслужаващи поклонение в еднаква степен.

Задания по Урок 3

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Йоан 15:26
- Йоан 17:1-5
- Ефесяни 1:17-23
- Колосяни 1:12-19
- Евреи 1:1-3, 8

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 3. Подгответе се старателно за тестовите въпроси

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 3

- (1) Как вселената илюстрира естеството на Троицата?
- (2) Кои три библейски предпоставки са в основата на доктрината за Троицата?
- (3) Каква е структурата на взаимоотношенията в Троицата?
- (4) Как структурата на семейството или на църквата наподобява структурата на Троицата?
- (5) Като поклонници на Троицата, на кого трябва да се молим?
- (6) Избройте три често срещани погрешни теории за Троицата.

Урок 4

Човекът

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Откъде знаем, че концепцията за създаването на човека по Божия образ не включва физическа прилика.
- Осем характеристики на Божия образ в човека.
- Че хората са създадени специално за взаимоотношение с Бога.
- В какъв смисъл хората имат свободна воля.
- Че хората имат неизмерима стойност отвъд практичната им ценност в земния живот.
- Християнските вярвания относно човека.

(2) Студентите ще разберат, че не могат да се реализират като пълноценни личности без взаимоотношение с Бог.

Човекът – създаден по образа на Бога

► Прочетете заедно Псалом 8. Какво ни казва този текст за човека?

► Какво е общото между всички хора по света?

Помислете от какво се формира нашата идентичност. Какво наистина означава да си човешко същество?

► Прочетете заедно Битие 1:26-27.

Има нещо в нашето естество, което е подобно на Бога. Ние не сме Бог, но има нещо, което ни отличава от животните и ни прави уникални. В Псалом 8:5 авторът ликува, че сме направени само малко по-долни от ангелите и сме увенчани със слава и почит.

Бог даде на хората специална отговорност да управляват земята и живите същества по нея (Псалом 8:6). От хората се очаква да управляват земята като внимават да не унищожават животински видове, да използват мъдро ресурсите и да я предадат на следващите поколения в добро състояние.

Този възглед за човека със сигурност е по-добър по отношение на нашето себеуважение от доктрината за еволюцията! При еволюцията в човешкия живот няма нищо по-специално, няма цел, смисъл, да си човек не е нищо особено.

Според някои древни митове хората са създадени по случайност, без никаква цел и не са обичани от създател. Библията обаче ни учи, че ние сме специално творение, създадени по образа на Бога. Какво означава това?

Божият образ в човека не означава физическа прилика.

► Откъде знаем, че създаването на човека по Божия образ не означава физическа прилика?

(1) Бог е Дух (Йоан 4:24). Соломон осъзнава, че цялото небе и земя не могат да поберат Бога (3Царе 8:27). Бог може да приеме какъвто образ пожелае, но няма само един образ, който да прилича на Него. Това е една от причините, поради която не трябва да си правим образи на Бога, на които да се покланяме.

(2) Правенето на образи на Бога, които приличат на човешки образ, е идолопоклонство. (Прочети Римляни 1:23.)

(3) Физиката на човека е създадена така, че да може да живее на земята, с крака, за ходи, ръце, за да мести разни неща, зрение и слух за възприемане на информация. Бог ни е създал да живеем на земята. Той обаче обитава цялата вселена. Той може да създава и движи неща чрез Своето Слово. За разлика от нас Той не е ограничен от нищо. Нямаме причина да смятаме, че Той има човешка физика.

Елементи на Божия образ, дадени на човека

► Кои са някои от характеристиките на човека, които отразяват Божия образ?

Богословите са разсъждавали обстойно по въпроса какво означава, че човек е създаден по образа на Бога и повечето са съгласни за следните качества.

Творчески потенциал

Ние притежаваме творчески потенциал, който произлиза от Божия образ в нас. Нашият Творец ни е сътворил да бъдем творци. Някои животни са обучени да „рисуват“ като оставят следи по платното и хората наричат това изкуство. Това обаче няма нищо общо с човека, който създава изкуство, изразявайки някаква своя идея. В пещерите са открити различни древни рисунки. Не знаем много за техните автори, но никой не се съмнява, че са направени от хора, а не от животни.

Креативността се разкрива и чрез музиката. Музиката притежава невероятен потенциал да изразява нашите мисли и чувства. Способността да комуникираме идеи чрез музиката се дължи на Божия образ в нас.

Способност да мислим

Способността да мислим също е свързана с подобие то ни на Бога. Животните също имат мозък, но неговата дейност не отива по-далеч от основните инстинкти и интуицията. Само човешките същества са способни да анализират, оценяват и размишляват, и след това да общуват убедително.

Не само можем да мислим, но можем да разсъждаваме за самото мислене. Можем да анализираме мисловните процеси. Освен че умеем да мислим логично, можем и да разсъждаваме за логиката.

Способност да общуваме

Човекът е способен да общува. Виждаме това в употребата на езика, където идеите са облечени в звуци или символи, които другите хора могат да разберат. Кучетата и птиците могат да общуват със звуци, но сред животните не се среща нищо с нивото на сложност, присъща на човешкия език. Животните си имат начини да плашат другите, да защитават територията си или да делят храна, но не обсъждат смисъла на живота.

Способността за общуване зависи от способността да мислим и да разсъждаваме. Животните не могат да говорят, но дори и да можеха, не биха имали кой знае какво да кажат.

Социална природа

Хората са социални същества. Ние сме създадени да общуваме с други хора, да се посвещаваме на други хора и да сме зависими един от друг. Когато се родим, сме напълно зависими от другите и процесът на превръщане на детето във възрастен отнема дълги години. Това е така, защото за Бог взаимоотношенията са важни.

Бог е устроил човешкия живот така, че хората да трябва да работят заедно и да поддържат взаимоотношения, за да посрещат ежедневните си нужди. Дори човек да може да си осигури подслон и храна без чужда помощ, той има други важни нужди, които могат да бъдат посрещнати само във взаимоотношение с други хора. Социалната природа на човека е отражение на социалната природа на Бога. Бог е Бог в три лица и съществува във вечно взаимоотношение.

Човешките взаимоотношения са пълни с проблеми. Това кара някои хора да се стремят да бъдат по-независими, като искат да живеят, без да зависят от никого. Да живеем сами не е решението и не е отговор на Божия план за нас. Напротив, Бог ни е дал принципи, които да следваме в живота във взаимоотношение. Проблемите идват, когато се отклоняваме от Божия замисъл.

Чувство за морал

Чувството за морал е част от нашата природа. Нещо вътре в нас ни казва, че някои действия са правилни, а други – не. (Прочети Римляни 1:20, Римляни 2:15.) То ни казва кога е правилно да се поддадем на дадено желание и кога не. Адам и Ева бяха създадени святи и напълно способни да следват Божиата воля.

Поради грехопадението на човека чувството ни за морал е увредено и не е напълно точно, но все още сме способни да разбираме понятията за добро и зло.

„Хората днес се опитват да се държат за достойнството на човека, но не знаят как да го направят, защото са изгубили истината, че човекът е направен по Божия образ... Наблюдаваме как нашата култура прилага факта, че когато казвате на хората достатъчно дълго, че са машини, това скоро започва да си личи в техните действия.“

– Франсис А. Шефър

Поради чувството ни за морал ние се чувстваме длъжни да постъпваме правилно и усеждаме вина, ако извършим грях. Това ни отличава от животните, които следват природните си инстинкти без чувство за вина.

Способност да правим избор

Свободната воля или способността да избираме е характерна за човешките същества. При животните изборът се основава на моментни импулси и инстинкт. Те не обмислят внимателно своите решения, вземайки предвид морала или практичните резултати от техните действия. Хората са способни да правят смислени, животопроменящи избори. (Прочети Исус Навиев 24:15.)

► Защо свободната воля е важна характеристика на човека?

Понеже наистина можем да избираме, носим отговорност пред Бога. Той ще осъди греха и ще възнагради праведността (Откровение 20:12-13).

Родени сме с грешно естество и затова не упражняваме свободната си воля по начин, който почита Бога. По природа човек е роб на греха (прочети Римляни 6:16-17, Ефесяни 2:1-3) и не е способен да постъпва правилно, Божиата благодат се протяга към всеки, като му дава желание и способност да откликне на евангелието. Ето защо човек може да избере да се покае и да повярва в благата вест. (Прочети Марк 1:15.)

Безсмъртие

Безсмъртието е съществена характеристика, която е част от подобие на Бога. Не сме съществували винаги, но от момента на зачеването ни ще съществуваме вечно. Ние сме не само физически същества, но имаме и дух, който ще живее вечно. Освен това дори и телата ни ще бъдат възкресени за вечно съществуване. (Прочети 1Коринтяни 15:16-22, 52-54.) Бог е създал всеки от нас с вечна цел. Безсмъртието придава на нашите избори вечна значимост, защото ще живеем вечно или в рай или в ада.

Способност да обичаме

Способността да обичаме е част от Божия образ в нас. Взаимоотношенията между животните са много ограничени и са водени най-вече от техните инстинкти.

Другите характеристики на човека са важни за способността ни да обичаме. Любовта не би означавала кой знае какво, ако не можем да общуваме, да избираме, да се посвещаваме на тези, които обичаме и да откликваме с разбиране на любовта, която получаваме от другите.

Човешката любов бива изразена в радост от взаимоотношението, даване и спазване на обещания, жертвоготовно даване и служене и простителност. Всичко това е израз на любовта на Бога.

Способност да се покланяме

Способността ни да се покланяме е много важна. Помислете за любимите ви песни или припеви. Пеем „Моят Бог е велик и мощен Бог.“ „Велик си Ти“ е вечен хвалебен химн. Псалмистът възкликва: „Благославяй, душо моя, Господа, и всичко, което е вътре в мене, нека хвали святото Му име.“ (Псалом 103:1). Тези думи са възможни, защото Божият образ в нас разпознава и откликва на Бога, по Чийто образ сме създадени!

Човек е създаден по Божия образ с цел

Добре е да спрем и да се замислим защо Бог ни е създал по Свой образ. Защо сме толкова различни от останалото творение? Отговорът е, че ние сме специално създадени, за да имаме взаимоотношение с Бога и да Му се покланяме.

Библията ни казва, че цялото творение отдава слава на Бога. Божието величие се вижда във всичко, което е създал. Другите същества обаче прославят Бога неосъзнато. Те не могат да разберат какъв е Бог, защото естеството им не им позволява да се свържат с Него.

Можем да се възхищаваме на безкрайните творчески възможности на Бога, защото самите ние носим творчески заряд. Можем да хвалим Неговата святост и праведност, защото имаме разпознаване за добро и зло. Можем да се прекланяме пред безпределната Му любов, защото сме способни да обичаме.

Колкото по-добре познаваме Бога, не само на интелектуално ниво, но във взаимоотношение с Него, толкова повече Го обичаме и почитаме. Ние намираме радост и удовлетворение във връзката си с Бога, защото Той ни е създал за тази връзка.

Други важни размисли

(1) Всички хора са създадени по Божия образ (Битие 1:27). Има хора с психически разстройства, които не могат да разсъждават, да творят или да упражняват свободната си воля. Те също са създадени по Божия образ, но той може да не се изпълни в земния им живот.

(2) Животът на всеки човек има вечна и неоценима стойност. Понякога забелязваме нечия ценност в практични неща като интелект, образование, таланти или физическа сила. Всеки човек обаче има по-голяма стойност от тази, защото е създаден по Божия образ. Всеки заслужава уважение, дори ако му липсват неща с практична стойност и дори, ако е зъл. Понеже сме създадени по Божия образ всяко дете е ценно за Бога и абортът е тежък грях (Битие 9:6, Псалом 139:13-14, Исаия 44:24).

(3) Ангелите също са уникални създания. Те притежават висок интелект, способност да разсъждават, да общуват и да се покланят. Следователно те носят някои характеристики на Божия образ и затова в Писанията са наречени Божии синове (Йов 1:6). В момента сме по-слаби от ангелите (Псалом 8:5), но те ни служат (Евреи 1:14). Във вечността ще заемаме по-висока позиция от ангелите (прочети 1Коринтяни 6:3) и ще царуваме с Христос. Оттук можем да заключим, че хората са създадени по образа на Бога в по-голяма степен отколкото ангелите.

(4) Светът не е такъв, какъвто е бил в началото. Представете си една красива картина, нарисувана от талантлив художник. А сега си представете, че картината е хвърлена на пода и хората я тъпчат с калните си обувки. Когато я гледате, все още можете да видите таланта на художника, но картината не изглежда по същия начин, по който е изглеждала веднага след завършването ѝ. Същото е и с творението. То не е точно такова, каквото Бог е възнамерявал, но слава Му все още е видима.

(5) Грехът е опорочил човешките способности, които са отражение на Божия образ. Например, изразяването със средствата на изкуството може да разкрие нечестиво сърце и да бъде инструмент на Сатана, въпреки че дарбата е от Бога. Поради благодатта на Бога грехът не е заличил напълно Неговия образ в нас. С помощта на Божията благодат образът на Бога в нас може да бъде обновен, развит и изразен за прослава на нашия Създател! (Прочети Колосияни 3:10; Ефесияни 4:22-24; 2Коринтяни 3:18.)

(6) Божият образ в нас е най-важното нещо, което ни характеризира. Божият образ в нас ни прави способни да откликнем на благата вест. Чувството ни за морал дава възможност на благодатта да събуди съвестта ни и да ни изобличи за грях. Свободната ни воля, възстановена чрез действието на благодатта в нас ни прави способни да изберем на кого да служим. Можем да принасяме слава и почит на Бога чрез творческите си заложи. Със своя разум можем да издирваме скрити истини и да растем в разбиране за Бога и Неговите пътища. Нашият стремеж да разберем повече

за Бога се превръща в поклонение колкото повече осъзнаваме абсолютното величие на нашия Създател, Който така милостиво ни е увенчал със слава и чест!

Грешки, които да избягваме

Понякога хората смятат, че взаимоотношението с Бога е важно само за живота след смъртта. Според тях, ако човек живее добър живот на земята, няма особено значение дали е християнин или не. Но ако разбираме, че човекът е създаден за взаимоотношение с Бога, осъзнаваме, че като цяло животът ни е пропилян, ако не познаваме Бога. Имаме нужда от Божия Дух вътре в нас, Който да ни води, да ни помага да реализираме нашия потенциал и да ни дава поглед върху всичко, което правим от перспективата на вечността.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно човека“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно човека

Човекът е създаден по Божия образ с цел да обича Бога и да Му се покланя. Бог е създал хората със способност да мислят, да общуват и да обичат. Всеки човек има чувство за морал, собствена воля и безсмъртен дух. Божията благодат дава на човек силата свободно да взима решения. Животът на всеки човек има вечна и неоценима стойност.

Задания по Урок 4

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Битие 3:1-6
- Исус Навиев 24:14-18
- Римляни 6:12-23
- Римляни 8:22-26
- Ефесяни 2:1-9
- 1Солунци 5:23
- Яков 1:12-15

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 4. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 4

- (1) Според Битие 1:26-27 какво отличава човека от останалата част от творението и го прави уникален?
- (2) Избройте три причини, поради които сме сигурни, че създаването на човек по Божия образ не означава физическа прилика.
- (3) Избройте седем характеристики на Божия образ, които виждаме в човека.
- (4) Кои са двете причини, поради които сме създадени по Божия образ?
- (5) Каква способност ни дава чувството за морал?
- (6) Защо е важна способността на хората наистина да правят избор?

Урок 5

Грехът

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Произхода на греха.
- Библейската терминология, свързана с греха.
- Дефиницията и описанието на наследствената поквара.
- Библейската концепция за съзнателния грях.
- Християнските вярвания относно греха.

(2) Студентите ще придобият по-добро разбиране за обръщането към Христос, когато имат ясна дефиниция за съзнателния грях.

Въведение

- Прочетете заедно Битие 3. Какви ни казва този текст за греха?
- Защо е необходимо да разбираме греха?

Необходимо е да разбираме греха, за да:

1. **Разберем състоянието, в което се намира светът.** Библията ни казва, че грехът е причината за човешкото страдание. Смъртта дойде в света чрез греха. (Прочети Римляни 5:12.) Заради проклятието на греха има болести, стареене и болка. Светът е изпълнен със страдание поради греховни постъпки като лъжата, кражбата, убийството, прелюбодейството, пианството и потисничеството. Коренът на греховните постъпки е грехът в сърцето – омраза, похот, пожелание, гордост и себичност.
2. **Разберем благодатта и спасението.** Бог ни дава благодат, която ни спасява от греха (Матей 1:21; Римляни 5:20-21).
3. **Разберем святостта.** Греховността е обратното на святостта. Греховността се противопоставя на предаността към Бога. За да бъде свети както Бог очаква от нас (1Петрово 1:15-16), трябва да бъдем отделени от греха.

Произходът на греха

Божие творение беше свършено и всичко, създадено от Него беше без недостатък. Когато Бог завърши творението, Той видя, че беше много добро (Битие 1:31). Затова знаем, че Бог няма вина за греха.

Адам и Ева бяха във взаимоотношение с Бога. Те желаеха да угодят на Бога и бяха способни да вършат всичко, което е правилно. Сатана дойде да изкуши Ева да не се подчини на Бог. Оттук знаем, че грехът вече е съществувал във вселената. Сатана вече е бил паднал в грях. Обаче грехът още не е бил влязъл в човека или в частта от творението, което е било под неговата власт.

Адам и Ева имаха свободна воля. Грехът беше възможен, защото те наистина можеха да избират. Те избраха да нарушат Божиата заповед и това постави началото на човешкия грях.

Първият акт на съгрешаване отделя човека от Бога. Също така грехът покварява естеството на човека. (Прочети Псалом 51:5.) Всички деца, родени след това, имат покварено естество и ще вършат грехове. (Прочети Римляни 5:12, 14, 18-19.)

Грехът нанася проклятие на цялото творение (Битие 3:16-19). Животът се променя заради греха. Появяват се болка, стареене и смърт. (Прочети 1Коринтяни 15:22.) Работата и оцеляването стават трудни. Човешките взаимоотношения са пропити с конфликти. С течение на годините и нарастването на броя на хората, последиците от греха се умножават отвъд всичко, което Адам и Ева са могли да си представят.

Думи за грях в еврейски и гръцки

В повечето езици има различни синоними за грях. Еврейският език и гръцкият език, които са оригиналните езици на Писанията, също съдържат множество думи, които описват или обясняват греха. Тези думи са разяснени по-долу и когато бъдат разгледани заедно представят цялостна картина на греха.

- **Грехът като отхвърляне на авторитет – бунт и непокорство** (Псалом 51:1). Яков използва тази еврейска дума, когато гневно пита Лаван какво престъпление е извършил спрямо него (Битие 31:36). Същата дума описва и действията на моавския цар срещу цар Йорам (4Царе 3:7).
- **Грехът като извращение и опорочаване— онова, което е изкривено или изопачено** (Псалом 51:2а). Сатана не може да създаде нищо, така че всеки грях представлява изопачаване на нещо добро, което Бог е създал.
- **Грехът като пропускане или неизпълнение на целта.** Това е значението на еврейската дума за грях, използвана в Псалом 51:2b. Същата дума, само че не в етичен смисъл, е употребена в Съдии 20:16 при описанието на 700 войни левичари, които можели да хвърлят камък с прашките си с точност до косъм и всеки път да улучват. Грехът това е неизпълнение на Божия стандарт за истина, святост или праведност.

„Грехът и Божиите деца са несъвместими. Може да се срещат от време на време, но не могат да живеят в хармония.“
– Джон Стот

- Една гръцка дума в Новия Завет има подобно значение. Тя може да бъде използвана за греховете на целия свят (Матей 1:21) или за греховете на отделен човек, като например жената, която уми краката на Исус (Лука 7:48-50) или грехът на убийството на Стефан (Деяния 7:60). Грехът е нарушение на Божиата воля.
- **Грехът като зло, обратното на добро** (Псалом 51:4). Същата дума е използвана при описанието на седемте мършави крави в съня на Фараон (Битие 41:19) и за смокините, които не стават за ядене в Еремия 24:2.
- **Грехът като неспособност или нежелание за слушане, което има за резултат активно непокорство** (Римляни 5:19). Пример за подобно поведение виждаме в Деяния 7:57, където тези, които замеряха Стефан с камъни, запушиха ушите си, за да не слушат. Най-добрата кратка дефиниция на тази гръцка дума е непокорство.
- **Грехът като нарушаване на определена заповед – вършене на обратното на онова, което Бог е заповядал** (1Йоан 3:4). Гръцката дума е съставена от две думи, които заедно означават „липса на закон“ или „беззаконие.“
- **Грехът като умишлено отклоняване или неспазване на онова, което знаем, че Бог изисква** (Изход 32:7-8). В този пасаж народът се отвръща от Бог, докато Мойсей е на планината Синай.
- **Несъзнателни прегрешения** (Левит 4:2). Този вид грях бива обсъждан и в Стария, и в Новия Завет. Гръцката дума, употребена в Евреи 9:7 идва от глагол, чието значение е „да си невеж“ или „да не разбираш“ и означава „да съгрешаваш поради незнание.“ Този стих описва умилюстивението, което първосвещеникът прави за несъзнателните грехове на народа.

От казаното дотук виждаме, че проблемът с греха има много аспекти. Някои думи описват греха в най-общ смисъл. Други показват греха като резултат от отказа да слушаме Божието слово, неспазване на стандарт, умишлен, преднамерен грях или грях поради незнание или даже по случайност. Какъвто и да е случаят, ние сме благословение да знаем, че Исус умря на кръста, за ни спаси от греховете ни (Матей 1:21).

Съзнателен грях

► Какво представлява съзнателният грях?

Съзнателният грях е умишлено престъпване на волята на Бога, която ни е известна. (Прочети 1Йоан 3:4; Яков 4:17.) В този случай хората избират да вършат или да продължат да вършат това, което знаят, че не е правилно или избират да не вършат онова, което е правилно. Това е преднамерено злодеяние.

Апостол Йоан пише в 1Йоан 3:5-6:

„и знаете, че Той се яви, за да вземе греховете ни. В Него няма грях. Никой, който пребъдва в Него, не съгрешава; никой, който съгрешава, не Го е видял, нито Го е познал.“

Грехът, за който се говори тук, е продължително практикуване на умишлен грях. Разширен превод на тези стихове би звучал горе-долу така: Никой, **който пребъдва** в Исус, не съгрешава постоянно или обичайно и никой, който съгрешава **постоянно или обичайно**, не Го е видял и Не го е познал.

Това твърдение няма смисъл, ако го тълкуваме като описание на греха в най-общ смисъл (включително грехове поради незнание или несъзнателни прегрешения). Християните продължават да грешат непреднамерено. Пасажът безспорно има логика, ако под *грях* (в този пасаж) разбираме „умишлено нарушаване на Божия закон“.

Наследствена поквареност

► Как бихте описали греховното естество, с което хората се раждат?

Наследствената поквареност е упадъкът на моралната природа на човека, който го прави склонен да съгрешава още от раждането. Понякога се нарича още първороден грях. Това е греховното естество, с което се раждаме поради греха на Адам.

Всички хора имат склонност да вършат зло още от раждането си. (Прочети Псалом 58:3.) Естеството на човека е заквасено със склонността да съгрешава още от рождението. Започваме да съгрешаваме в момента, когато започнем да правим избори. Склонността да съгрешаваме не е нещо, което научаваме от заобикалящата ни среда.

Давид казва, че се е родил в нечестие и е бил заченат в грях. (Прочети Псалом 51:5.) Той няма предвид, че майка му е направила нещо нередно, а че когато бебето се оформя в утробата, неговото естество вече е поразено от греха.

Поради поквареното естество, Божият образ у човека е пострадал. Всеки човек се ражда със себична воля и склонност към грях (Римляни 3:10-22). Волята ни не е свободна да избере правилното, освен ако Бог не ни даде желанието и силата за това. (Прочети Римляни 6:16-17.)

Наследствената поквареност провокира грехове на сърцето като гордост, завист, омраза и непростителност. Тя също така предизвиква и действия, които са греховни.

Естествената реакция на човека срещу Божия закон е гняв и той се бунтува срещу авторитета на Бога. Грешниците ще бъдат съдени не само заради извършените грехове, но и заради техния бунт срещу Бога. (Прочети Юда 1:15.)

Човекът с греховна природа е фокусиран върху себе си. Той иска да изпълни своята воля вместо да се покори на авторитета на Бога и на другите. Исква да задоволи собствените си желания, а не да угоди на Бога. Уверен е в себе си и не желае да зависи от Бога. За него собственият му успех е по-важен от Божията слава.

Хората не разграничават правилно добро и зло, защото умовете им са помрачени. (Прочети Ефесяни 4:17-18.) Естествено те следват посоката на бунтовния свят, властта на Сатана и собствените си греховни желания и си навличат Божия гняв. (Прочети Ефесяни 2:2-3.) По естество те са склонни към грях във всеки един момент (Битие 6:5).

Ако не е Божията благодат, хората не биха могли да извършат нищо добро, нито биха имали желание за това. Не биха би били способни да се покаят или да търсят Бога. (Прочети Йоан 6:44.) Те са мъртви в техните престъпления и грехове (Ефесяни 2:1). Богословите описват това състояние като „пълна поквареност.“

Важно е да знаем как Божията благодат се справя с наследствената поквареност. На първо място, силата на Бога идва от посланието на благовестието, като дава на изгубените желание и способност да откликнат на благата вест. (Прочети Римляни 1:16.) После, след като човек е спасен, той бива освободен от властта на греха (Прочети Римляни 6:11-14). Въпреки това влиянието на наследствената поквареност продължава и при новоповярвалите християни.

Влиянието на наследствената поквареност при християните се проявява по няколко начина.

1. Новоповярвалият християнин понякога се бори със собствената си воля, когато бива изкушаван.
2. Новоповярвалият християнин ще усеща грешни мотиви, на които не трябва да се поддава.
3. Новоповярвалият християнин ще реагира погрешно и ще демонстрира неправилно отношение, преди да осъзнае, че го прави.

Новоповярвалите трябва да бъдат насърчавани да не се отказват от вярата си, защото виждат, че все още имат склонност да съгрешават. Те трябва да продължат да търсят силата Божия Дух и трансформацията, която Той извършва.

Пасторите трябва да бъдат търпеливи с тези, които отскоро са християни. Той трябва да е наясно, че те няма да са последователни като християни във всичко, което правят и казват. Възможно е да не забележат веднага, че имат проблем.

Несъзнателни прегрешения

Понякога човек **несъзнателно нарушава** Божието Слово по случайност или поради незнание. В Левит 4:2-3 виждаме, че в този случай човек трябва да принесе жертва

веднага щом разбере, че е съгрешил. Понеже жертвата на Христос замени всички жертви от Стария Завет, ние знаем, че християните са изкупени от несъзнателните прегрешения.

Тъй като нашето разбиране е ограничено, несъзнателните прегрешения са неизбежни. Те не прекъсват нашето взаимоотношение с Бога, защото не влизат в конфликт с любовта ни към Него. Бог казва, че съвършената любов към Него изпълнява това, което Той изисква от нас. (Прочети Матей 22:37-40; Римляни 13:8-10.) Не носим отговорност за онова, което не знаем. (Прочети Яков 4:17.)

Когато ходим в светлината (живеем според истината, която познаваме), биваме очистени от всеки грях. (Прочети 1Йоан 1:7.) Няма нужда да се страхуваме, че несъзнателни прегрешения ще нарушат връзката ни с Бога, защото уповаваме на Христовото изкупление.

„Величието в Божието царство се измерва с покорството.“

– Джон Стот

Книгата Левит ни показва, че когато разберем, че сме съгрешили несъзнателно, трябва да се покаем, да поискаме прошка от Бога и да предприемем коригиращи действия, така че животът ни да бъде такъв, какъвто Бог иска.

В процеса на изучаване на Божието Слово, следване на Святия Дух, общението с други вярващи и израстването в зрялост, би трябвало да променяме поведението, с което несъзнателно престъпваме Божиата воля.

► Защо трябва да искаме да знаем и да вършим Божиата воля повече?

Причини, поради които трябва да желаем да разбираме по-добре Божиата воля и да я следваме изцяло:

1. Не искаме да вършим нищо, което не е угодно на Бога.
2. Погрешните действия имат лоши последици, дори когато са несъзнателни.
3. Като християни трябва да бъдем добър пример.
4. Ако се опитваме да заобиколим Божиата воля, ставаме виновни за съзнателен грях.

Когато растем в разбирането си за Божиата воля, се случва да забележим погрешни постъпки в живота ни. Ако разпознаем, че вършим нещо неправилно, но изберем да продължим да го вършим, това вече не е грешка от незнание. Ако откажем да се променим, това погрешно действие се превръща в съзнателен грях.

Заклучение

Понякога богословите не разграничават различните категории на греха. Може да твърдят, че всичко, което не е съвършено е грях или че само умишленото действие е грях. Ако имаме разбиране за категориите на греха, ще разберем по-добре какво Бог иска да направи за нас чрез Неговата благодат.

- **Съзнателният грях** трябва да бъде победен, когато се новородим. Йоан заявява, че новороденият човек не съгрешава (1Йоан 3:4-9). Съзнателният грях е несъвместим с вярата в Христос. Умишленият бунт не е обичаен за нормалния вярващ.
- Освещението е Божията работа с **греховете на човешката природа**, така че вярващите да бъдат напълно осветени (1Солунци 5:23). Техните дух, душа и тяло стават непорочни. Освещението побеждава греховете на човешката природа.
- **Несъзнателните грехове** не представляват умишлено непокорство и не се дължат на греховната природа, а на падналото тяло и падналия ум. Не е възможно да се освободим напълно от този вид грях по време на земния ни живот. При възкресението прославлените светии ще бъдат изцяло свободни от всякакъв вид грях завинаги.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно греха“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно греха

Човешкият грях е последица от свободното решение на първите хора да не се покорят на Бога. Всички хора, с изключение на Исус, са наследили поквареността на Адам и са виновни за греховни действия. Човешките грешки може да нарушават Божия закон, но не разрушават връзката ни с Бога. Всеки грешник ще понесе вечно осъждение, ако не открие Божията прошка преди последния съд.

Задания по Урок 5

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Римляни 1:21-32
- Римляни 3:10-20
- Галатяни 5:16-21
- Ефесяни 5:1-8
- Тит 1:10-16
- Яков 4:1-4
- 2Петрово 2:9-17

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 5. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 5

- (1) Избройте три причини защо трябва да имаме разбиране за греха.
- (2) Откъде знаем, че Бог няма вина за греха?
- (3) Дайте дефиниция в едно изречение за всяко от следните: съзнателен грях, наследствена поквареност и несъзнателни прегрешения.
- (4) Защо трябва да искаме да знаем и да вършим Божиата воля повече?

Урок 6

Духовният свят

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Някои подробности за естеството на ангелите.
- Участието на ангелите в живота на вярващите.
- Падението на Сатана и други нечисти духове.
- Духовния конфликт, който съществува в духовния свят.
- Окончателната победа на Бог и вярващите над злите сили.
- Християнските вярвания относно духовния свят.

(2) Студентите няма да проявяват нездрав интерес към духовния свят.

Какво представляват ангелите

► Прочетете заедно Матей 4:1-11. Какво ни казва този текст за нечистите духове?

Когато говорим за ангели, често първият въпрос, който хората задават е „Как изглеждат ангелите?“ Много художници са се опитвали да ги опишат.

► Как изглеждат ангелите?

Имат ли крила? Серафимът, когото Исая видя, имаше шест крила (Исая 6:2). Образът на херувима, който Бог каза на Мойсей да постави върху ковчега на завета имаше крила (Изход 25:20). Херувимът, когото Йезекиил видя, имаше четири крила (Йезекиил 1:6, Йезекиил 10:15).

Като цяло, не знаем, че ангелите имат крила. Те не се нуждаят от крила, за да се придвижват, защото са духове и се движат със скорост много по-голяма от тази при летене. Тъй като са духове, те нямат и физически тела. Обичайно на ангелите не са им необходими крила.

За разлика от много изображения в изкуството в Библията ангелите никъде не са описани с женски или детски образи. Те се появяват във вид на мъже, но нямат пол както хората имат. Те нямат брачни взаимоотношения или семейство. (Прочети Матей 22:30.) Всеки е създаден индивидуално.

Обикновено ангелите са невидими за хората, освен когато това да бъдат видени служи за постигането на определена цел. В някои случаи при появата си ангелите изглеждат като обикновени хора (Битие 19:1-2). Друг път се появяват с такава ослепителна светлина, че хората падат по очи от страх (Матей 28:2-4). Когато ангел

се явявал на някого, обикновено го поздравявал с думите „Не бой се.“ (Прочети Лука 1:13, 30; Лука 2:10.)

Ангелите са духове (Евреи 1:14),⁷ но това не означава, че са по-малко реални. В Библията се говори, че духовете са по-силни от всичко физическо. (Прочети Исаия 31:1, 3.)

Ангелите са наречени синове на Бога (Йов 1:6) и притежават нещо от Божията природа, но не по същия начин, както човека. Сега ангелите далеч превъзхождат хората по сила и интелект, но някой ден човекът ще се издигне над ангелите. (Прочети 1Коринтяни 6:3.)

Създаването на ангелите не се споменава в Битие. Те са били създадени преди Земята и са празнували, когато Бог я създавал (Йов 38:4-7).

Ангелите са безсмъртни (Лука 20:36). Фактът, че са създадени преди Земята, означава, че всички ангели са живели хиляди години и са свидетели на цялата човешка история.

Ангелите притежават личностни характеристики. Те могат да говорят и да разговарят (Лука 1:18-20). Те се покланят Бога, което означава, че имат известно разбиране за Неговата природа и откликват с благоговение (Евреи 1:6). Те се радват, когато грешникът се покаява, което ни говори, че имат емоции. (Прочети Лука 15:10.) Големият им интерес към плана за спасение показва, че имат интелектуални способности. (Прочети 1Петрово 1:12.) Те ликуват при вестта за раждането на Исус (Лука 2:13-14).

Не всички ангели са еднакви, защото някои се наричат херувими (Псалом 80:1), а други – серафими (Исаия 6:2). При ангелите има йерархия, защото Библията говори както за ангели, така и за поне един архангел и споменава „дяволът и неговите ангели“ (Матей 25:41). Сред тях има определена структура на властта, описана като престоли, началства и власти. (Прочети Ефесяни 6:12; Колосяни 1:16.)

И в еврейската, и в християнската традиция за ангелите е писано много повече, отколкото можем да открием в Писанията.

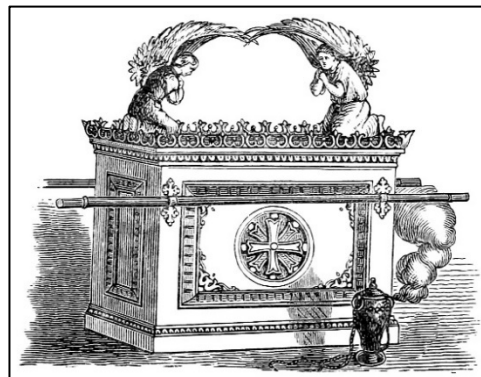
Писанията не описват в подробностите разликите между ангелите. Терминът *архангел* се среща само два пъти в Библията. Михаил е наречен архангел и ще прозвучи глас на архангел при завръщането на Исус (1Солунци 4:16; Юда 1:9). Терминът *архангел* буквално означава „главен ангел.“ Не знаем какъв е броят на архангелите.

Серафимите са споменати в Библията само в Исаия 6. Те имали шест крила. С изключение на крилата серафимите може да са приличали на хора, защото имали ръце, нозе и лица.

⁷ Демоните също биват наричани „духове“ в Матей 8:16, Матей 12:45; Деяния 19:12; и други.

След като Адам и Ева са изгонени от Едемската градина на входа ѝ са поставени херувими и огнен меч, които да пазят входа ѝ (Битие 3:24). Херувимите, описани от Йезекиил, не приличат на нито едно същество, което познаваме. Те са имали четири криле, четири различни лица, няколко ръце, огнено сияние, от тях са излизали светкавици и са се движели мълниеносно (Йезекиил 1: 5-14, Йезекиил 10:15).

Фигури на два херувима са поставени върху капака на ковчега на завета, а между тях се намира умиловитилицето.⁸ Бог често е наричан, Този, Чийто престол е поставен над херувимите.⁹ Това показва, че Той е Богът на Израел, Който бива почитан в храма и че до Него може да се стигне само по начините, които Той сам разкрива.

Слугите на Бога изявяват Неговата сила и величие. Херувимите са такива същества, че когато човек ги види, може да помисли, че вижда Бог и да иска да им се поклони. Те обаче са само Божии слуги.

Фактът, че толкова много ангели служат на Бога, свидетелства за величието Му. Апостол Йоан вижда множество ангели около престола на Бога – „десетки хиляди по десетки хиляди и хиляди по хиляди.“ (Откровение 5:11).

Ангелите не разполагат с неограничена сила, защото в книгата Даниил четем, че ангелът се забави да донесе вестта на Даниил поради разразил се конфликт. (Прочети Даниил 10:12-13.) Бог дава на ангелите силите, които са им нужни, за да изпълнят задачите, които им поставя, например ангелът, който погуби 185 000 воители (4Царе 19:35).

На ангелите са поверени отговорности. Библията ни казва, че те са изпратени да служат на онези, които ще наследят спасение. (Прочети Евреи 1:14.) Ангелите окръжават и пазят онези, които служат на Бога (Псалом 34:7). Можем да предположим, че около нас има много ангели през цялото време. Исус казва, че децата имат назначени ангели. (Прочети Матей 18:10.) Архангел Михаил е наречен князът, който защитава народа на Израел (Даниил 12:1).

В Библията никъде не се казва да се молим на ангелите. Дори не се казва да се опитваме да общуваме с тях. Те не са посредници между нас и Бога. Има предупреждение към хората, които се покланят на ангели и се намесват в неща в духовния свят, които не разбират (Прочети Колосияни 2:18.) Ако се опитаме да

⁸ Илюстрация: "Ark of the Covenant engraving", *Illustrated Bible Dictionary* (1893), източник: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ark_of_the_Covenant_engraving.jpg, public domain.

⁹ Например, 4Царе 19:15, 1Летописи 13:6; Исая 37:16

общуваме с ангели, по начин, по който Бог не желае, вероятно ще се свържем с нечисти духове, а не с ангели.

Сатана и падналите ангели

► Откъде идват нечистите духове?

Нечистите духове са ангели, които са се разбунтували против Бога. Това се е случило преди сътворението на човека и Библията не казва много по въпроса. Сатана е бил начело на бунта и една трета от ангелите са го последвали (Откровение 12:4). Юда говори за ангелите, които са изоставили своето жилище (Юда 1:6). Бог вече ги е осъдил. (Прочети Йоан 16:11; 2Петрово 2:4.)

В книгите на пророците има два пасажа, които може да се отнасят за падението на Сатана (Исая 14:12-17 и Йезекиил 28:12-19). Във всеки пасаж се говори за човешки цар, но е възможно да се прави сравнение между падането на царе и падането на Сатана.

Изглежда, че Сатана се е възгордял и е искал да бъде независим от Бога. Апостол Павел предупреждава, че човек може да се възгордее и да падне под същото осъждение като дявола. (Прочети 1Тимотей 3:6.) Това е същото, с което дяволът изкуши Адам и Ева, когато им каза „Ще бъдете като Бога.“ Това е изкушението да отхвърлим Божия авторитет и сами да си бъдем богове.

► Какво знаем за Сатана?

Сатана продължава да се бунтува срещу Бога. Той е наречен князът на въздушната власт (Ефесяни 2:2). Сатана е наречен князът на този свят, защото мнозинството от хората са в бунт срещу Бога (Йоан 12:31). Той твърди, че притежава царствата в този свят и че ги дава на когото реши (Лука 4:4-6). Той заслепява умовете на грешниците, за да не могат да приемат благовестието. (Прочети 2Коринтяни 4:4.) Непокаяните се грешници наистина са негови пленници (2Тимотей 2:26). Той краде Божието слово от умовете на хората, за да не може то да подейства. (Прочети Марк 4:15.) Той постави в сърцето на Ананий и Сапфира желанието да излъжат църквата и Святия Дух (Деяния 5:3) и подтикна Юда да предаде Исус (Лука 22:3). Сатана измисля лъжливи религиозни доктрини и насърчава хората да ги проповядват. (Прочети 1Тимотей 4:1.)

Сатана мрази Бога, поради което мрази и хората, защото те са създадени по Божия образ и получават най-висшето Божие благоволение. Той се стреми да завлече

„Сатана взима контрол над сърцето, очите и езика на грешника. Изпълва сърцето му с любов към греха; заслепява очите му, за да не вижда вината и гибелта, която го очаква; и възпрепятства езика му да се моли.“

- Адам Кларк,
Християнско богословие,
„Добри и зли ангели“

колкото се може повече хора под същото осъждение, под което е и самият той, като ги води в бунт срещу Бога.

Тези, които съзнателно служат на Сатана, са най-заблудените хора на света, защото участват в бунт, който е обречен и служат на господар, който ги мрази и се интересува единствено от тяхното унищожение (1Петрово 5:8). Той дава обещание, които знае, че не може да изпълни (Йоан 8:44).

Други следват Сатана, без да го осъзнават, когато живеят в грях (Ефесяни 2:2-3). Ето защо той влага много енергия да заблуждава и да изкушава (2Коринтяни 4:4, 2Коринтяни 11:3, 14). Целта му е хората да отхвърлят вярата в Бога и да започнат да се покланят на творението, вместо на Твореца (Римляни 1:25). Изкушенията му почиват на заблуди, защото в действителност той няма какво да предложи освен да изопачава създаденото от Бога. Бог, а не дяволът е създал всички радости и удоволствия. Дяволът може да предложи само извратени форми на удоволствие, които не са по Божията воля. Всъщност, Сатана не може да сътвори нищо. Единственото, което може да направи, е да опорочава добрите неща, които Бог е създал.

Определени нечисти духове съсредоточават действието си върху конкретни географски райони или групи хора. Както архангел Михаил е наречен князът, който защитава Израел, така някои нечисти духове са наречени князете на Персия и Гърция (Даниил 10:13, 20). Някои духове стават богове на народите.

Сатана иска да му се покланят. (Прочети Матей 4:9.) Нечистите духове действат чрез фалшиви религии. Библията ни казва, че когато хората се покланят на идоли, те се покланят на демони. (Прочети Второзаконие 32:17; 1Коринтяни 10:20-21.) Демоните отговарят на поклонението на хора, които не знаят на кого се покланят. Както поклонниците на Бога заприличват все повече на Него и се удоволстват в святостта, така онези, които се покланят на нечисти духове, стават по-зли и се удоволстват в злото. Вероятно най-крайната форма на поклонение на злото е жертването на собствените деца на демони. (Прочети Псалом 106:37-38.)

Сатана и други демони се опитват да вземат пълен контрол над умовете и поведението на хората. Това се нарича „демонично владаване.“ Някои хора се оставят да бъдат обладани съзнателно, а други са го позволили, без да разберат. Има хора, които са напредвали в това стъпка по стъпка, мислейки, че придобиват сили, които да използват за собствени цели. Обладаните до такава степен стават роби на злите духове, биват тласкани към самоунищожение биват ужасно измъчвани в мислите и емоциите си. (Прочети Марк 5:2-5.) Само Исус може да освободи човек от това робство.

Божията победа

В страните, където евангелието се проповядва широко, нечистите духове действат скрито. Иронията е, че точно в тези „цивилизовани“ държави хората са с най-светско мислене, надсмиват се над всичко свръхестествено и отричат съществуването на духовен свят. В подобна обстановка нечистите духове не действат открито, защото ако ужасят хората, които са чули благовестието, много от тези хора ще се обърнат към Бога за избавление и защита.

В страните, където евангелието е по-слабо познато, нечистите духове действат по-открито. Хората по тези места не знаят, че могат да потърсят Христос за избавление и демоничните сили ги държат в страх и подчинение. Хората служат на духовете със страх, а не с доброволен и с радост. Благовестието идва като чудесно послание за избавление и свобода.

Ние сме в духовна война поради непрестанните атаки на дявола. Предупредени сме да помним, че нашето воюване е срещу духовни власти, а не срещу физически врагове. (Прочети Ефесяни 6:12.) Трябва да носим Божието всеоръжие, за да се защитаваме (Ефесяни 6:13). Можем да сме уверени в победата, защото дяволът не може да устои на силата на Бога, която е в нас и когато ние се съпротивляваме на дявола, той ще бяга от нас (Яков 4:7).

► Дяволът злият еквивалент на Бог ли е?

Дяволът притежава сили, които далеч надхвърлят човешките в настоящето, смъртно състояние на човека, но тези сили изобщо не могат да се сравняват със силата на Бога. Не трябва да възприемаме дявола като зъл еквивалент на Бога, равен Нему по сила. Според някои философи силите на доброто и злото в света са равнопоставени. Това изобщо не отговаря на истината. Сатана не е всеприсъстващ, не е всезнаещ и допуска грешки. Бог е създал духовния свят и духовете не могат да Го надвият. Когато дойде определеното време, всички нечисти духове ще бъдат съдени, затворени и наказани, заедно с грешните човеци.

Разгромът на Сатана е обещан отдавна. Бог обещава да изпрати Спасител, който да смачка главата на змията (Битие 3:15). Исус дойде да разруши делата на дявола и да ни даде победа над греха. (Прочети 1Йоан 3:8.) Чрез Своята смърт и възкресение Исус отне на Сатана властта над смъртта (Евреи 2:14; Откровение 1:18). Окончателната и вечна присъда на Сатана и другите нечисти духове е огненото езеро. (Прочети Матей 25:41.)

„Дяволът не може да ви превземе, ако продължавате да му се съпротивлявате. Колкото и да е силен той, Бог никога няма да му позволи да завладее онзи, който му се съпротивлява. Дяволът не може да надделее над човешката воля.“

- Адам Кларк,
Християнско богословие,
„Добри и зли ангели“

Бог ограничава действието на Сатана (Йов 1:12, Йов 2:6). Затова не трябва да живеем в страх от това какво може да ни стори Сатана. Нищо не се случва без Божието позволение, а Той знае колко можем да понесем (1Коринтяни 10:13).

Не само че сме защитени от атаките на Сатана, но имаме и силата да разширяваме Божието царство и да разрушаваме царството на Сатана. Исус даде сила да изгонват нечистите духове, не само на апостолите, но и на учениците Си. (Прочети Лука 10:17.) Когато проповядваме евангелието, Бог придружава Своята истина със сила и избавя от Сатана онези, които откликнат.

Грешки, които да избягваме: Нездрав интерес към духовния свят

Бележка към водача на курса: Някой от студентите би могъл да обясни този раздел.

Някои хора се увличат по духовния свят и започват да изучават ангелите, и да се опитват да установят контакт с тях. Библията никъде не ни казва да се молим на ангели или да се опитваме да влезем във връзка с тях. Тя още ни и предупреждава да не им се покланяме или да се опитваме да научим за тях повече отколкото можем да разберем (Колосяни 2:18).

Още по-опасно е да се интересуваме твърде много от нечистите духове. Някои се увличат от тяхната сила и нещата, които вършат. Има игри, при които се влиза в контакт с духове и методи за получаване на информация от тях. Не трябва да се занимаваме с нечисти духове под никаква форма, освен да им се съпротивляваме с помощта на Божията сила (Яков 4:7, 1Петрово 5:8-9).

Съществуват сложни и подробни обяснения на духовния свят и начинът, по който той функционира. Въпреки това, в Библията Бог ни е разкрил всичко, което трябва да знаем за духовния свят.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно духовния свят“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно духовния свят

Бог е създал всички духове. Святите ангели се покланят на Бога и пазят вярващите. Ангелите са безсмъртни, личности същества, които могат да говорят, да се покланят и да разсъждават. Те са направили морален избор. Сатана и други ангели са съгрешили и са врагове на Бога и на хората. Бог слага рамки на силата на Сатана и го е осъдил на вечно наказание.

Задания по Урок 6

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Матей 12:43-45
- Лука 8:27-35
- Деяния 12:7-11
- 2Коринтяни 11:13-15
- 1Петрово 5:8-9

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 6. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 6

- (1) Откъде знаем, че ангелите нямат физически тела?
- (2) Кога са създадени ангелите?
- (3) Ангелите умират ли?
- (4) Избройте четири неща, които показват, че ангелите притежават личностни характеристики.
- (5) Избройте четири думи, които Библията използва, когато говори за ангели.
- (6) Какво правят ангелите за хората, които служат на Бога?
- (7) Какъв е произходът на нечистите духове?
- (8) На какво в действителност се покланят идолопоклонниците?
- (9) Каква е окончателната присъда на Сатана и другите нечисти духове?
- (10) Какво трябва да правят вярващите, за да се защитават при духовни атаки?

Урок 7

Христос

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Какво означава, че Исус е Месия.
- Изповедта на вярата във фразата „Господ Исус Христос.”
- Доказателства за човешката природа на Исус и нейното значение.
- Доказателства за божествената природа на Исус и нейното значение.
- Достатъчността на смъртта на Христос за прощението на греховете.
- Важността на възкресението за християнската вяра.
- Християнските вярвания относно Христос.

(2) Студентите ще научат какво някои други религии твърдят за Христос.

Въведение

► Прочетете заедно Откровение 5:11-14. Какво ни казва този текст за Исус?

Лъжехристи

Библията предвижда, че в последните времена лъжехристи и лъжепророци ще заблудят мнозина. Много хора вярват в лъжлив или въображаем христос, който не може да ги спаси. Мормоните и Свидетелите на Йехова представят два такива лъжливи образа на Христос.

Исус според учението на мормоните

Ако някога мормоните почукат на вратата ви, ще ви представят един Исус, който е духовен брат на Луцифер. Мормоните учат, че този Исус е едно от милиардите духовни бебета, които нашият „Небесен Баща” и нашата „Небесна Майка” са създали във вселената. Според учението на мормоните през земния Си живот Исус е имал няколко съпруги, една от които е била Мария Магдалена. След Неговата смърт и възкресение Той отишъл в Америка, за да проповядва на индианците.

Исус според учението на Свидетелите на Йехова

Свидетелите на Йехова ще ви кажат, че Исус е архангел Михаил, първото създадено същество, който станал човек и умрял на дървен стълб, а не на кръст. Той бил възкресен като духовно същество и отново станал архангел Михаил, а тялото Му се разтворило във въздуха.

Истинският Исус

Със сигурност сте наясно, че тези окултни образи на Исус са различни от Исус, за който се говори в Библията, но можете ли да опишете истинския, библейски Исус? Милиони хора живеят с идеята за един фалшив Христос, който не може да ги спаси.

Важно е да сте сигурни във вашите вярвания за Исус, за да не бъдете заблудени и за да може да Го представяте на другите.

Бележка към водача на курса: За повече информация какво други религии учат за Исус, виж последния раздел в края на урока, озаглавен „Какво казват другите религии.“

Исус Месията

► Кои са някои от библейските пророчества за Месия?

Четири евангелия представят Исус като очаквания от Израел Месия. Няколко неща са предсказани за Месията. Той ще бъде потомък на цар Давид, тоест ще бъде достоен да бъде цар. Месия ще избави своя народ от потисничеството и робството и ще бъде специално помазан от Бог да изпълни мисията си. Думата *Месия* означава „Помазаник“, което е било една от титлите на царете в Израел.

Някои от най-важните подробности за Месията в Стария Завет не са били обяснение преди написването на Новия Завет. Неговата основна цел е да освободи хората от греха. (Матей 1:21; Лука 1:74-75.) Царството Му не е от този свят, а е духовно и небесно (прочети Йоан 18:36), макар че накрая царството Му ще завладее цялата земя (Филипяни 2:10-11; Откровение 19:11-16; Откровение 20:6).

Думата *Месия* е еврейска дума. Нейният еквивалент на гръцки е *Христос*, откъдето идва и думата Христос. Когато използваме словосъчетанието Исус Христос, всъщност заявяваме, че Исус е Месията.

Исус е Господ

Ранната църква използва термина *Господ*, за да покаже, че Исус е върховният авторитет, на който трябва да се покоряваме. Когато ранните християни са казвали „Исус е Господ“, са имали предвид, че Той е Господар на всичко, Създател и Бог на вселената. Тази изповед на вяра е била отличителна за християните, защото само те са вярвали, че човекът Исус, който е живял на земята, е и Богът, Който владее над всичко.

„Вярвам...
в един Господ Исус Христос, Сина
Божий, Единородния, Който е роден
от Отца преди всички векове:
Светлина от Светлина, Бог истинен от
Бог истинен, роден, несътворен,
единосъщен с Отца, чрез Когото
всичко е станало.“
- Никейски символ на вярата

Словосъчетанието „Господ Исус Христос“ е едно изключително силно твърдение. То казва, че Исус е Месията и че Исус е Бог. И трите думи се намират във Филипяни 2:10-11. Тези стихове ни казват, че ще дойде време, когато всеки по света ще трябва да признае, че Исус Христос е Господ.

Три специални дни

Нашите основни вярвания за Исус могат да бъдат разделени в три категории, свързани с три специални дни.

Празнуваме Рождество поради въплъщението

На Рождество празнуваме раждането на Исус от девица, тъй като Исус е заченат чрез силата на Святия Дух. (Прочети Лука 1:34-35.) Въпреки че Исус е човек, защото е роден от жена, Той е и самият Бог, Създателят на света, в който се ражда. Това е удивително, но е вярно: когато Мария държи в ръцете си бебето Исус, тя държи своя Създател.

Названието *синове на Бога* се използва за вярващите и за ангелите (Йоан 1:12; Йов 1:6), но Исус е единородният син на Бога (Йоан 3:16). Той е единственият, който напълно споделя естеството на Отца. Исус е свършеният образ на Отца и е Бог точно толкова, колкото и Отец. (Прочети Евреи 1:2-3.)

Божие и човешкото естество се съчетават в личността на Исус. Това се нарича *въплъщение*, което означава, че Бог приема човешка плът и става човек. Единствено Исус може да бъде наш Спасител, защото е единственият във вселената, който е едновременно човек и Бог.

Исус е човек

Не е трудно да възприемем Исус от Новия Завет като истински човек. Той е заченат в женска утроба, пораста, учи и се развива като личност. (Прочети Лука 2:52.) Той се уморява, спи, бива изкушаван и върши почти всичко, което хората вършат, с едно изключение – Той не върши грях (Евреи 4:14-15). Исус дори умря. Той наистина се идентифицира с човечеството като стана един от нас. (Прочети Йоан 1:14.)

► Защо е важно, че Исус е човек?

Понеже Исус е човек:

1. **Той можеше да страда и да умре като жертва** (Ефесяни 5:2, Евреи 7:26-27). Ако Исус беше само Бог, а не и човек, нямаше как физически да страда и да умре.
2. **Неговата праведност може да ни направи праведни и да ни даде живот.** Първият Адам представлява цялото човечество, когато съгрешава и се отделя от Бога. Това прави всички хора подвластни на смъртта. Исус живя безгрешен

живот и изпълни всички изисквания на Бога. Той дава вечен живот на всеки, който се идентифицира с Него. В Писанията Той е наречен последният Адам (1Коринтяни 15:22, 45-49; Римляни 5:17-19).

3. **Той може да бъде наш първосвещеник, който да ни представлява пред Бога.** Като наш посредник Той не просто комуникира от наше име, но изцяло ни представлява. Беше необходимо Исус да стане човек, за да можем да бъдем помирили с Бога. (Прочети Евреи 2:17.) Исус осигурява вечно спасение чрез ролята си на първосвещеник (Евреи 5:9, Евреи 10:5-7). Човешката природа на Исус е съществена част от благовестието. (Прочети 1Йоан 5:1.)

Бележка към водача на курса: За още библейски доказателства, че Исус е човек, виж последния раздел в края на урока, озаглавен „Доказателства за човешката природа на Исус в Писанията.“

Исус е Бог

Исус твърди, че е Бог.

Исус от Библията не е само човек. Той също е единственият безкраен (необятен) Бог на вселената. Исус сам изказва това твърдение като казва „Аз и Отец сме едно“ (Йоан 10:30). Тези Негови думи предизвикват юдеите да го замерят с камъни, защото за тях те означават, че Той прави Себе Си равен на Бога. Исус каза ли им „Не, не ме разбрахте правилно. Аз всъщност не съм Бог!“ Не, Исус приема тяхното тълкуване на Неговите думи. Той учи, че е равен на Бог Отец.

„Исус използва израза АЗ СЪМ по същия начин както Отец, защото това показва вечно съществуване, неподвластно на времето.“
- Йоан Златоуст

Когато Исус казва „Преди да се е родил Авраам, Аз съм“ (Йоан 8:58), Той заявява, че е Аз съм от Изход 3:14, Бог, който сам държи цялата вселена. Това твърдение също кара юдеите да замерят Исус с камъни. (Йоан 8:59).

Исус върши божествени дела докато е на земята.

Исус върши божествени дела по време на земния си живот. Той дава вечен живот. (Прочети Йоан 10:28.) Той прощава грехове (Марк 2:10). Само Бог може да прави такива неща.

Когато Исус прощава греховете на парализика, Той го изцелява, за да докаже, че има власт на земята да прощава грехове (Марк 2:5, 10-12). Едното действие е доказателство за другото, като ясно показва, че Исус не извършва чудото на изцеление просто като пророк, помазан от Бога. Исус притежава божествената власт и сила да прощава и да изцелява.

Исус възкресява Лазар след като казва „Аз съм възкресението и животът” (Йоан 11:25). В този случай отново едно божествено дело е придружено от заявление за божественост. Само Бог може с основание да твърди, че Той е възкресението, защото само Божията сила може да възкресява. Исус заявява, че Той е, Който дава живот и след това възвърна живота на Лазар, показвайки че е този, за когото се представя. В тази ситуация Исус ясно се разграничава от другите пророци и от апостолите, които възкресяват хора чрез силата на Бога. Никой от тези две групи хора не твърди, че върши тези чудеса със собствената си сила. Те са само инструменти в Божията ръка. В Йоан 5:21 Исус казва, че възкресява мъртвите така, както го прави Отец.

Когато Исус върши чудеса, Той разкрива Своята слава (Йоан 2:11), слава като на Единородния от Отца, пълен с благодат и истина (Йоан 1:14). Тези чудеса показват славната сила на Божия Син и доказват, че Той е Бог.

Исус е Създател и Вседържител.

Според апостол Йоан и апостол Павел Исус е създал всичко и държи всичко заедно, и всичко съществува за Него. (Прочети Йоан 1:3; Колосияни 1:17.) Подобно нещо може да бъде казано единствено за Бог.

► Защо за нас е важно да знаем, че Исус е Бог?

Понеже Исус е Бог:

1. Неговата жертвена смърт е безценна – достатъчна за прощение на греховете на света (1Йоан 2:2).
2. Той има силата да ни спаси; Той е пътят, истината и животът (Йоан 14:6).
3. Трябва да Му се покланяме, както се покланяме на Отца (Прочети Йоан 5:23).

Ако не възприемаме Исус като Бог, няма до Го почитаме като такъв. Не можем да бъдем спасени, ако не почитаме като Бог и Отца, и Сина.

Християнството се основава не само на учението и действията на Исус, но и на Неговата уникална личност. Той не просто проповядва посланието за спасение. Сам Той е Спасителят и само Той – Богочовекът би могъл да бъде Спасителят.

Бележка към водача на курса: За още библейски доказателства, че Исус е Бог, виж последния раздел в края на урока, озаглавен „Доказателства за божествената природа на Исус в Писанията.

Исус е една личност

Въпреки че Исус е напълно човек и напълно Бог, Той не е комбинация от две личности в едно. Двете естества в Него формират една съвършено хармонична личност. Исус е Богочовекът и всяко Негово действие трябва да бъде разглеждано в светлината на факта, че Той едновременно е напълно Бог и напълно човек. Църквата

винаги е учила, че двете естества на Исус не могат да бъдат разделени едно от друго, но в същото време те не се преплитат по такъв начин, че едното да доминира над другото.¹⁰

Би било от полза да сравним естеството на Исус с естеството на Светите Писания. Подобно на Исус Библията е напълно божествена и напълно човешка. Като човешка книга, тя притежава характеристиките на всяка друга човешка книга, с изключение на това, че в нея няма грешки. Заради божественото си естество тя има характеристики, които са уникални. По същия начин Исус притежава човешки и божествени качества. Фактът, че Библията има божествени характеристики не отнемат от човешката ѝ страна. Така и функционирането на Исус в Неговото божествено естество не го прави по-малко човек. Обратното също е вярно – действията на Исус като човек не го правят по-малко Бог.

Често срещани доктринални грешки

Най-честите доктринални грешки, които хората допускат, когато говорят за Христос, са следните:

- Отричат, че Исус е Бог
- Отричат, че Исус е човек
- Омаловажават важността на божествената или на човешката страна на Исус
- Отричат единството на личността на Христос

Всяка от тези грешки на практика отрича въплъщението. Въплъщението беше необходимо за нашето спасение, така че всеки, който го отхвърля, вярва в лъжливо благовестие и лъжлив път към спасението.

Какво казват другите религии

Бележка към водача на курса: Някой от студентите би могъл да обясни този раздел.

Свидетелите на Йехова вярват, че Исус е бил човек, най-великият човек, живял някога, но просто човек. Поради тази причина те не смятат, че Неговата смърт е достатъчна за нашето спасение. Те проповядват спасение чрез дела. Въпреки че твърдят, че са християни, те изповядват друга религия.

Мормоните вярват, че Исус е дух, създаден от Бога, като брат на Луцифер и е бил изпратен да се роди на земята като човека Исус. Според мормоните Исус не е Бог.

Според мюсюлманите Исус е Божи пророк. Те не вярват, че Той е Бог или че съществува Троица. Не вярват ѝ в Неговото разпятие и възкресение.

¹⁰ Според Халкидонския символ на вярата (451г.), който е включен в Урок 15, двете природи на Христос съществуват, без да се сливат, без да се изменят, без да се разделят и разлъчват една от друга.

Хиндуистите и будистите вярват, че Исус е свят човек, който е вършел чудеса. Техните религии не отдават значение на личността на Исус. Те не вярват в Бог, който е Създател и Господ, съответно не вярват, че Исус е въплътеният Бог.

Празнуваме Разпети петък поради умилоствението

Разпети петък е денят, в който Исус е бил разпънат. В този страшен и прекрасен ден Исус отнесе на кръста нашите грехове. Той умря в жертва за нашите грехове, за да получим прошка.

Необходимостта от жертва

Беше необходима жертва, за да може Бог да ни прости, без Неговата справедливост и святост да бъдат накърнени. Жертвите, които Бог изисква в Стария Завет онагледяват този принцип (Евреи 9:22). Ако Бог прощава греха без основание, това би означавало, че Той не е справедлив и че грехът не е нещо сериозно. Само че никой, който погледне към кръстната смърт на Исус, не би могъл да отрече сериозността на греха. Неговата жертва осигури основанието да бъдем опростени.

Само жертвата на Исус можеше да бъде достатъчна

► Защо Исус е единственият, Който можеше да стане жертва за греховете?

Справедливостта на Бога и тежестта на греха изискват жертва, която никое сътворено създание не може да принесе. (Прочети Евреи 10:4.) Съгрешили сме спрямо един безкраен Бог и носим безкрайна вина. Ето защо само Исус, Който е и Бог, и човек, можеше да бъде жертвата. Понеже е Бог, Той е без грях и стойността на жертвата Му е неизмерима. Понеже е човек, Исус можеше да ни представлява и да умре вместо нас.

Кръвта на Исус е символ на жертвената Му смърт

Бог въвежда системата от жертвоприношения, за да покаже на хората какво представлява умилоствението. Свещениците убивали животни и принасяли кръвта им като символ на тяхната смърт. В книгата Евреи се казва, че без проливане на кръв няма прощение на греховете (Евреи 9:18-22).

Бог е заповядал на хората да се отнасят към кръвта по специален начин, защото тя символизира живота (Левит 17:11, 14). Проливането на кръв е убийство (Битие 9:5-6). Използването на кръв в храма означава, че е убито животно.

Смъртта на Христос е вседостатъчната жертва, която отваря път към спасение за всеки във всеки един момент. (Прочети Евреи 10:4, 12.) Той представи Своята кръв в небето като символ на жертвената си смърт. (Прочети Евреи 9:12, 24.) Кръвта на Исус, която е символ на Неговата смърт, ни осигурява спасение, защото Той се пожертва, за да бъдем спасени.

Защо Исус умря на кръст, а не по някакъв друг начин? По времето на Стария Завет обесването на дърво е било символ на проклятие от Бога (Второзаконие 21:23). Апостол Павел ни казва, че Исус пое върху Себе Си проклятието на Бога като беше разпънат на дърво (Галатяни 3:13).

Исус възстанови връзката между Бога и човека

Исус дойде, за да помири Бога и човека, които бяха разделени. Като посредник Исус трябваше да представлява едновременно и двете страни. Като Бог Той представляваше Бога пред хората, а като човек – човека пред Бога. Като представляваше напълно и двете страни, Исус премахна разделението между Бога и човека. Исус извърши това, което всяка от страните трябваше да извърши, за да настъпи помирение.

Празнуваме Великден поради възкресението

Празнуването на Великден е съпроводено с най-различни традиции, но има много хора, които не разбират нещата, които се правят и е възможно да не осъзнават важността на възкресението на Исус. Исус възкръсна от гроба сутринта на Великден, на третия ден след разпятието. Той показва, че има власт над греха, смъртта и дявола. Той не просто умря вместо нас, но и победи смъртта с живот. Неговата победа е и наша!

Исус възкръсна във физическо тяло

Веднъж Исус казва на юдеите „Разрушете този храм и за три дни ще го издигна.“ Въпреки че юдеите мислят, че Той говори за храма, построен от Ирод, евангелието от Йоан обяснява, че Исус има предвид собственото Си тяло (Йоан 2:19-21). Във всички евангелия е записано, че три дни след погребението на Исус гробът Му е бил празен. След възкресението Исус се явява на учениците Си и им казва: „Погледнете ръцете Ми и нозете Ми, че Аз съм същият; попипайте Ме и вижте, защото дух няма месо и кости, както виждате, че Аз имам“ (Лука 24:39). С това Той показва, че е възкръснал във физическо тяло.

► Какво значение би имало, ако Исус не беше възкръснал от мъртвите?

1. **Физическото възкресение на Исус показва абсолютната Му победа над греха и смъртта.** (Прочети Колосяни 2:12-15; Откровение 1:17-18.)
2. **Физическото възкресение на Исус доказва, че Той е този, за когото се представя** (Матей 17:22-23, Йоан 2:16-22). Доказва също и истинността на благовестието. Тези, които отричат, че Исус е възкръснал от мъртвите, отричат и благовестието. (Прочети 1Коринтяни 15:17.)
3. **Възкресението на Исус ни дава увереност, че ние също ще бъдем възкресени от мъртвите.** Исус обещава, че ще възкреси мъртвите. Подобно

обещание би било неоснователно, ако самият Той не възкръсне (Йоан 5:28-29). Когато бъдем възкресени, ще имаме прославени тела като това на Исус. (Прочети 1Йоан 3:2.)

Исус все още е човек

Възкресението ни показва, че въплъщението е вечно. Исус завинаги ще бъде и човек, и Бог. Исус, който все още е богочовекът, сега ходатайства за нас пред Отца (Римляни 8:34) и един ден ще се върне, за да ни заведе в небето (1Солунци 4:16-17).

Ние се предаваме на Исус заради Този, Който е заради това, което е направил

Като вярващи, ние живеем във взаимоотношение с Христос всеки ден. Той не е само историческа личност и Бог в небето, но е до нас. Исус обещава винаги да бъде със Своите ученици (Матей 28:20).

Той присъства по специален начин в църквата. Исус е главата на църквата, а тя се нарича Неговото тяло (Ефесяни 1:22-23). Той води църквата, сплотява я и се грижи за нея. (Прочети Колосяни 2:19.)

Този, който приема истината за Исус, трябва да отговори с вяра и покорство. Можете да помогнете на други да станат вярващи с молитва като тази, която следва.

Татко, благодаря Ти, че ме обичаш достатъчно, за да изпратиш Сина Си Исус на този свят заради мен. Вярвам, че Исус е богочовекът, който не е извършил никакъв грях, умрял е и е възкръснал, за да мога да получа прошка за греховете ми и взаимоотношението ми с Теб да бъде възстановено. Покаявам се за греховете, които съм извършил. Знам, че моите грехове приковаха Исус на кръста. В този момент аз се отвръщам от всичко, за което знам, че е грешно и приемам Исус като мой Господ и Спасител. Води ме оттук нататък. Ще живея за Теб завинаги! Благодаря Ти, че ми прощаваш. Обичам те. Амин.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно Христос“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно Христос

Исус е Месията и Господарят над всичко, Синът на Бога, роден от девица, съчетаващ в една личност изцяло човешко и изцяло божествено естество. Той живя безгрешен живот и умря като жертва за опрощение на нашите грехове. Той възкръсна от мъртвите и ще възкреси всички вярващи, когато се върне. Царството Му ще завладее целия свят и няма да има край.

Доказателства от Писанията за човешкото естество на Исус

Бележка към водача на курса: Този и следващият раздел не са задължителни. Могат да бъдат разгледани в рамките на курса, ако студентите искат още библейски доказателства по тези въпроси.

Исус е потомък на Ева (Битие 3:15), от рода на Авраам (Битие 22:18 – сравни с Деяния 3:25), роден от жена (Галатяни 4:4), син на Мария (Матей 1:21-25), наречен е Човешкият Син (Матей 13:37) и израства като всеки друг (Лука 2:40, 52).

Когато се връща в родния си град, реакцията на хората показва, че е имал обикновено детство (Матей 13:54-56).

Той имаше тяло, за да се покори както подобава на човек (Евреи 10:5-9); Той дойде в плът и кръв (Евреи 2:14); Той стана точно като нас, за да може да страда като нас (Евреи 2:10-18); беше усъвършенстван чрез страдания (Евреи 2:9-10); и беше изложен на изкушенията, с които се сблъскват хората (Евреи 4:15).

Той прие човешки образ (Филипяни 2:6-8).

Той е вечното Божие Слово и стана плът и живя на земята (Йоан 1:14).

Човешкото естество на Исус е много важно твърдение на християнската вяра (Йоан 1:14; 1Йоан 4:2-3).

Доказателства от Писанията за божественото естество на Исус

Три неща доказват, че Исус е Бог:

1. Той е наречен Бог.
2. Показан е като един, който притежава характеристиките на Бога.
3. Показано е, че върши неща, които само Бог може да върши.

Исус е наречен Бог

- В Йоан 1:1, 14 се казва, че вечното Слово беше Бог.
- Йоан 12:41 ни казва, че Исаия е видял Исус.
- В Деяния 20:28 се казва, че църквата на Бога е купена със собствената Му кръв.
- В Римляни 9:5 се казва, че дойде Христос, Който е над всички Бог, благословен до века.
- В Тит 2:13 е наречен нашият Бог и Спасител Исус Христос.
- В Матей 1:23 (където се цитира Исаия 7:14) се казва, че Неговото име означава „Бог с нас.“

- Исаия 9:6 казва, че Той ще бъде наречен Бог могъщ.
- 1Тимотей 3:16 казва, че Бог се яви в плът, беше проповядван между народите и възнесен в слава.
- В Йоан 10:30, 33 Исус казва, че Той и Отец са едно.
- В Йоан 5:17-18 юдеите знаят, че Той е казал, че е равен с Бога.
- В Йоан 14:9 Исус казва: „Който е видял Мене, видял е Отца.“
- В Йоан 20:28-29 Тома вижда раните Му и казва: „Господ мой и Бог мой“ и Исус благослови онези, които вярват.
- В Йоан 8:58 Той нарича Себе Си АЗ СЪМ и юдеите знаят, че с тези думи Той заявява, че е Бог.
- В Откровение 1:17, Откровение 2:8 и Откровение 22:13 Исус заявява, че е Първият и Последният и в Исаия 44:6 Бог използва тези думи, когато говори за Себе си.
- Евреи 1:2-3 ни казва, че Исус е съвършен образ на лицето на Отца.
- В Евреи 1:8 към Исус е използвано обръщението „Боже“.

Исус притежава характеристиките на Бог

Всеприсъстващ. В Матей 18:20 Исус казва, че присъства навсякъде, където двама или трима са събрани в Негово име. В Матей 28:20 Той обещава, че винаги ще бъде с вярващите.

Всемогъщ. В Евреи 1:3 се казва, че Той държи всичко чрез Неговата сила. Филипийци 3:21 казва, че всичко ще Му бъде покорено.

Вечен. Евреи 13:8 ни казва, че Той винаги остава същият. Същото се казва и в Евреи 1:12. Този стих цитира Псалом 102:25-27, който говори за Бога.

Всезнаещ. Йоан 2:24-25 ни казва, че Той познава всички хора и знае какво има в сърцата им. В Йоан 10:15 Исус заявява, че познава Отца по същия начин както Отец познава Него.

Исус върши неща, които само Бог може да върши

- Исус е Създателят (Колосяни 1:16; Евреи 1:10).
- Исус прощава грехове (Лука 5:20-24, Лука 7:48).
- Исус ще съди в деня на последния съд (Матей 25:31-46; 2Коринтяни 5:10).
- Исус е почитан наравно с Отца (Йоан 5:22-23; Евреи 1:6; Откровение 5:12-13).

Задания по Урок 7

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Марк 1:1-12
- Йоан 5:19-26
- Йоан 6:44-51
- Йоан 8:51-59
- Деяния 2:22-36
- Откровение 1:12-18

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 7. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 7

- (1) Каква е основната цел на Месията?
- (2) Какво са имали предвид ранните християни, когато са казвали „Исус е Господ“?
- (3) Какво означава, че Исус е единородният Син на Бога?
- (4) Какво представлява въплъщението?
- (5) Избройте три причини защо е важно, че Исус е човек.
- (6) Избройте три причини защо за нас е важно да знаем, че Исус е Бог.
- (7) Поради кои две причини беше необходима жертва?
- (8) Защо Исус умря на кръст, а не по някакъв друг начин?
- (9) Избройте три причини защо физическото възкресение на Исус е важно.

Урок 8

Спасението

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Защо за много хора кръстът е оскърбление.
- Състоянието на грешника.
- Необходимостта от умилоствение, за да има прошка.
- Значението на покаянието.
- Елементите на спасителната вяра.
- Защо умилоствението е достатъчно за всички хора и за всеки грях.
- Основата на личната увереност в спасението.
- Изкуплението на творението като цяло.
- Християнските вярвания относно спасението.

(2) Студентите ще разберат проблема на религията, при която отсъства покаяние.

Въведение

► Прочетете заедно Псалом 85. Какво ни казва този текст за спасението?

Кръстът

Кръстът е най-важният християнски символ. Той е символ на събитието, което е в центъра на човешката история и показва разликата между християнската вяра и всички останали.

За много хора кръстът е загадка и те не разбират защо Исус умря. Дори когато им се каже, че Той умря, защото ни обича и иска да ни спаси, те не разбират защо е трябвало да се случи. Въпросът, който задават, е „Ако Бог е искал да ни прости, защо просто не го е направил?“

Объркването, свързано с кръста, започва още в началото, когато първите християни започват да проповядват евангелието. (Прочети 1Коринтяни 1:22-23.) Юдеите са очаквали Бог да се изяви със сила и да ги избави от потисничеството, а кръстът е изглеждал като проява на слабост и като провал.

Гърците пък са смятали, че Бог ще се изяви с мъдрост. Очакваното спасение за тях е било под формата на обяснение как да живеят живота си по възможно най-добрия начин, но кръстът е изглеждал като глупост и провал.

► **Защо кръстът е оскърбление за някои хора?**

За мнозина кръстът е оскърбление. Много хора искат да бъдат религиозни, да вярват в нещо, да практикуват религиозни обичаи и да бъдат напътствани, но идеята, че са толкова грешни, че не могат да получат прошка без кръста, ги разгневява. Според тях Бог не трябва да има възражения спрямо техните действия или характер. Кръстът ги обижда, защото им казва, че са грешници, които имат нужда от прошка.

За да разберем жертвената смърт на Исус на кръста, трябва да разберем дълбокия конфликт между състоянието на грешното човечество и святата природа на Бога. Трябва да разберем защо умилостивението направи Божията прошка възможна.

Състоянието на човека

Поради греха на Адама всеки човек се ражда отделен от Бога (Римляни 5:12). Това означава, че всеки човек е егоцентричен и сам избира пътя си.

Когато започнем да правим избори, започваме да грешим. **Всеки грешник е виновен за множество греховни постъпки.** (Прочети Римляни 3:23.)

Грехът е нарушаване на Божия закон (1Йоан 3:4; Яков 2:10-11). Тъй като Бог е абсолютно справедлив, Той не оправдава греха и всеки ще бъде съден за своите дела (2Коринтяни 5:10; Откровение 20:12-13). Нито вината, нито присъдата, която заслужават хората подлежат на съмнение. Всеки невярващ е вече осъден. (Прочети Йоан 3:18-19.)

Непокаяният грешник е враг на Бога. (Римляни 5:10). Грешникът не може да влезе във взаимоотношение с Бога, ако прегрешенията му спрямо Него не бъдат заличени.

Освен това състоянието на грешника го прави неспособен за взаимоотношение с Бога. **Грешникът живее според своите плътски страсти.** (Ефесяни 2:3). Тъй като е роб на греха, **той е безсилен да промени своето състояние.** (Прочети Римляни 6:20, Римляни 7:23.)

В такъв случай от какво спасение се нуждае грешникът? Грешникът е виновен, следователно има нужда от прошка. Той е враг на Бога и затова спасението означава помирение. Поквареността му изисква спасението да включва очистване. Безсилието означава, че спасението е избавление. Това са само някои от аспектите на спасението, от което грешниците се нуждаят.

„Въпросът за оправданието на грешника пред Бога е важен за всеки човек, защото докато сме врагове на Бога, не е възможно да имаме истински мир или истинска радост нито сега, нито във вечността.”

- Джон Уесли в своя проповед, озаглавена „Оправдание чрез вяра”

Конфликтът

Хората не могат сами да изкупят греха си. Една от причините за това е, че всичко, което имаме, принадлежи на Бога. Друга, по-важна причина е, че грехът е престъпление спрямо един необятен Бог, а човекът не разполага с нищо със стойност достатъчно голяма, за да плати за греха си.

Човечеството беше абсолютно безсилно да се справи със своето положение. Ето защо никой закон не можеше да осигури спасение. (Прочети Галатяни 3:21.) Ако хората можеха да се спасят със собствени сили, смъртта на Исус на кръста нямаше да е необходима. (Прочети Галатяни 2:21.)

► Ако Бог е искал да прости, защо не го е направил без кръста?

Тъй като Бог е свят и справедлив, Той трябва да съди според истината и справедливостта (Римляни 2:5-6). Терминът *умилостивение* се отнася до факта, че жертвата на Исус е пътят за помирение с Бога.

Да си представим, че жертвата на Христос не се е случила. Какво ако Бог просто прости греха, без да бъде извършено умилостивение?

Ако Бог прости греха, без да бъде извършено умилостивение, това би означавало, че грехът е без значение. Бог би изглеждал несправедлив и дори лишен от святост, сякаш не прави разлика между този, който върши добро и този, който върши зло.

Прошката без умилостивение ни отнема възможността да се покланяме на Бога такъв какъвто е – свят и справедлив. Прощка без умилостивение е невъзможна, защото би опозорила Бога вместо да Го почете.

Бог обаче е любящ и иска да прости. Той не иска да остави човечеството да бъде завинаги погубено в греховете си, въпреки че това е съдбата, която заслужава.

Жертвата на Исус на кръста беше жертвата, която беше необходима, защото стойността ѝ е неоценима. **Исус покри изискванията към жертвата, защото (1) беше безгрешен** (2Коринтяни 5:21) (съвършен, без самият Той да има нужда от спасение) и **(2) защото беше едновременно Бог и човек.**

Умилостивението дава основание за прошка. Сега Бог може да прости на този, който се покае и повярва в Неговото обещание. Никой, който разбира жертвата на кръста, не може да мисли, че Бог счита греха за маловажен.

Умилостивението предоставя на Бога начин да счита за праведен грешника, който вярва в обещанието. (Прочети Римляни 3:26.) В Римляни 3:20-26 е обяснена логиката, по която умилостивението работи.

Библията ни казва, че спасението, което Бог осигурява, е единственото възможно. Този, който отхвърля спасението по благодат чрез вяра в Христос, не може да бъде спасен. (Прочети Марк 16:15-16; Деяния 4:12; Евреи 2:3.)

Ето защо е важно да познаваме доктрината за спасение само по благодат, което се получава само чрез вяра. Спасяваме се само по благодат, защото не можем да направим нищо, с което да спечелим или заслужим спасение. Спасяваме се само чрез вяра, защото няма друг начин, по който да получим спасението. Можем единствено да вярваме в Божието обещание.

Първата благодат

► Кой прави първата стъпка към спасението – Бог или човекът?

Бог направи първите крачки, за да доведе грешника до спасение. Той показва желанието Си да прости чрез жертвата на Исус на кръста. Сега Божията благодат достига до сърцето на грешника, изобличава го за греховете му и го кара да пожелае прошка. (Прочети Тит 2:11; Йоан 1:9; Римляни 1:20.) Грешникът не е в състояние да се освободи от греха си без Божията помощ (Йоан 6:44). Бог го прави способен да откликне на благата вест. Ако човек не е спасен, това не се дължи на липсата на благодат, а на липсата на отклик към благодатта, която Бог му е дал.

Исус умря за греховете на целия свят и Бог желае всеки да бъде спасен. (Прочети 2Петрово 3:9; 1Йоан 2:2; 1Тимотей 4:10.) Божията благодат дава на всеки способност да откликне, но не принуждава никого. Затова Бог призовава грешниците да се покаят и да повярват (Марк 1:15).

Покаянието

► Какво е покаяние?

Да се покаеш означава да се обърнеш и да тръгнеш в обратната посока. От богословска гледна точка то означава, че грешникът осъзнава, че е виновен и заслужава наказание, но иска да се отвърне от греховете си.

Нека остави нечестивият път си и неправедният – помислите си. Нека се обърне към Господа и Той ще се смили над него, и към нашия Бог, защото Той ще прощава щедро. (Исая 55:7).

Покаянието не значи, че грешникът трябва да поправи живота си и да стане праведен преди Бог да му прости. Това е невъзможно. Обаче грешникът трябва да иска Бог да го избави от греховете му.

► Ако получаваме спасението по благодат, защо е необходимо покаяние?

Единственото условие за получаване на прошка е вяра, но спасителната вяра не може да съществува без покаяние. Онзи, които не иска да се покае, не иска да бъде спасен от греха.

Ако Бог прощаваше на хора, които продължават да съгрешават и отказват да се покаят, това би компрометирало образа Му на праведен съдия над света. Покаянието

е необходимо, защото този, който не се покаява, не признава, че грехът е зло. Ако не разбираме защо трябва да се отвърнем от греха, не разбираме защо имаме нужда от прошка.

Ако не осъзнаваме, че наистина сме виновни и нямаме извинение, и заслужаваме наказание, не сме се покаяли напълно. Ако признаваме, че сме грешни, но искаме да продължаваме да живеем в греха, не сме преживяли същинско покаяние, тъй като все още искаме да правим това, което твърдим, че отхвърляме.

Спасителната вяра

► В какво вярва този, който има спасителна вяра?

Този, който има спасителна вяра, вярва, че:

(1) Не може да направи нищо, с което да се оправдае.

Защото по благодат сте спасени чрез вяра, и то не от самите вас; това е дар от Бога; не чрез дела, за да не се похвали някой. (Ефесяни 2:8-9).

Той осъзнава, че с нищо, което прави (никакви дела), не може да заслужи спасение, дори частично.

(2) Жертвата на Христос е достатъчна за получаване на прошка.

Той е умиловение за нашите грехове, и не само за нашите, но и за *греховете* на целия свят (1Йоан 2:2).

„Спасителната вяра е вяра, която си почива, доверието, което уповава изцяло на Спасителя.”

- Джон Стот

Умиловението това е жертвата, която прави прошката възможна. Христовата жертва е единственото, което е необходимо, за да получим прошка.

(3) Исус възкръсна от мъртвите, побеждавайки греха и смъртта.

... Защото ако изповядаш с устата си, че Исус е Господ, и повярваш със сърцето си, че Бог Го е възкресил от мъртвите, ще се спасиш (Римляни 10:9).

Възкресението на Исус беше единственият начин грехът и смъртта да бъдат победени. Исус възкръсна и доказа, че е триумфирал над тях.

(4) Неговата вяра е единственото условие да получи Божията прошка.

Ако изповядваме греховете си, Той е верен и праведен да ни прости греховете и да ни очисти от всяка неправда (1Йоан 1:9).

Ако мислим, че за спасението ни има други условия, то смятаме, че се спасяваме и чрез дела, а не изцяло по благодат.

Увереност

► Как да бъдем сигурни, че сме спасени?

Има хора, които разчитат на чувствата си, но те са променливи и подвеждащи.

Библията ни казва, че можем да сме уверени в нашето спасение (1Йоан 5:13). Можем да сме сигурни, че Бог ни приема. Не е нужно да живеем в страх, защото Божият Дух ни уверява, че сме Божи деца. Апостол Павел говори, че Святият Дух свидетелства на нашия дух, че сме Божи деца (Римляни 8:15-16).

Можем да имаме пълна увереност и да не се страхуваме от съдния ден. (Прочети 1Йоан 4:17.) Ние имаме много повече от надежда, че един ден ще бъдем приети в небето. Не е достатъчно да вярваме, че спасението е достъпно по принцип. Всеки трябва да е сигурен в собственото си спасение.

Промененият живот е доказателство, че човек е спасен, но в началото това не се вижда. Необходимо е време, за да се проявят резултатите от спасението. Следователно в момента на покаянието промененият живот не е основата на увереността.

Вярващите могат да са сигурни в спасението си, когато знаят, че са следвали библейския път към него. Всеки, който истински се е покаял и е повярвал, така както учи Библията, има право да вярва, че Бог му е простил и го е направил Свое дете.

Онзи, който не се е покаял наистина, но се опитва да се чувства спасен, ще се обърка и може да се заблуди.

Онзи, който (1) се покае истински, (2) повярва на обещанието на Бога в Неговото Слово и приеме свидетелството на Духа, няма да се заблуди. Неговата увереност се основава на Божието Слово, което е абсолютно достоверно. Бог винаги спазва обещанията Си.

10 думи, които описват аспектите на спасението

Помирение: Означава, че тези, които преди са били врагове, сега са в мир помежду си. При спасението Бог ни примирява със Себе Си и ние имаме мир с Него. (Прочети 2Коринтяни 5:19; Римляни 5:1. Тези стихове говорят за оправданието и помирението.)

Оневиняване: Означава, че започваме на чисто. При спасението греховете ни биват заличени. (Прочети Евреи 8:12.)

Умилостивение: Отнася се до нещо, което се дава, за да се уталожи нечий гняв. При спасението жертвата на Исус отмахва праведния гняв на Бога към нас. (Прочети 1Йоан 2:2.)

Избавление: Означава, че сме освободени от нечия власт. При спасението сме освободени от властта на Сатана и на греха. (Прочети Лука 1:74; Римляни 6:6, 12-18.)

Изкупление: Означава, че за нечия свобода е платена цена. При спасението смъртта на Исус е цената, която е платена, за да бъдем свободни от робството и наказанието на греха. (Прочети Ефесяни 1:7; Тит 2:14.)

Оправдание: Означава, че сме обявени за праведни или невинни. При спасението виновният грешник е счетен за праведен, защото Исус пострада вместо него. (Прочети Римляни 5:1; 2Коринтяни 5:19. Тези стихове говорят за оправданието и помирението.)

Освещение: Означава да станем святи. При спасението виновният грешник бива променен в свято Божие дете. В много от посланията вярващите са наречени „светии.“ (Прочети Ефесяни 1:1, Филипяни 1:1, Колосяни 1:2.)

Осиновление: Означава, че някой става законно дете на някого. При спасението ставаме деца на Бога. (Прочети Йоан 1:12; Римляни 8:15.)

Възобновяване / Новораждане: Означава започване на нов живот. При спасението духовният живот на вярващия се възобновява и той започва да живее нов живот. (Прочети Ефесяни 2:1; Йоан 3:3, 5.)

Запечатване: Означава, че нещо е обозначено като нечия собственост. При спасението Святият Дух ни обозначава като притежание на Бога. (Прочети Ефесяни 1:13-14.)

Грешки, които да избягваме: Религия без покаяние

Бележка към водача на курса: Някой от студентите би могъл да обясни този раздел.

Има хора, които, веднага решават, че са спасени, когато чуят, че спасението е по благодат чрез вяра. Те не са преживели истинско покаяние, защото не са осъзнали нуждата от такова. Никога не са се възприемали като грешници, които заслужават Божия съд. Такива хора приемат благодатта като позволение да вършат нещата по техния начин. Те си мислят, че са християни, понеже са приели истината на християнството, въпреки че не са претърпели трансформация. Не са предали волята си на Бога, а само са Го приели като част от живота си, като продължават да следват собствените си желания. Спасителното взаимоотношение с Бога, описано в Библията, не изглежда по този начин.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно спасението“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно спасението

Животът, смъртта и възкресението на Исус Христос осигуряват изкупление за греховете на света. Всеки човек е грешен и неспособен сам да се спаси. Всеки грешник, който се покае, може да приеме Божията благодат чрез вяра. Вярващият е простен и избавен от властта на греха и наказанието. Святият Дух превръща вярващия от виновен грешник в свят поклонник на Бога. Няма друг път към спасението. Цялото творение е изкупено и накрая Бог ще го възстанови.

Спасението в Стария Завет

Бележка към водача на курса: Този и следващият раздел не са задължителни. Могат да бъдат разгледани в рамките на курса, ако студентите проявяват интерес към тези теми.

В Стария Завет Бог установява поклонение, при което се принасят жертви. Тези жертви не осигуряват спасение така, както Исус го прави. Библията ни казва, че „не е възможно кръв от юнци и от телци да отмахне грехове“ (Евреи 10:4). Защо са се принасяли жертви? Това е форма на поклонение, която символизира бъдещата жертва на Христос (Евреи 10:1).

Това не означава, че спасението е било недостъпно преди времето на Новия Завет. Когато апостол Павел обяснява доктрината за оправдание по благодат чрез вяра, той дава примери с Авраам и Давид, за да покаже, че тази идея не е нова (Римляни 4:1-8). Исус казва, че Никодим трябва да знае какво е новородение, след като е учител на Израил (Йоан 3:10). Павел казва на Тимотей, че старозаветните писания ще го направят мъдър за спасение (2Тимотей 3:15). Следователно благовестието е било достъпно и в Стария Завет, въпреки че не е било описано толкова ясно, колкото в Новия Завет.

Във времената на Стария завет е имало някои, които са разбирали благодатта. Те са били наясно с подробностите за умиловението или как то работи, но са вярвали, че Бог дава основание за прошка. Жертвите са били формата за изразяване на тази вяра, така както днес имаме начини да се покланяме (например Господната вечеря). Жертвите не са имали стойност, ако не са били придружени от вяра и покорство, по същия начин както и нашето поклонение няма стойност, ако не идва от сърце и живот, предадени на Бога. Псалом 51 и Исаия 1:11-18 ни показват, че във времената на Стария Завет покаянието и вярата са били важни.

Псалом 85, който е написан много години преди изкуплението, извършено от Христос, чудесно описва благодатта на Бога и как Той прощава греха. Там се говори за утихването на Божия гняв. В псалом 85:10 четем: „Милост и истина се срещнаха, правда и мир се целунаха.“ Това е прекрасна картина на спасението чрез изкуплението. Без изкупление милостта на Бога би била ограничена от истината, че сме виновни. Божията праведност ни прави врагове на Бога и прави мира между нас

и Него невъзможен. Чрез изкуплението Бог едновременно показва милост и постига справедливост.

Спасението на цялото творение

Думите *спасен* и *спасение* често се срещат в Библията. Те се отнасят не само за личното спасение, за което се говори в този урок, но и за неща, което са били направени в миналото (Ефесяни 2:8), които се случват сега (1Коринтяни 1:18) и ще се случат в бъдеще (Марк 13:13). Концепцията за спасението може да се отнася за отделния човек (върху което се набляга в този урок), но също и за групи хора, като например юдеите (Римляни 1:16), езичниците (Римляни 11:11), нечий дом (Лука 19:9), или семейство (Евреи 11:7), или до спасението на някого от опасност за живота му (Матей 14:30).

Когато Адам и Ева съгрешиха, цялото творение попадна под проклятие (Битие 3:17). Когато спасението бъде завършено, творението също ще бъде възстановено.

Спасението започва с духовно обновяване. Вярващите са избавени от греха и живеят в Божиите благословения, но още не са свободни от физическите последици от проклятието на греха. Телата им все още остаряват и умират.

Природата все още е под проклятието на греха. Не сме виждали света, така както Бог го е създал отначало. Виждаме природа, където е пълно с опасни същества и същества, които са в конфликт едни с други. Много животни умират, за да могат други да живеят.

Наближава времето, когато цялото творение ще бъде обновено (Откровение 21:1; Евреи 1:10-12). Римляни 8:18-25 описва надеждата на християнина за свят, който е свободен от греха.

Задания по Урок 8

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Псалом 51
- Исаия 1:11-18
- Римляни 3:20-26
- Римляни 8:19-25
- Ефесяни 2:1-10

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 8. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 8

- (1) Защо за много хора кръстът е оскърбление?
- (2) Избройте четири неща, които са валидни за непокаяния грешник.
- (3) Защо прошка без умилоствение би опозорила Бога?
- (4) Кой две неща, които са уникални за Исус, Го правят подходящ да бъде жертва?
- (5) Каква е гледната точка на покаялия се грешник?
- (6) В какво вярва този, който има спасителна вяра?
- (7) Как да бъдем сигурни, че сме спасени?

Урок 9

Въпроси, свързани със спасението

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Привилегията и важността на победата на вярващия над греха.
- Благодатта, която Бог дава за победоносен живот.
- Духовният живот, който произтича от взаимоотношението с Христос.
- Предупрежденията в Писанията за отпадането от благодатта.
- Християнските вярвания относно някои въпроси, свързани със спасението.

(2) Студентите ще бъдат насърчени да живеят в победа над греха.

Въведение

► Прочетете заедно Римляни 6. Какво ни казва този текст за последиците от спасението?

Доказателства за спасението

Личната увереност в спасението е една от основните теми в първото послание от апостол Йоан. Той посочва следната причина за написване на посланието: „Това писах на вас, които вярвате в името на Божия Син, за да знаете, че имате вечен живот [и да вярвате в името на Божия Син]” (1Йоан 5:13).

► Какво трябва да направим, ако се съмняваме, че сме спасени?

Апостолът знае, че в някои моменти вярващите ще се нуждаят от уверение, че са спасени. Йоан показва, че е добре те да търсят доказателства, върху които да стъпят. В посланието си той дава няколко примера за доказателства с формулировката „по това знаем”.¹¹ Вярващите могат да използват тези доказателства, за да уверят сърцата си (1Йоан 3:19).

Характеристиката на вярващите, на която първото послание от Йоан най-силно набляга, е победата над греха. Апостолът казва: „Дечица мои, това ви пиша, за да не съгрешите” (1Йоан 2:1). Тези думи показват, че вярващите трябва да живеят, без да

¹¹ 1Йоан 2:3, 5, 29; 1Йоан3:10, 14, 19, 24; 1Йоан 5:2, 18

съгрешават умишлено.¹² Йоан пише, за да покаже колко е важен победоносният живот.

...но ако някой съгреша, имаме Ходатай при Отца, Исус Христос Праведния. Той е умилоствение за нашите грехове и не само за нашите, но и за *греховете на целия свят* (1Йоан 2:1-2).

Тук Йоан отбелязва, че може да се случи да съгрешим и ни уверява, че ако го направим, жертвата на Христос може да изкупи този грях. Това обаче не означава, че вярващите могат да се върнат към греховете си и автоматично да получат прошка, без да се покаят. Този стих просто казва, че има направена жертва, която важи и за всички грехове на целия свят. Знаем, че всички хора не се спасяват автоматично. Ако вярващият съгреша, той трябва да се покае, за да продължи връзката си с Бога.

Следващите стихове от 1Йоан показват, че основната отличителна черта на вярващите е победата над съзнателния грях. В скоби са добавени коментари.

И по това сме уверени, че Го познаваме, ако пазим заповедите Му. [Непокорните на Бога не разполагат с такова доказателство]. Който казва: Познавам Го, но не пази заповедите Му, лъжец е и истината не е в него (1Йоан 2:3-4).

Всеки, който върши грях, върши и беззаконие, защото грехът е беззаконие; и знаете, че Той се яви, за да вземе греховете ни. В Него няма грях. Никой, който пребъдва в Него, не съгрешава; никой, който съгрешава, не Го е виждал, нито Го е познал (1Йоан 3:4-6).

Дечица, никой да не ви заблуждава; който върши правда, е праведен [Не някой, който някак се счита за праведен, докато продължава да съгрешава], както *и Христос* е праведен. Който върши грях, от дявола е: защото дяволът отначало съгрешава. Затова се яви Божият Син, за да съсипе делата на дявола (1Йоан 3:7-8).

Никой, който е роден от Бога, не върши грях, защото Неговият зародиш пребъдва в него; и не може да съгрешава, защото е роден от Бога. (1Йоан 3:9).

И който пази Неговите заповеди, пребъдва в *Бога и Бог* в него; и по това познаваме, че Той пребъдва в нас, по Духа, който ни е дал (1Йоан 3:24). [Пребъдването в Христос е несъвместимо с постоянното нарушаване на Божиите заповеди.]

По това познаваме, че любим Божиите чада, когато любим Бога и изпълняваме Неговите заповеди; защото тази е Божията любов: да пазим Неговите заповеди

¹² Съзнателният грях е разгледан подробно в Урок 5.

(1 Йоан 5:2-3). [Истинската любов е мотив за покорство. Непокорството е признак за липса на любов.]

Защото всичко, което е родено от Бога, побеждава света; [изкушенията и духа на света] и тази е победата, която е победила света, нашата вяра (1Йоан 5:4).

Знаем, че всеки роден от Бога не съгрешава; но онзи, който се е родил от Бога, пази себе си и лукавият не се докосва до него. (1Йоан 5:18).

► Коя отличителна характеристика на вярващите се забелязва в тези стихове?

От тези стихове става ясно, че отличителната характеристика на вярващите е живот на покорство към Бога. Победата над съзнателния грях е огромна привилегия за вярващите.

Бележка върху 1Йоан 1:8

Понякога хората, които не са съгласни, че вярващият може да победи съзнателния грях, цитират 1Йоан 1:8: „Ако кажем, че нямаме грях, лъжем себе си и истината не е в нас.“ Обаче какво означава да имаме грях? Означава ли, че дори вярващите продължават съзнателно да съгрешават? Това не отговаря на цитираните по-горе твърдения от 1Йоан 3. Как може Йоан да казва подобни неща в трета глава, ако преди това е казал „Всеки човек, включително всеки вярващ, продължава да съгрешава?“ Няма логика.

Значението става ясно от контекста. В 1Йоан 1:7 е обещано очистване от греха. То е за тези, които ходят в светлината, тоест живеят според истината, в покорство към Бога. Онези, които сега живеят в покорство към Бога, са очистени от миналите си грехове чрез кръвта на Христос.

Има обаче и хора, които не признават, че са съгрешили и имат нужда да бъдат очистени. Те са тези, които казват, че нямат грях и се заблуждават. Те твърдят, че никога не са съгрешавали или са решили проблема с греховете си без Христос.

Прошка и очистване са обещани и в 1Йоан 1:9. В 1Йоан 1:10 отново се казва, че онези, които казват, че нямат грях противоречат на самия Бог.

Йоан пише, за да изтръгне от заблудата им онези, които не са смятали, че имат нужда от очистването и прошката, осигурени от Христос – онези, които са мислели, че нямат нужда от спасение. Йоан не казва, че вярващите продължават да съгрешават, защото това би било в противоречие с основния акцент и твърденията в неговото послание.

Божията благодат за победоносен живот

Победоносният живот не винаги е лесен поради наследствената поквареност и човешката слабост. Заради тези две неща мнозина вярват, че живот без съзнателно

извършени грехове е невъзможен. Божията благодат обаче има отговор и за двата проблема.

► Какво представлява наследствената поквареност?

Наследствената поквареност е упадъкът на моралната природа на човека, който го прави склонен да съгрешава още от раждането. След обръщането си към Христос вярващите се борят със склонността да съгрешават. Бог осигурява благодат, за да имаме победа не само ден за ден, но и за очистване от наследствената поквареност (Деяния 15:9; 1Солунци 5:23; 1Йоан 1:7).

Не е нужно да сме подвластни на греховното ни естество през целия си земен живот. За да живее в победа, вярващият трябва да стигне до място, където безрезервно предава сърцето си на Бога (Римляни 12:1). Когато Светият Дух изпълни вярващия, Той му дава способност да обича Бог с цяло сърце.

► Какво представлява човешката слабост?

Човешките слабости са физически или психически ограничения и дефицити. Поради грехопадението на Адам и продължаващият грях на човечеството, ние сме интелектуално, физически и емоционално по-слаби отколкото Бог ни е създал да бъдем.

Човешките слабости ни карат да допускаме грешки. Може да не знаем как да постъпим правилно в дадена ситуация; да имаме погрешно мнение за определени класи от обществото или етнически групи. Погрешните идеи не са коригират автоматично при спасението. Те водят до погрешни действия, защото когато човек е заблуден относно това как да постъпи, постъпва неправилно.

Слабостите могат да създадат трудности по няколко причини. Възможно е да не знаем как да прилагаме библейските принципи или да не сме развили дисциплина, която да ни помага да устояваме на импулсите си. Може би нямаме навици, които да ни помогнат да бъдем силни в ежедневието си или не разбираме колко е важно да ходим по Духа.

Не бива да бързае да съдим другите, защото невинаги знаем кога те съгрешават умишлено. Често хората грешат поради липса на знание или на духовна зрялост.

Били ли сте изправени пред изкушение, с което сте мислили, че никой друг не се е

„Хората не се стремят към святост. Извън усилията, които правят с помощта на Божията благодат, хората не са привлечени към благочестието, молитвата, покорството на Словото, вярата и насладата в Бога. Привлича ни компромисът и ние наричаме това толерантност. Привлича ни суеверието и ние наричаме това вяра. Обичаме недисциплинираната загуба на самоконтрол и наричаме това почивка. Предаваме са на молитвен мързел и се заблуждаваме като мислим, че сме се освободили от легализма. Залитаме към безбожието и убеждаваме себе си, че сме били освободени.“

- Д.А. Карсън

сблъсквал? Питали ли сте се дали пълната победа над греха е наистина възможна? Бог ни е обещал благодат, която далеч надминава нашата слабост в изкушенията:

Никакво изпитание не ви е постигнало освен това, което може да носи човек; обаче Бог е верен, Който няма да ви остави да бъдете изпитани повече, отколкото ви е силата, но заедно с изпитанието ще даде и изходен път, така че да можете да го издържите (1Коринтяни 10:13).

► Какво научаваме от този стих?

Този стих ни казва няколко важни неща.

1. **Имаме изкушения, защото сме хора.** Това означава, че не сте единствените, които имате битки.
2. **Бог знае колко можем да издържим.** Той разбира колко можем да понесем. Ние не знаем, но Той знае.
3. **Бог ограничава изкушенията, с които се сблъскваме.** Той иска да живеем победоносен живот. Според този стих победата във всеки един момент е възможна.
4. **Бог осигурява това, от което се нуждаем, за да победим.** Той дава изходния път. Неговото намерение е да живеем като победители. Бог дава благодат за победоносен живот.

Животът в Духа

► Отворете Римляни 8 и погледнете стиховете, които са използвани в този раздел.

В Римляни 8 има чудесно описание на работата на Духа в живота на вярващия. Римляни 8:26 ни казва, че дори не знаем как да се молим, но Святия Дух се моли чрез нас.

Тази глава ни казва как да живеем като победители.

Няма да бъдем осъдени, ако вместо плътта следваме Духа (Римляни 8:1, 4). Можем да постигнем праведността, която Бог очаква от нас, защото силата на Духа работи в нас (Римляни 8:4).

Този, който е контролиран от греховното естество, не може да угоди на Бога (Римляни 8:8), попада под осъждение (Римляни 8:1) и Бог го осъжда ("ще умре" в Римляни 8:13). Можем да прекратим греховните постъпки чрез силата и водителството на Святия Дух (Римляни 8:13-14).

„След като Бог ни казва, че без освещение никой няма да види Бога (Евреи 12:14), значи това е важно за Него. Освещението не е списък с правила, а Христоводение..“

— Джим Симбала

Животът в Христос

В Йоан 15:1-10 се намира известната метафора за лозата и пръчките. Тя дава отговор на няколко важни въпроса.

Как пребъдваме в Христос? „Ако пазите Моите заповеди, ще пребъдвате в любовта Ми“ (Йоан 15:10). Да спрем да пребъдваме в Христос би означавало да спрем да Му се покоряваме. Какво се случва тогава?

„Ако някой не пребъде в Мене, той бива изхвърлен навън като пръчка и изсъхва; и събират ги, та ги хвърлят в огъня, и те изгарят“ (Йоан 15:6). Всеки, който спре да се покорява и по този начин спре да пребъдва в Христос, бива отхвърлен. Пълното отхвърляне е илюстрирано от пръчките, които се изгарят.

„Пребъдвайте в Мене, и Аз във вас. Както пръчката не може да даде плод от само себе си, ако не остане на лозата, така и вие *не можете*, ако не пребъдете в Мене“ (Йоан 15:4). „Всяка пръчка в Мене, която не дава плод, Той я отрязва“ (Йоан 15:2). Ако не пребъдваме в Христос чрез покорство, не можем да даваме плод. Плодоносният живот е живот, който е променен, благословен и ръководен от благодатта на Бога. Ако не се покоряваме на Бога, ние биваме отделени от потока на Божия живот и не можем да живеем в Божията благодат. Онези, които не дават плод, биват отхвърлени.

Христос е като лоза, която ни дава живот (Йоан 15:6). Спасението се получава чрез взаимоотношение. Ние поддържаме спасително взаимоотношение с Христос като се доверяваме на Бога и Му се покоряваме (Йоан 15:10).

Електрическите крушки и електричеството са съвременен пример за същата концепция. Крушката свети докато през нея тече електричество. Тя изгасва, ако е отделена от източника на енергия. По подобен начин ние имаме вечен живот чрез нашето взаимоотношение с Христос (Йоан 17:3). Неговият живот тече през нас. Не можем да задържим този живот, ако сме отделени от Него.

Предупреждения в Писанията

Някои хора вярват, че името им веднъж записано в книгата на живота не може да бъде заличено, но има поне една причина това да се случи:

и ако някой отнеме от думите на тази пророческа книга, Бог ще му отнеме дела от книгата на живота и от святия град, които са описани в тази книга. (Откровение 22:19).

Малцина са тези, които в действителност са премахнали част от книгата Откровение. Въпросът е, че съществува възможност нечие име да бъде заличено от книгата на живота.

Исус дава обещание и отправя предупреждение, когато казва: „Който победи, ще се облече в бели дрехи; и Аз никога няма да залича името му от книгата на живота“ (Revelation 3:5).

В един момент Павел е бил разтревожен, че вярващите в Солун, на които той е благовествал, може да са отпаднали от вярата. Ако това се е било случило, неговият труд да ги достигне с евангелието би бил напразен (1Солунци 3:5). Това показва, че е възможно вярващият да отпадне от вярата толкова сериозно, че първоначалното му обръщане към Христос да изгуби стойност.

Във 2 Петрово 2:18-21 откриваме, че има лъжливи учители, които заблуждават вярващите, които вече са избягали от светската поквареност чрез познаването на нашия Господ и Спасител Исус Христос. Тези доскорошни вярващи са познали пътя на праведността, но са го изоставили. Текстът казва, че за тях би било по-добре да не са повярвали въобще вместо да се връщат към греха. Следователно съществува възможността човек да загуби спасението си като се върне към греха. Ако не беше така, не би имало начин човек да бъде в състояние по-лошо от това преди да е бил спасен.

Ние можем да бъдем деца на различни родители. Някога сме били деца на дявола (Йоан 8:44) и на гнева (Ефесяни 2:2), но това се променя, когато Бог ни осинови (Римляни 8:15). Блудният син губи всичките си привилегии, когато изоставя баща си. Когато се завръща, баща му говори за него като за мъртъв (Лука 15:32).

Бог иска вярващите да имат увереност, но не да се облягат на измамливи чувства, които ги поставят в реална опасност. Не трябва да им обещаваме нещо, което Бог не е обещал. Той не ни обещава, че не можем да изгубим спасението си каквото и да правим. Това, което обещава, е да ни води и да ни прави способни да живеем като победители над греха. Тази увереност е достатъчна, за да не се страхуваме.

Понякога вярващите изпитват съмнения относно своето спасение. Макар да са сигурни, че са били спасени, в настоящия момент може да се колебаят дали все още са в спасително взаимоотношение с Бог. Библията е ясна по този въпрос. По Божията воля е вярващите да бъдат толкова уверени в своето спасение, че да имат дръзновение в съдния ден (1Йоан 4:17), без да се питат дали ще преминат Божията проверка.

Когато вярващите се съмняват в спасението си, не бива да пренебрегват тези съмнения, защото са сигурни, че веднъж са били спасени. Необходимо е да изпитваме себе си дали сме във вярата (2Коринтяни 13:5). Този, който знае, че е бил спасен, следвайки стъпките, описани в Словото, и пребъдва в Христос като ходи в покорство към Него, може да бъде сигурен, че има духовен живот.

Грешки, които да избягваме: Занижени очаквания

Бележка към водача на курса: Двама души от курса биха могли да обяснят този и следващия раздел.

Победата над греха изглежда невъзможна по две причини: човешката слабост и наследствената поквареност. Трябва да помним, че Бог не ни осъжда заради ограниченията ни като хора. Чрез Духа Си Бог ни дава сили да изпълняваме Неговата воля. Слабостите не са грях и не е нужно да съгрешаваме заради тях.

Влиянието на наследствената поквареност продължава и след обръщането към Христос, но Бог дава благодат за очистване. Не носим вина, че се раждаме с тази поквареност, но сме виновни, ако допускаме тя да продължава да ни влияе. Ето защо нито човешката ни слабост, нито наследствената поквареност трябва да отнемат надеждата ни да живеем от място на победа.

Ние се съединяваме с Христос чрез вяра в Него. Отъждествяваме се с Него в Неговата смърт и възкресение, като за нас това означава, че умираме за греха и биваме възкресени за нов живот (Римляни 6:3-11). Той е в нас и ние сме в Него. Християнският живот не се състои само в нашия искрен стремеж да следваме Христовия пример. Християнският живот се живее чрез Христос в нас. Когато беше на земята, Той победи греха и продължава да живее тази победа в нас.

Защо това е важно

На един тротоар в един голям град седи една бедна, дрипава жена. Косата ѝ е разчорлена и мръсна. Кожата ѝ също е покрита с мръсотия. Тя седи в пълно отчаяние. Внезапно наставка суматоха и зад ъгъла се появява каляската на великия принц на царството заедно с неговите придворни. Принцът е силен, красив и добър! Докато каляската минава покрай мръсната жена, той извиква „Спрете!”

Каляската спира и принцът казва на слугите си: „Онази жена, която седи на тротоара, е жената, за която искам да се ожения!”

След това се пренасяме в друга сцена – двореца в сватбения ден. Какво виждаме? Една мръсна жена, все още облечена в дрипи и с мръсна и сплъстена коса. Около нея сноват слугите, които държат сватбената рокля, сапуни, парфюми, но невестата не проявява никакъв интерес към подготовката за своя сватбен ден. Една от слугините пита: „Милейди, не искате ли да се пригответе за сватбата?” Невестата отговаря: „Изглеждах така, когато той ме видя и поиска да се ожени за мен, така че предполагам няма значение как изглеждам сега.”

Подобно отношение би трябвало да ни шокира. Понеже принцът я обича, той не иска тя да остане в това състояние. Тъй като принцът я е обикнал, когато е била непривлекателна, тя трябва да иска да изглежда по най-добрия начин за него.

Бог ни обича в нашето състояние на грешници, но това не означава, че грехът е без значение. Точно защото ни обича, Той иска да промени нашето състояние. Неговата любов към нас трябва да ни мотивира да се стремим да придобиваме образа и характера, които са Му угодни.

Практични насоки за победоносен живот

Навсякъде по света християнската истина се смесва със суеверия. Като средства за победа над греха се проповядват повтаряща се молитва, емоционални преживявания, смърряне на зли духове (за които се смята, че са причината за определени грехове), самонараняване, носене на амулети, поставяне на духовни символи в дома или помазване със специални масла. Погрешно е да се очаква победа чрез духовна магия!

Други пък прекалено много опростяват победата над греха, като твърдят, че спасението и изпълването със Святия Дух завинаги разрушават силата на греха. Това, което пропускат, е нуждата от духовен растеж, дисциплина и постоянна бдителност.

Онези, които не успяват да постигнат трайна победа над света и греха, трябва да си зададат следните въпроси:

1. **Преживял ли съм истинско новорождение?** Умрял ли съм за стария си живот; покаял ли съм се и обърнал ли съм гръб на старото? Живея ли нов живот в Христо – ново отношение, нови желания и нов глад за Божиите неща (2Коринтяни 5:17)? Христос дошъл ли е да живее в сърцето ми чрез Святия Дух? Със силата на своята воля ли се опитвам да победя греха или уповавам на силата на Бог, който живее в мен (Галатяни 2:20)?
2. **Пазя ли Божието Слово в сърцето си?** Псалмистът свидетелства: „В сърцето си опазих Твоето слово, за да не Ти съгрешавам“ (Псалом 119:11). Трябва да сме гладни за Божието слово и да се храним с него така лакомо, както гладното бебе се храни с майчиното мляко (1Петрово 2:2).
3. **Наистина ли приемам себе си като мъртъв за греха и жив за Бога?** „Така и вие считайте себе си мъртви за греха, а живи за Бога в Христа Исуса.“ (Римляни 6:11). Отхвърлям ли изкушенията с увереността, че те нямат власт над мен?
4. **Уповавам ли на Бога за победа?** Апостол Йоан заявява, че роденият от Бога побеждава света. „И тази е победата, която е победила света, нашата вяра.“ (1Йоан 5:4). Апостол Павел казва, че уповава само на кръста на Исус, защото чрез кръста светските неща губят своята привлекателност и сила (Галатяни 6:14). Невъзможно е да живеем победоносен живот, ако забравяме, че Исус е източникът на всяка праведност.

5. **Обличам се ежедневно с Господ Исус чрез вяра и отхвърлям ли всеки грях?** Победата никога не идва автоматично, независимо докъде сме стигнали в нашето християнско пътуване. Трябва целенасочено да възприемаме отношението на Исус към греха и да следваме Исусовия пример. (Римляни 13:14; Ефесяни 4:24)
6. **Обличам ли се с Божието всеоръжие?** Много вярващи биват ранени от огнените стрели на Сатана на бойното поле на живота, защото пренебрегват духовните оръжия (Ефесяни 6:11).
7. **Практикувам ли саомодисциплина?** Винаги ще имаме нужда от саомодисциплина, независимо колко зрели сме във вярата. Дисциплинирам ли тялото си? Естествените желания, които Бог ни е дал (желание за храна, сън или секс) трябва да бъдат контролирани, за да служат на новородената ни душа. Тъй като тялото е опорочено от греха, неговите желания се намират в дисбаланс. Тялото трябва да служи на духа, а не да управлява. Павел казва, че дисциплинира тялото си и го поробва, да не би той самият да стане неодобрен (1Коринтяни 9:25-27). Тази дисциплина е необходима за всеки християнин.
8. **Живея ли живот на покорство?** Апостол Йоан ни призовава: „Ходете в светлината (1Йоан 1:7). Поради многото капани, спънки и опасности по пътя към небето, винаги трябва да ходим в светлината на Божието Слово (Псалом 119:105) и в присъствието на Святия Дух (Йоан 14:26). Покорството носи обещанието, че кръвта на Исус ще ни пази чисти. Онези, които ходят в тъмнина и отказват да се върнат в пътя на светлината, се препъват и в крайна сметка умират.

► Прочетете раздела „Християнските вярвания относно някои въпроси, свързани със спасението“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно някои въпроси, свързани със спасението

Победоносният християнски живот е привилегия и дълг на всеки вярващ. Вярващите черпят своя живот от връзката си с Христос. Вярващите, които отхвърлят Божиата воля и се връщат към греха, отслабват и потенциално рушат своята вяра, която е връзката им с Бога. Бог дава благодат, която ни дава сила да преодолеем всяко изкушение.

Задания по Урок 9

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Матей 13:18-23
- Евреи 10:23-39
- Яков 1:21-27
- 2Петрово 1:1-11
- Откровение 3:14-22

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 9. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 9

- (1) Коя е една от основните теми в 1Йоан?
- (2) На коя характеристика на вярващия се набляга най-силно в 1Йоан?
- (3) Кои четири неща научаваме от 1Коринтяни 10:13?
- (4) Как вярващите пребъдват в Христос?
- (5) Как поддържаеме спасително взаимоотношение с Христос?

Урок 10

Святият Дух

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Характеристиките, които показват, че Святият Дух е личност.
- Библейски доказателства за личността и божествеността на Святия Дух.
- Защо доктрините за личността и божествеността на Святия Дух са важни.
- Действието на Святия Дух в историята и днес.
- Практични аспекти на взаимоотношението на вярващия със Святия Дух.
- Християнските вярвания относно Святия Дух.

(2) Студентите ще усвоят някои принципи по отношение на дарбите на Духа.

Въведение

► Прочетете заедно Псалом 139. Какво ни казва този текст за Духа на Бога?

Понякога Святият Дух бива възприеман като емоция, сила, която да използваме, някаква безлична сила или просто присъствие. Например, някой последовател на Свидетелите на Йехова би казал нещо такова: „Святият Дух не е личност и не е част от Троицата. Той е действената сила на Бога, чрез която Той осъществява Своята воля...До известна степен Святият Дух е като електричеството.”¹³

► Какъв е проблемът с концепцията за Святия Дух на Свидетелите на Йехова?

Според свидетелите на Йехова Святият Дух е безлична сила. Те нямат библейско разбиране за Бога и затова не могат да имат правилно взаимоотношение с Него.

Не трябва да очакваме, че всичко относно Святия Дух ни е ясно. Исус казва, че работата на Духа е като вятъра. Чуваме го, но не знаем откъде идва или накъде отива (Йоан 3:8). Обаче има някои неща, които можем да знаем за Святия Дух и които са важни за нашата връзка с Бога.

„И вярвам в Святия Дух,
Господа, Животворящия, Който
изхожда от Отца и Сина; Комуто
се покланяме и Го славим
наравно с Отца и Сина и Който
говори чрез пророците.”

- НикеЙски символ на
вярата, 325г. сл.Хр.

¹³ *Should You Believe in the Trinity?* (New York: The Watchtower Bible and Tract Society, 1989)

Най-подробното описание на взаимодействието между Святия Дух и църквата се намира в книгата Деяния на апостолите. Там виждаме модел за това как ранната църква е откликвала на Святия Дух.

1. Те са почитали Святия Дух като Бог. (Прочети Деяния 5:3-4.)
2. Имали са разбиране за присъствието, водителството и действието на Святия Дух. (Прочети Деяния 15:28.)
3. Осъзнавали са своята зависимост от Святия Дух и отговорността си да Го следват. (Прочети Деяния 4:24, 31.)

За да имаме такова взаимоотношение със Святия Дух, трябва да разбираме, че Той е личност и че е Бог.

„Вярваме в Святия Дух, който е говорил чрез закона и чрез пророците и е слязъл над река Йордан, говорил е чрез Апостолите и живее в светиите. Така вярваме в Него: че Той е Святият Дух, Божият Дух, съвършеният Дух, Помощникът, несътворен, изхождащ от Отца и приемащ от Сина, в които вярваме

- Символ на вярата на Епифан, 374г. сл.Хр.

Святият Дух е личност

Святият Дух няма физическо тяло както Исус, но Той е личност. Истинската личност притежава характеристики на личност, които включват разум, воля и емоции. Святият Дух има ли воля? Той раздава духовните дарби както прецени (1Коринтяни 12:11). Святият Дух има ли разум? Той издирва всичко, дори Божиите дълбочини и ги познава (1Коринтяни 2:10). Святият Дух има ли емоции? Казва се да не наскърбяваме Святия Дух (Ефесяни 4:30). Ако Святият Дух може да бъде наскърбен, това означава, че Той има емоции. Тъй като Святият Дух има разум, воля и емоции, ние знаем, че Той е личност.

► Защо за нас е важно да знаем, че Святият Дух е личност?

Личността е способна да влиза във взаимоотношения. Ако Святият Дух е безлична сила, не е възможно да имаме връзка с Него. Но според Филипяни 2:1 и 2Коринтяни 13:14 Святият Дух може да общува с нас, следователно Той трябва да е личност.

Бележка към водача на курса: За още библейски доказателства за това, че Святият Дух е личност, виж последния раздел в края на урока, озаглавен „Библейски доказателства за личността на Святия Дух.“

Святият Дух е Бог

Святият Дух е всезнаещият, всевиждащият, всеприсъстващ Бог. Помните ли историята на Анания и Сапфира? Преди Анания да падне мъртъв, Петър му казва: „А Петър рече: Анание, защо изпълни Сатана сърцето ти, та да излъжеш Святия Дух? ... Не си лъгал човеци, но Бога“ (Деяния 5:3-4). Тук виждаме, че да излъжем Святия Дух е същото като да излъжем Бога, т.е. Святият Дух е Бог.

Святият Дух е всезнаещ. В 1Коринтяни 2:10-11 виждаме, че Той знае всички Божии неща. Това е възможно само за един безграничен разум. Той е вдъхновил старозаветните писания, включително пророчествата, което изисква всезнание. (Прочети 2Петрово 1:21.) Казва се, че Писанията са боговдъхновени (2Тимотей 3:16), следователно Святият Дух е Бог.

Святият Дух присъства навсякъде. В Псалом 139:7-10 четем, че никъде не можем да се скрием от присъствието на Божия Дух. Той е с всеки вярващ, защото Библията казва, че който няма Христовия Дух, не принадлежи на Христос (Римляни 8:9). От контекста разбираме, че Христовият Дух е Святият Дух.

Святият Дух е всемогъщ. Той върши неща, на които е способен само Бог. Той обвинява света за грях, за правда и за съд (Йоан 16:8). За да направи това, Святият Дух трябва да има достъп до съвестта на всеки човек и да е способен да убеди всеки в определени истини. Също така Той може да укрепява отвътре всеки вярващ. (Прочети Ефесяни 3:16.) Духът произвежда духовен плод в живота на всеки вярващ, навсякъде по света. (Прочети Галатяни 5:22-23.) Само божествена сила би могла да стори това.

В Лука 12:10 четем, че **Святият Дух може да бъде похулен**. Само срещу Бог може да бъде извършено богохулство, което означава, че Святият Дух трябва да е Бог.

Святият Дух е вечен (Евреи 9:14).

Телата ни са наречени храм **на Бога**, защото Святият Дух живее там (1Коринтяни 3:16).

Библейските доказателства ни показват, че Святият Дух е Бог, трето лице от божествената Троица.

► Защо за нас е важно да вярваме, че Святият Дух е Бог?

Важно е да вярваме, че Святият Дух е Бог, за да можем да Го почитаме и уважаваме така, както заслужава. Липсата на поклонение към Святия Дух е нещо много сериозно.

Святият Дух е отделна личност от Отца и от Сина

Когато казваме, че Святият Дух е отделна личност от Отца и Сина, нямаме предвид, че те са отделни така, както хората са отделни същества. Членовете на Троицата обитават един в друг и всички са един и същ Бог, но са достатъчно различни, за да говорят помежду си, да се обичат и да имат истински лични взаимоотношения помежду си и с нас.

Писанията учат за разграничението между личностите в Троицата. Например, в Йоан 14-16 Исус отново и отново говори за Утешител, когото Той ще изпрати, когато се върне при Отца. (Прочети Йоан 14:16-17, 26; Йоан 15:26; Йоан 16:7, 13-15.) Този

Утешител ще води учениците и ще ги учи. Ако Исус и Святият Дух са една и съща личност, думите Му, че Святият Дух е друг Утешител, нямат смисъл. Исус би трябвало да говори за друга личност.

Исус казва, че Святият Дух няма да говори от Себе Си, но ще разкрива нещата, които Исус има, получени от Отца (Йоан 16:13-15). Това твърдение не би имало смисъл, ако Исус, Отец и Святият Дух са една и съща личност.

При кръщението на Исус глас от небето казва: „Ти си Моят възлюбен Син“ и Святият Дух слиза върху Исус в образа на гълъб (Марк 1:10-11). Тук участват и тримата членове на Троицата, всеки поотделно.

Като отделна личност Святият Дух живее във взаимоотношение на любов с Отца и Сина през цялата вечност. Бог ни е създал, за да участваме в това взаимоотношение. Той искаме да се наслаждаваме на общение с Него (1Йоан 1:3-4) така, както всеки член на Троицата се радва на общение с другите отпреди началото на времето. (Прочети Йоан 17:22-23.)

Святият Дух действа

Святият Дух работи в света от момента на сътворението. Той присъства и участва, когато Земята е създадена (Битие 1:2, 26). Той дава специални умения на хората, които са призвани за специална работа (Изход 35:30-31; Съдии 3:9-10; Съдии 15:14-15). Той дава послания на пророците (Исаия 61:1) и вдъхновява писанията (2Петрово 1:21). Святият Дух винаги работи в сърцата на хората, за да се обърнат към Бога (Деяния 7:51).

Той е наречен Духът на живота. (Прочети Римляни 8:2.) Той е Духът, който ни създал и ни е дал живот. Ако Той се оттегли от света, животът ще престане и човекът ще се върне в пръстта. (Йов 33:4, Йов 34:14-15.)

Новият Завет ни разкрива един нов аспект от работата на Святия Дух. Йоан Кръстител казва, че Исус ще кръщава със Святия Дух (Матей 3:11). Исус каза на учениците Си да чакат обещанието от Отца, кръщението със Святия Дух, което се случи на Петдесетница (Деяния 1:4-5, 8).

Исус обещава на учениците, че Святият Дух ще бъде с тях, ще им напомня нещата, които Той им е говорил и ще ги води на всяка истина (Йоан 14:26, Йоан 16:13). Исус нарича Святия Дух друг Утешител (Йоан 14:16, 26; Йоан 15:26; Йоан 16:7). Гръцката дума, използвана от Исус, означава някой, който е с нас, насърчава ни и ни помага. Святият Дух представлява Исус и ни припомня Неговите думи.¹⁴

► Какво прави Святият Дух?

¹⁴ Същата дума е използвана в 1Йоан 2:1, където се казва, че Исус ни представлява пред Отца.

Работата на Святия Дух в света не може да бъде напълно обяснена, но тук ще изброим някои от нещата, които Той върши.

1. Той изобличава за грях (Йоан 16:8; 1Коринтяни 2:4; 1Солунци 1:5). В противен случай би било невъзможно човек да осъзнае нуждата си от покаяние и да получи прошка.
2. Той подновява, като дава живот на тези, които са били мъртви в греховете си (Тит 3:5; Ефесяни 2:1; Йоан 3:5).
3. Той дава на вярващия лична увереност, че е спасен (Римляни 8:16).
4. Той живее във всеки вярващ (всеки, който е спасен, има Святия Дух) (Римляни 8:9; 1Коринтяни 6:19).
5. Той дава разбиране за Божията истина (1Коринтяни 2:9-10, 13-14; 2Коринтяни 3:14-17; Ефесяни 6:17).
6. Той призовава хората в специфични служения и направлява взимането на решения в служението (Деяния 13:2-4, Деяния 15:28, Деяния 16:6-10).
7. Той осветява вярващия, като очиства сърцето му, за да го направи свят (Деяния 15:8-9; 1Петрово 1:2).
8. Той дава сила за живот в победа над греха (Римляни 8:1, 5, 13; Галатяни 5:16).
9. Той произвежда духовен плод в живота на вярващия (Галатяни 5:22-23).
10. Той дава дарби за служение (1Коринтяни 12:4-10, 28-30; Римляни 12:6-8; 1Петрово 4:10-11).
11. Той дава специално помазание за сила за служение (Деяния 1:8, Деяния 13:9; Галатяни 3:5; 1Петрово 1:12).
12. Той помага на вярващите да се молят според Божията воля (Римляни 8:26-27; Ефесяни 6:18).
13. Той създава единството и общението в църквата (Ефесяни 4:3; Филипяни 2:1).

Някои принципи за дарбите на Духа

Бележка към водача на курса: Някой от студентите би могъл да обясни този раздел.

1. Духът работи чрез различните дарби, служби и действия (1Коринтяни 12:4-6).
2. Духовните дарби се раздават според Божията воля, а не според степента на духовност (1Коринтяни 12:11, 1Коринтяни 4:7).
3. Святият Дух е дал на всеки човек някаква способност (1Коринтяни 12:7).

4. Не може да се очаква определена дарба от всеки вярващ (1Коринтяни 12:8-11, 14-30).
5. Дарбите винаги трябва да се употребяват в полза на другите за слава на Бога (1Коринтяни 12:21-22, 25; 1Петрово 4:10-11).

Дарбата говорене на езици

Сред християните съществуват разногласия относно практикуването на дарбата говорене на езици. Някои вярват, че всеки вярващ ще говори на езици, когато приеме Святия Дух.

Други християни смятат, че дарбата говорене на езици се дава само на някои, за да комуникират с хора, които говорят друг език. Те основават вярването си на факта, че на Петдесетница всеки от насъбралите се хора слушаше апостолите да говорят на неговия език (Деяния 2:6). Те вярват, че Бог дава тази или която и да е друга духовна дарба, на когото реши (1Коринтяни 12:4-11). Според тях няма дарба, която всеки вярващ задължително трябва да притежава (1Коринтяни 12:29-30), от което следва, че дарбата не е някакъв белег за вярващия, (1Коринтяни 14:22), въпреки че всеки вярващ има Святия Дух (Римляни 8:9).

Различните виждания относно дарбата говорене на езици могат да попречат на екипната работа на вярващите в някои служения, но не бива да се осъждаме един друг заради разногласията си по този въпрос.

Святият Дух е във взаимоотношение с вярващия

Ако имате взаимоотношение с Бог, то вие имате взаимоотношение със Святия Дух. Не е възможно да познаваме само една от личностите в Троицата. (Прочети Ефесяни 2:18; Йоан 6:44.)

Не е необходимо да познаваме доктрината за Святия Дух, за да бъдем спасени. Учениците не знаеха много за Духа, но Исус им каза, че те Го познават и Той е вече с тях. (Прочети Йоан 14:17.)

Познаването на правилната доктрина за Святия Дух ни помага да се свързваме с Него по правилния начин и да Му позволяваме да работи повече в живота ни. Когато знаем, че Той е личност, знаем, че можем да имаме взаимоотношение с Него. Можем да говорим с Него и Той ще ни отговаря. Обикновено не чуваме глас, но Той ни помага да разбираме Божията воля и да познаваме любовта на Бога. Ако наистина искаме на вършим Божията воля, Святият Дух ще ни води, дори когато не го чувстваме.

Когато знаем, че Той е личност, няма да се държим така, сякаш е само някаква сила или емоция. Когато се покланяме на Бога, ние не просто се наслаждаваме на някакво ирационално чувство, а мислим за това кой и какъв е Той. Когато се молим,

обмисляме това, което казваме и се опитваме да разберем какво Бог ни показва, вместо да произнасяме безлични, магически думи, каквито са практиките в други религии.

Знанието, че Святия Дух е Бог, трябва да провокира в нас отношение на почтително поклонение. Когато се молим и усещаме Неговото водителство, трябва да помним, че Той е Богът, който ни обича, познава ни напълно и знае нашето бъдеще. Той също е и абсолютният авторитет, на когото трябва да се покоряваме.

Той е с нас през цялото време. Словото казва, че живеем в Духа и трябва да ходим по Духа (Галатяни 5:25). Трябва да живеем със съзнанието, че сме в Неговото присъствие постоянно, а не само, когато ходим на църква. Той не просто е с нас, но живее в нас. Това ни дава причина да водим живот на чистота и святост. (Прочети 1Коринтяни 6:19.)

Нужно е да помним, че най-голямата цел на Святия Дух е да ни даде победа над греха и да очисти сърцата ни (Римляни 8:13; Галатяни 5:16; Деяния 15:8-9). Не бива да се молим за други неща, ако не Му позволяваме да изпълни Неговия най-важен приоритет. Трябва да се молим с вяра и да уповаваме на Него да ни освети напълно. (Прочети 1Солунци 5:23.)

Святия Дух ни дава вътрешна сила в житейските ни борби (Ефесяни 3:16). Той разбира нас и нашите ситуации и ни дава точно това, от което се нуждаем.

В служението трябва да разчитаме на Него да ни ръководи, да дава сила на Словото Си и да произвежда духовни резултати в сърцата на другите. Виждаме това в книгата Деяния на апостолите. Никоя човешка дейност не може да замести работата на Духа.

Дори след като вече сте били изпълнени със Святия Дух, не трябва да забравяте да поддържате връзка с Него. Заповедта да се изпълваме с Духа означава *непрекъснато* изпълване. (Прочети Ефесяни 5:18.) Имаме нужда постоянно да се изпълваме с Духа и това става чрез нашето взаимоотношение с Него.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно Святия Дух“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно Святия Дух

Святия Дух е третата личност в Троицата и е Бог наравно с Отца и Сина. Той изобличава за грях, новоражда всеки вярващ и живее в него, като дава победа над греха и очисти сърцето. Той е източникът на единството в църквата, която благославя с плода на Духа и духовните дарби за служение.

Библейски доказателства за личността на Святия Дух

Бележка към водача на курса: Този раздел не е задължителен. Може да бъде разгледан в рамките на курса, ако студентите искат още библейски доказателства по този въпрос.

Някои хора отричат, че Святия Дух е личност и твърдят, че Той е безлична сила като електричеството или гравитацията. Невъзможно е обаче една безлична сила да бъде описана така, както Библията описва Святия Дух. Електричеството не може да говори и да разсъждава. Гравитацията не може да бъде излъгана. Сила, която не разсъждава, не може да разбере Божията воля.

Според някои описанието на Святия Дух в Писанията е метафора, но Словото говори за Духа с термини, които се отнасят до личност и хората общуват с Него като с личност. На няколко места за Святия Дух се говори образно като за вещество, като например, когато Библията казва, че Святия Дух ще бъде излят (Деяния 2:17). Подобни примери трябва да се приемат в преносен смисъл, защото обичайно Библията говори за Святия Дух като за личност.

Библейски доказателства за личността на Святия Дух:

- В Матей 28:19 се казва да кръстваме в името на Отца, Сина и Святия Дух, което означава, че тримата имат еднаква власт.
- 2Коринтяни 13:14 споменава общението на Святия Дух, което говори за интелигентна комуникация.
- В Марк 13:11 на вярващите е обещано, че Святия Дух ще им дава какво да говорят по време на гонение.
- В Йоан 14:17, 26 Святия Дух е наречен Духът на истината, който ще ни учи и ще ни припомня.
- В Йоан 16:7-11 Исус обещава, че Святия Дух ще обвини света за грях, правда и за съд, което изисква интелигентна комуникация.
- Йоан 16:13-15 казва, че Святия Дух няма да говори от Себе Си, а ще изявява Христос.
- Според 1Коринтяни 12:11 Святия Дух избира как да раздава духовните дарби.
- Той свидетелства на нашия дух, че сме Божии деца (Римляни 8:16).
- Той ходатайства за нас пред Отца и притежава ум, който разбира Божията воля (Римляни 8:26-27).
- Според Ефесяни 4:30 Той може да бъде оскърбен, което означава, че разбира нашите реакции и притежава емоции.

- Може да бъде излъган, следователно разбира комуникацията (Деяния 5:3).
- Той говори, напътства и има воля, на която хората трябва да се покоряват (Деяния 13:2-4).
- Той води апостолите по време на мисионерските им пътувания и понякога им забранява да отиват на дадено място (Деяния 16:6).

Задания по Урок 10

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Деяния 1:4-8
- Римляни 8:1-14
- 1Коринтяни 2:9-16
- 1Коринтяни 12:1-13
- Галатяни 5:22-26

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 10. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 10

(1) Избройте три характеристики на начина, по който ранната църква откликва на Святия Дух.

(2) Откъде знаем, че Святият Дух е личност?

(3) Избройте пет неща, които показват, че Святият Дух е Бог.

(4) Избройте девет неща, които Святият Дух върши.

(5) Кой е най-важният приоритет в работата на Святия Дух в живота ни?

Урок 11

Християнската святост

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Библейската употреба на термина *свят*.
- Святостта на Бога като основа на християнската святост.
- Значението на святостта за поклонението към Бога и взаимоотношението с Него.
- Библейски примери за освещение.
- Практики за духовна зрялост.
- Християнските вярвания за християнската святост.

(2) Студентите ще имат вяра, че Божията благодат ще ги направи святи в този свят.

Библейският термин

Еврейската дума, която се превежда като *святост* или *освещение* се среща над 600 пъти в Стария Завет. И еврейската, и гръцката дума за *свят* в общ смисъл означават отделен, посветен на определена цел. Нещо, което е осветено, се отделя от предишна употреба за нова специфична цел. Обърнете внимание на няколко неща, които са били посветени и смятани за святи в Стария завет:

- **Свята земя.** Бог отделя парче земя за място за среща с Мойсей (Изход 3:5).
- **Свята скиния и храм.** Много святи неща са свързани със скинията и с храма, включително одеждите на свещеника (Левит 16:32), хлябът (Изход 29:34) и предметите в скинията (Изход 40:9). Всички те са отделени, за да бъдат използвани в поклонението към Бога.
- **Святи дни.** Съботният ден е отделен като свят (Битие 2:3; Изход 20:8). Други юдейски празници като Денят на умиловението също са били специални (Левит 23:26-29). Тези дни са били отделени за почивка, размишление и поклонение.
- **Свят Бог.** Най-големият пример за святост в Библията е самият Бог. Бог е абсолютно свят. Святи са Неговото име (Левит 22:2), Неговите думи (Еремия 23:9), Неговите пътища (Псалом 77:13). Святостта означава, че Бог е напълно

отделен от всичко греховно, нечисто, обичайно, обикновено или неподходящо за Неговата божествена личност и позиция.

Новият Завет описва Исус като свят (Йоан 17:19; Деяния 4:27, 30) и без грях (2Коринтяни 5:21). Ангелите (Марк 8:38) и апостолите и пророците (Ефесяни 3:5) са описани като святи. Всички те са отделени за специална цел.

Библията призовава Божиите хора да бъдат святи (Левит 11:44-45; 1Коринтяни 1:2; 1Петрово 1:15-16). В този урок ще бъде обяснена святостта, която Бог очаква от нас.

Святите поклонници на Бога

► Прочетете заедно Псалом 119:33-40. Какво ни казва този текст за начина, по който Бог преобразява вярващия?

Когато Бог започва да се разкрива, първата Му цел е да покаже какъв Бог е Той. Преди всичко Бог описва Себе Си като свят. Исая често нарича Бог „Святият на Израел.“

Святостта на Бога е обект на поклонение:

Нека славословят Твоето велико и страшно име; *Бог* е свят. Възвисявайте Господа, нашия Бог и кланяйте се пред подножието Му; Той е свят (Псалом 99:3, 5).

Святостта на Бога е основата за Неговото изискване към човека. Понеже е свят, Той призовава към святост и Своите поклонници. Бог казва: „Бъдете святи, понеже Аз съм свят“ (Левит 11:44-45, Левит 19:2, Левит 20:26, Левит 21:8).

Богът на Израел се различава от лъжливите езически богове и изисква различен вид поклонение.

Кой ще възлезе на хълма Господен? И кой ще застане на Неговото свято място? *Онзи*, който е с чисти ръце и с непорочно сърце, който не е предал на суета душата си и не се е клел на лъжа (Псалом 24:3-4).

Тук въпросът е „Чие поклонение бива прието от Бог?“ Бог не приема всеки за поклонник. Божиите поклонници трябва да бъдат святи.

Святостта, която Бог очаква не е ритуал или преструвка. Той очаква истинска святост. Стандартът за святост за поклонниците на Бога се повторен и в Новия Завет:

Но както е свят Този, Който ви е призовал, така бъдете святи и вие във всичките си постъпки; защото е писано: „Бъдете святи, понеже Аз съм свят“ (1Петрово 1:15-16).

Постъпки в случая се отнася до поведението и целия начин на живот на човека. Бог не иска от поклонниците Си просто да извършват ритуали за святост или да са престорено святи. Той очаква от тях да живеят свят живот.

► Поради какви причини святостта е свързана с поклонението?

Святостта е важна за поклонението, защото:

1. **Ние обичаме Бога и искаме да бъдем като Него.** Да се покланяме на Бога означава да Го виждаме като най-прекрасната личност, която съществува и да благоговеем пред това, което Той е. Да се покланяме значи да оценяваме характеристиките на Неговото естество. Бог е свят в Своето естество, следователно, ако наистина благоговеем пред Божиата природа, ще мразим греха и нечистотата, дори и да ги виждаме у себе си.
2. **Ние обичаме Бога и искаме да Му бъдем угодни.** Божието изискване не е изненада за нас, ако разбираме какво в действителност представлява поклонението. Ние не се покланяме на Бога от страх, нито Му се покланяме само, защото ни благославя. Покланяме се на Бога, защото Го обичаме.

Освещение при обръщането към Христос

Библията използва думата *освещение*, за да опише това, което се случва в живота на всеки вярващ. Павел се обръща към „Божията църква в Коринт, **до осветените в Христа Исуса**, призовани *да бъдат светии*“ (1Коринтяни 1:2). Павел пише: „но вие измихте себе си *от такива неща*, но се осветихте, но се оправдахте в името на Господа Исуса Христа и с Духа на нашия Бог“ (1Коринтяни 6:11). Коринтяните вече са били осветени, въпреки че не са достигнали духовна зрялост и все още са били плътски, невръстни в Христос (1Коринтяни 3:1).

По отношение на коринтяните думата *освещавам* се употребява в най-общ смисъл. Те са били изведени от греха и от света и са били отделени за Бога. Със сигурност не са достигнали до зрялост в освещението, но са били отделени от стария живот и са станали част от Божието семейство.

Когато се срещнем с Бога за първи път, грехът ни пречи да имаме взаимоотношение с Него. Ето защо нашата връзка с Бога не може да започне преди да се покаем, да получим прошка и да получим ново сърце.

В момента, в който биваме помирили с Бога, ние биваме преобразени (Тит 3:5). В духовен план ставаме нови създания. Избавени сме от силата на греха и имаме желание да бъдем угодни на Бога. Християнската святост започва в момента, когато човек се спаси.

Един стар индиец
попитал Ёйми
Кармайкъл: „Слушали
сме много проповеди,
можете ли да ни
покажете живота на
вашия Господ Исус?“

Библията ни учи, че спасението веднага води до свят живот. Божията благодат ни учи да живеем благоразумен, праведен и благочестив живот в настоящия свят (Тит 2:11-12). Целта на спасението е да ни освободи от греха и да ни направи свети, за да можем да живеем във взаимоотношение с Бога (Лука 1:74-75, Римляни 6:2, 11-16).

Растеж в святост

Когато живеем във взаимоотношение с Бога, продължаваме да растем в святост, като разбираме все повече от Неговата истина. Да ходим в светлината означава да продължаваме да се покоряваме на Бога, докато научаваме повече от Неговата истина (1Йоан 1:7). Докато разбираме по-добре какво Му е угодно и какво - не, ние биваме променяни от Неговата истина и от силата на Святия Дух.

Този, който обича Бога, ще желае да бъде напълно свят. Той иска да промени не само действията си, но се стреми към пълна чистота на мотивите си. Давид се моли да е способен да живее в пълна победа над греха, а след това се моли думите му и дори размишленията на сърцето му да бъдат угодни на Бога. (Псалом 19:12-14. Виж също Псалом 119:7, 34, 36, 69, 80 и 112.)

Целият процес на придобиване на духовна зрялост се нарича освещение. Освещението е процес, при който все повече се отделяме от греха и от света и все повече се посвещаваме на Бога. Този процес продължава цял живот. Това е илюстрирано от предупреждението на Павел да не се съобразяваме с вървежа на този свят и от увещанието му „но преобразявайте се [постоянно] чрез обновяване на ума си“ (Римляни 12:2). Отделянето от света и обновяването на ума не приключват в някакъв определен момент от живота на християнина. Вярващите непрекъснато се развиват и израстват, докато ходят с Бога. Всичко това е включено в думата *освещение*.

Наследствената поквареност и освещението

Наследствената поквареност е упадъкът на моралната природа на човека, който го прави склонен да съгрешава още от раждането. Понякога богословите я наричат още „първороден грях“, защото това е греховното естество, с което се раждаме поради греха на Адам.

Всеки човек се ражда със себична воля и склонност към грях. Волята ни не е свободна да избере правилното, освен ако Бог не ни даде желанието и силата за това. (Римляни 6:16-17.) Наследствената поквареност провокира грехове на сърцето като гордост, завист, омраза и непростителност. Тя също така предизвиква и действия, които са греховни.

► Продължаваме ли да носим наследствената поквареност след като се спасим?

Когато се спасим, вече не сме под властта на наследствената поквареност. Ако все още сме ѝ подвластни, то ще живеем в грях и няма да сме спасени. Библията ни

казва, че който се води от плътския си ум е осъден (Римляни 8:6-8, 13). Спасеният човек не е под властта на наследствената поквареност и може да живее в победа над греха чрез силата на Святия Дух (Римляни 8:1, 9, 13).

Обаче спасеният все още се намира под влиянието на наследствената поквареност, докато бъде очистен от нея. Павел казва на вярващите в Коринт, че все още са плътски и разсъждават като хора от света, въпреки че са спасени. (Прочети 1Коринтяни 3:1-3.) Той дори намеква, че това е нормално състояние за новоповярвалите. Павел казва, че това да сме плътски означава да сме като бебета в Христос.

Вярващите в това състояние обичат Бога, но не могат да Го обичат с цялото си сърце, душа, ум и сила (Матей 22:37). Те не могат да кажат, както Павел, че единствената им цел да следват Божия призив (Филипяни 3:13-15). Те знаят, че някои от размишленията на сърцата им не са угодни на Бога (Псалом 19:14).

Бог не ни оставя в това състояние. Дори в древни времена Бог обещава на Израел, че ще извърши благодатно дело, което ще ги направи способни да Го обичат с целите си сърца. (Прочети Второзаконие 30:6.)

Давид се моли за благодат, която е отвъд прошката. Той беше съгрешил и беше осъзнал, че причината за греха му е проблем в сърцето му. Давид знае, че грехът е в природата му, но вярва, че Бог изисква от него да бъде свят. Той се моли за пълно очистване. (Прочети Псалом 51:5-10.)

След обръщането им към Христос на новозаветните вярващи предстои още едно специално събитие. Вярващите в Солун са чудесен пример за вярващи, които са приели благовестието, обърнали са се от идолите, претърпели са гонение, имали са радост в Святия Дух и са чакали връщането на Исус (1 Солунци 1:6-10). Въпреки това нещо не достига на тяхната вяра. Това не е било нещо, което ще придобият в резултат на някакъв дълъг процес или при смъртта си, защото Павел казва, че то може да се случи при неговото посещение при тях. (Прочети 1 Солунци 3:10.) Той се моли така:

„Освещението не е моята представа за това какво аз искам Бог да направи за мен. Освещението е Божията идея какво Той иска да направи за мен и Бог трябва да ме доведе до такова отношение на ума и духа, където аз ще Му позволя да ме освети изцяло, независимо колко ще ми струва.“

- Осуалд Чеймбърс

А сам Бог на мира да ви освети напълно; и дано се запазят непокътнати духът, душата, и тялото ви без порок, до пришествието на нашия Господ Исус Христос. Верен е Онзи, Който ви призовава и ще извърши *това* (1 Солунци 5:23-24).

Павел се моли тези вярващи да бъдат осветени напълно. В резултат техните тяло, душа и дух ще бъдат без недостатък при Господното пришествие.

Учениците на Исус преживяха специално действие на благодатта на Петдесетница. Знаем, че те вече са били спасени, защото Исус казва, че те не са от света, принадлежат на Него и на Отца и имената им са записани в небето (Йоан 15:3, Йоан 17:14, 9-10; Лука 10:20). Обаче те бяха фокусирани върху самите себе си, а не върху Божиите приоритети. Неколкократно Исус ги поправя за тяхното грешно отношение. (Прочети Марк 9:33-34; Марк 10:35-41; Лука 9:54-55.)

След възкресението Си и преди да се възнесе при Отца, Исус казва на учениците си, че ще бъдат свидетели в света, но първо трябва да бъдат кръстени със Святия Дух. (Прочети Лука 24:49; Йоан 20:22; Деяния 1:2-5, 8.) Той вече им е казал доста за работата на Святия Дух, особено в Йоан 14-16.

В деня на Петдесетница учениците биват изпълнени със Святия Дух (Деяния 2:4). Това изпълване променя техните мотиви, приоритети и действия. В останалите събития от Новия Завет те демонстрират христоподобно отношение и приоритети, въпреки че все още има неща, които не разбират и допускат грешки. Посланията, написани от Петър и Йоан отразяват сърцето и посланието на Христос. Изпълването със Святия Дух им дава способност да обичат Господ, техния Бог с цялото си сърце, душа, ум и сила и да обичат ближния си както себе си (Матей 22:37-39). Тъй като те изцяло са се предали на Святия Дух, Той е живял чрез тях, така както е живял чрез Христос (Лука 4:1, 14, 18; Деяния 2:22).

„Църквата има двойка отговорност спрямо заобикалящия ни свят. От една страна, трябва да живеем, да служим и да свидетелстваме в света. От друга страна, трябва да не се поддаваме на влиянието на света. Следователно, не трябва нито да се стремим да пазим святостта си като бягаме от света, нито да я жертваме като се съобразяваме с него.”

- Джон Стот

Някои християнски учители се фокусират върху процеса на освещението, а други – върху някакво преломно събитие. Преживяването в деня на Петдесетница и кръщаването със Святия Дух са примери за преживяване на конкретно събитие на освещение. Фактът, че нещо може да бъде завършено или пълно означава, че то се случва в даден момент от времето. Важно е да не ограничаваме това, което евангелието може да направи, дори в момент на вяра и пълно предаване (Римляни 12:1-2). Всичко, което Исус осигури чрез Своята смърт и възкресение е достъпно за всички, които:

1. Считат себе си за мъртви за греха с Исус (Римляни 6:11)
2. Не позволяват на греха да владее телата им (Римляни 6:12)
3. Предоставят своите тела като инструменти на правдата (Римляни 6:13)

През годините известни християни са свидетелствали за моменти, когато са влизали в живот, изпълнен с Духа и в по-дълбоко взаимоотношение с Бога, включително мъже и

жени като Джон Бъниян, Хъдсън Тейлър, Дуайт Л. Муди, Сами Морис, Осуалд Чеймбърс, Франсис Ридли Хавергал и Ейми Кармайкъл.¹⁵

Въпреки че е важно да не ограничаваме това, което Бог може да направи за един момент, трябва да помним, че работата на Святия Дух е процес. Въпреки че понякога този вид осветение се описва като пълно осветение, това не предполага, че няма място за по-нататъшно развитие. Например, след като вече знаем френски език, това не означава, че не можем да продължаваме да подобряваме владението на езика. Онези, които са били напълно осветени, са стигнали до място, където са преживели осветение, каквото не са били преживели до онзи момент. Това обаче не е абсолютно състояние на съвършенство, а живот на святост, в който вярващите продължават да се развиват.

Осветението и християнската зрялост

Библията описва живота на зрелия вярващ. Святия Дух работи в живота на вярващия с цел развиване на християнски качества. Неговата работа включва специални моменти на очистване или помазание и също бива и процес. Вярващите не трябва да се задоволяват с духовен живот, който не съответства на библиейското описание на зрелите вярващи.

Авторът на Евреи казва, че някои от неговите читатели все още са като деца (Евреи 5:12). Той ги насърчава да оставят първоначалните учения за Христос и да се стремят към **зрялост** (Евреи 6:1).

Молитвите на апостолите за вярващите ни показват каква е Божията воля за нас.

Любов

Павел се моли: „И Господ да направи **да растете и да преизобилствате в любов** един към друг и към всичките...” (1Солунци 3:12-13). Също така, той се моли за ефесяните:

...та, **вкоренени и утвърдени в любовта**, да бъдете силни да разберете заедно с всичките светии какво е широчината и дължината, височината и дълбочината, и **да познаете Христовата любов**, която превъзхожда *всяко* знание (Ефесяни 3:17-19).

Павел се моли тези вярващи да растат и да изобилстват в любов. В 1Коринтяни 13 той описва как изглежда любовта на зрелия вярващ. Животът на осветение не е нищо друго освен да обичаш Бога с цялото си сърце, душа, ум и сила и да обичаш ближния си както себе си (Лука 10:27). Това е взаимоотношението, което святите хора имат с Бога и с хората.

¹⁵ Можете да прочетете голяма част от тези истории в курса на Shepherds Global Classroom *Доктрина и практика на святия живот*.

Непорочност

Павел се моли за солунците Бог да утвърди сърцата им **непорочни в святост** (1Солунци 3:12-13). Две глави по-късно той се моли те да бъдат осветени напълно, така че техният дух, душа и тяло да бъдат запазени **без порок** до пришествието на Господ Исус Христос (1Солунци 5:23). *Непорочността* не означава съвършенство във всяко отношение. Непорочният човек допуска грешки, но притежава характера и поведението, които се изискват.

Вътрешна сила

Павел се моли ефесяните да бъдат **утвърдени в сила** чрез Божия Дух във вътрешния им човек (Ефесяни 3:15-16). С напредването във вярата вътрешният човек се укрепява. Вътрешната сила е способността да се правят правилни избори и да се отхвърлят погрешни решения.

Христос да живее в нас

Молитвата на Павел продължава с думите **Христос да се вселява в сърцата им** (Ефесяни 3:17). Думата, преведена като „вселява“ в този пасаж, означава постоянно пребиваване, а не временен престой. Това ни показва, че Исус иска да живее с нас, а не само да ни посещава. Христос се удовлетворява и наслаждава в онези, които постоянно са в духовния си живот.

Божията пълнота

Павел завършва молитвата си за ефесяните с молбата те **да се изпълнят в цялата Божия пълнота** (Ефесяни 3:14-19). Това е физическа илюстрация на духовна реалност и означава, че Бог иска да управлява изцяло всяка част от нас – нашия ум, воля, емоции, действия, нагласи, желания и реакции. Това може би е най-силното описание на живота на святост, което Библията дава – да бъдем толкова изпълнени с Бога, че да няма никакво място за нечистота.

Молитвата завършва със следващите два стиха:

А на Този, Който, според действащата в нас сила, може да направи несравнено повече, отколкото искаме или мислим, на Него да бъде слава в църквата и в Христа Исуса във всичките поколения отвека и довека! Амин (Ефесяни 3:20-21).

Тази благословия ни казва, че Бог може да направи повече отколкото искаме или мислим. Павел не говори за финансово изобилие, а за духовния живот. Не трябва да подценяваме нивото на святост и зрялост, което можем да достигнем с помощта на действащата в нас сила.

Християнски практики

Новият Завет ни дава практики, чрез които да растем в святост и зрялост.

Да пазим съвестта си чиста. Павел пише на Тимотей, че начинът да воюва в доброто войнстване (илюстрация на победоносния християнски живот) е като държи вярата и чистата съвест (1Тимотей 1:18-19).¹⁶ Павел казва още: „Затова и аз се старая да имам всякога непорочна съвест и спрямо Бога, и спрямо човеците“ (Деяния 24:16). Вслушването в съвестта ни може да ни помогне да се покаем, да се помирим с някого или да променим поведението си. Да имаме добра съвест означава да изповядваме греховете си и да се покаяваме всеки път, когато осъзнаем, че сме сгрешили.

„Евтината благодат е [въображаема] благодат, която проявяваме към себе си. Евтината благодат е проповядването на прошка без покаяние, кръщение без църковна дисциплина, причастие без изповед... Евтината благодат е благодат без ученичество, благодат без кръста, благодат без живия и въплътен Исус Христос.“

- Дитрих Бонхофер

Да бъдем посветени на Бога. В Римляни 12:1 Павел горещо ни увещава: „И тъй, моля ви, братя, поради Божиите милости **да представите телата си** в жертва жива, свята, благоугодна на Бога, като ваше духовно служение.“ Вярващите в Рим вече са предоставили себе си на Бога, когато са повярвали, но Павел ги насърчава към по-пълно предаване.

Да не се съобразяваме с този свят (Римляни 12:2). Съобразяването със света означава да възприемем перспективата на невярващото общество до степен, в която започваме да споделяме неговите ценности и поведение. Хората от света си намират оправдание за това, че са егоисти и несправедливи и че изпълняват желанията на плътта по грешни начини. При вярващите е различно (2 Коринтяни 10:3-4).

Да обновяваме ума си. Павел продължава да увещава римляните като казва:

...но преобразявайте се чрез **обновяване на ума си**, за да познаете от опит какво е Божията воля – това, което е добро, благоугодно на Него и съвършено (Римляни 12:2).

Колкото повече отхвърляме светския начин на мислене и приемаме Божия начин на мислене, толкова повече ще се преобразяваме.

Да ходим в светлината. Йоан пише: „Но ако ходим в светлината, както е Той в светлината, имаме общение един с друг, и кръвта на Сина Му Исуса [Христа] ни очисти от всеки грях“ (1 Йоан 1:7). Светлината е метафора за истината.

¹⁶ Павел е особено загрижен за това пасторите да имат чиста съвест, тъй като набляга на този въпрос още три пъти в пасторските послания до пастор Тимотей, включително “добра съвест” (1Тимотей 1:5) и “чиста съвест” (1Тимотей 3:8-9; 2Тимотей 1:3).

Следователно, да ходим в светлината означава непрестанно да се поучаваме в истината и да я следваме.

Да претърпяваме страданията чрез вяра. Благословията на Петър в 1 Петрово 5:10 посочва славната цел на живота като новороден, силен и стабилен вярващ, но описва един доста неприятен начин за нейното постигане. „**След като пострадате малко**, Бог на всяка благодат... ще ви усъвършенства, утвърди и укрепи [и направи непоколебими]” (1 Петрово 5:10). Страданието очиства нагласите ни и коригира поведението ни. Бог допуска страдание, чрез което се развиваме. Трябва да го приемем и да се опитаме да усвоим това, на което Бог иска да ни научи (2 Коринтяни 12:7-10).

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно християнската святост” поне два пъти.

Християнските вярвания относно християнската святост

Християнската святост започва, когато грешникът се покае и бъде преобразен от Божията благодат. Вярващите растат духовно като израстват в разбирането си на Божията воля и ѝ се покоряват. Освещението е действието на Бога което очиства вярващите и ги води към свят характер и свят живот.

Задания по Урок 11

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Исаия 6:1-8
- Деяния 2:1-18
- 1Коринтяни 10:1-13
- 1Солунци 5:14-24
- Тит 2:11-14

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 11. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 11

- (1) Какво е основното значение на думата *свят*?
- (2) Какво означава, че Бог е свят?
- (3) Защо святостта е важна за поклонението?
- (4) Кога започва християнската святост?
- (5) Какво означава да ходим в светлината?
- (6) Какво се случва с вярващите по време на процеса на освещение, който продължава цял живот?
- (7) Какво представлява наследствената поквареност?
- (8) Как тялото, душата и духът на вярващите могат да бъдат запазени непорочни до Господнето пришествие?

Урок 12

Църквата

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Произхода на църквата.
- Църквата като жива институция.
- Църквата като жив организъм на местно ниво.
- Основата за единство на вселенската църква.
- Основата за единство на местната църква.
- Тайнствата на църквата.
- Целите на църквата.
- Християнските вярвания относно църквата.

(2) Студентите ще разберат своята отговорност да бъдат част от местна църква.

Произход на църквата

► Прочетете заедно Ефесяни 3:3-10. Какво ни казва този текст за църквата?

През вековете преди времето на Новия Завет църквата е била тайна. Имало е хора, които са преживявали благодатта на Бога и са живели във взаимоотношение с Него (Римляни 4:1-8), но църквата още не е била основана.

► Кога е поставено началото на църквата?

Животът и служението на Исус поставят началото на църквата. Тя е основана на спасението, което Той осигурява (Матей 16:16-18). Епохата на църквата започва в деня на Петдесетница. От този ден църквата функционира в силата на Святия Дух, без физическото, видимо водителство на Христос на земята (Йоан 16:7).

Исус дава власт на Своите ученици да разпространяват и утвърждават Неговото учение по целия свят (Матей 28:18-20) и им обещава, че Святия Дух ще ги води на всяка истина (Йоан 16:13). Църквата може да се нарече апостолска, защото нейните основни доктрини са поученията на апостолите. Всяко вярване, което противоречи на тези основни доктрини, не може да бъде наречено християнско.

Църквата възниква в:

1. Служението на Исус
2. Спасението, осигурено от Христос
3. Събитието, което се случи в деня на Петдесетница
4. Развитието на апостолското учение

Църквата като жива институция

Църквата е сравнена със семейство, в което Бог е Бащата, а вярващите са братя и сестри (Матей 12:48-50, Колосяни 1:2). Църквата е наречена народ, който няма раса или естествен произход (1Петрово 2:9-10). Тя е сравнена с физическо тяло, чиято глава е Христос (Ефесяни 4:15-16, Ефесяни 5:30). Нейните членове работят заедно и се грижат едни за други (1Коринтяни 12:14, 26).

Като член на тялото християнинът не трябва да бъде с нагласата да бъде независим от църквата. Той се нуждае от останалите членове, както и те от него (1Коринтяни 12:21). Не е правилно християнинът да живее така сякаш си е духовно самодостатъчен.

Да сме отделени от църквата означава да сме отделени от Христовото дело на земята. Липсата на уважение и любов към църквата е липса на уважение и любов към Христос.

Църквата като жив организъм на местно ниво

Църквата съществува и на глобално, и на местно ниво. Членовете на тялото не могат да функционират, ако не са събрани на едно място. Павел пише на вярващите в Коринт, че те са Христовото тяло (1Коринтяни 12:27), което идва да покаже, че местната църква е Христовото тяло на това място.

Бог е определил местната църква да бъде семейство на вяра, което:

1. Функционира като тяло с духовни дарби
2. Посреща различните нужди на членовете (с помощта на човешки и божествени ресурси)
3. Изявява на света мъдростта на Бога във всяка сфера на живота
4. Кани невярващите да се обърнат към Христос и да влязат в семейството

Истинската общност включва и финанси, защото нейните членове споделят живота и се грижат за нуждите на другия (Яков 2:15-16, Яков 1:27). Нуждата на някой брат или сестра в Христос е отговорност на църквата, ако той или тя участват в нейния живот и се включват доколкото им е възможно.

Бог дава духовни дарби и специален призив за служение, за да укрепва и изгражда местната църква (Ефесяни 4:11-12).

Местната църква служи на общността, в която се намира. Най-важният приоритет е духовен – проповядване на евангелието и издигане на Божията истина по всички въпроси. Църквата се занимава и с материалните нужди в общността, но отдава по-голяма важност на онези, които са част от нейното духовно семейство (Галатяни 6:10).

Съвършенството на църквата

Исус даде Себе Си за църквата, за да я направи свята и без недостатък (Ефесяни 5:27). Църквата никога не трябва да оправдава греха, въпреки че винаги трябва да е готова да прощава. Водачите трябва да бъдат пример за свят живот (1Тимотей 3:2-3). Ако член на църквата съгреша, трябва да бъде конфронтиран и да бъде отлъчен от нея, ако не се покае (1Коринтяни 5:11-13).

► Защо църквата не е съвършена?

Хората в църквата няма да са перфектни във всяко отношение. Тъй като църквата евангелизира, в събранието има хора, които все още не са се покаяли за греха. Дори в живота на вече спасените ще се случва да има непоследователност поради липса на разбиране как да прилагат истината във всеки детайл от живота. Сред зрелите християни също може да има колебания и погрешни нагласи, защото макар и зрели, процесът на техния духовен растеж не е приключил. Част от работата на църквата е да постои в поучението и прилагането на Божието Слово и така да води хората към духовна зрялост (Ефесяни 4:11-16; 2Тимотей 3:16-17).

Какво представлява църквата

Вселенската църква се състои от всички вярващи от всички времена по целия свят. Понякога тя се нарича още невидимата църква, защото на земята няма организация, която управлява вселенската църква или разполага със списък с нейните членове.

Местната църква е общност от вярващи на дадено място, които заедно вършат работата на Христовото тяло. Ако целта, поради която е сформирана група, е по-ограничена от посочената, то тази група не е църква.

Ето една по-разширена дефиниция на понятието местна църква, която ни помага да я разграничим от други видове групи: „Група от кръстени вярващи [събрани] заедно за поклонение, изграждане, служение, общение и евангелизиране; ръководи се от духовни водачи; желае да служи на всички слоеве на обществото чрез различните дарби в тялото; редовно извършват религиозни практики.“¹⁷

Единството на църквата по света

Съществува една църква за всички места и времена. Исус казва „Ще построя църквата Си“, не „църквите“ Си. Апостол Павел пише, че има едно тяло, един Дух и една надежда, както има един Господ, една вяра и едно кръщение (Ефесяни 4:4-6).

¹⁷ David Dockery, *Southern Baptist Consensus and Renewal: A Biblical, Historical, and Theological Proposal* (Nashville: B&H Publishing Group, 2008), 127

Ранните символи на християнската вяра говорят за „католическата църква.“ Тук не става дума за римокатолическата църква, а за църквата в целия свят, която включва всички истински християни.

Единството на вселенската църква не се състои в наличието на една организация с централизирано управление. Това няма да се случи преди завръщането на Христос. Някои си мечтаят за нещо такова, но Исус коригира учениците за тяхното мислене, че само тези, които са част от тяхната група, могат да служат (Лука 9:49-50). Ако Исус искаше вселенска църква с централизирано управление, Той можеше физически да остане на земята и да я ръководи. Исус обаче знаеше, че разнообразната работа на Святия Дух по света нямаше как да се случи, ако Той беше останал (Йоан 16:7).

► Върху какво е основано единството на вселенската църква?

Единството на вселенската църква се основава на

1. Учението на апостолите
2. Трансформиращо взаимоотношение с Христос

„Ако сърцето ти е право, както моето е с твоето сърце, тогава ме обичай с много нежна обич, като приятел, който е по-близък от брат; като брат в Христос, съгражданин на Новия Йерусалим, другар войник, участващ в същата битка, под командването на същия капитан на нашето спасение. Обичай ме като спътник в царството, за когото Исус търпеливо издържа, и сънаследник на Неговата слава.“

- Джон Уесли, адаптирано от проповедта „Католически дух“

Доктриналното единство не означава, че християните имат съгласие помежду си за всичко, дори за всички важни доктрини. Със сигурност обаче това единство означава, че те споделят основните доктрини за природата на Бога и на Христос и за същността на евангелието. В противен случай не би било възможно да се покланят на един и същ Бог или да преживяват Неговата благодат.

За да има единство между християните не са нужни само доктрини. Вярващите са свързани едни с други заради тяхното трансформиращо взаимоотношение с Христос. Те имат специална връзка помежду си, защото са се покаяли от греховете си, положили са вярата си в Христос и имат Святия Дух. Християните по целия свят се разпознават едни други, независимо от различията си.

„Достигнал съм до разбирането, че белегът на истински осветеното сърце е, че е по-загрижено за спасението на другия, отколкото за своето добруване.“

- Денис Кинлоу

Единството на местната църква

Можем да приемем като християнин всеки човек, който изповядва основните християнски доктрини и изглежда, че се намира в трансформиращо взаимоотношение

с Христос. Въпреки това доктриналното съгласие в местната църква трябва да обхваща доста повече подробности.

Местната църква е група от хора, които са посветени на това да се покланят заедно, да благовестват, да изграждат ученици от новоповярвалите и от младите, да служат на общността и да учат на практичните детайли на християнския живот. За постигането на тази цел, трябва да има съгласие по много доктринални подробности.

Например, някой в църквата може да учи всеки млад и всеки новоповярвал да се моли за дарбата говорене на езици. Други водачи обаче може да не мислят, че тази дарба е обещана на всеки вярващ и да се тревожат, че хората ще се объркат, ако се опитват да преживеят нещо, което не е Божиата воля за тях. В подобна ситуация ще бъде трудно тези хора да работят заедно в местната църква. Дори водачите да смятат, че този човек е вярващ, не трябва да допускат да проповядва доктрини, които могат да предизвикат объркване в събранието.

В местната църква трябва да има съгласие относно доктрините, които влияят на споделения живот и практиката на служението. Добре е църквата да има писмен документ, където са описани доктрините, в които вярва. Целта на документа не е да определя кой е вярващ и кой не, а да покаже кои са доктрините, около които групата вярващи се обединява с цел близко и регулярно поклонение и служение.

Тайнствата на църквата

Исус дава на църквата две тайнства. Те могат да бъдат наречени още ритуали или церемонии.

Кръщението е символ на Христовата смърт и възкресение (Римляни 6:3-4). То свидетелства за това, че вярващият се идентифицира с Христос, умира за греха и започва нов живот в Христос. Кръщението не спасява човека. То е публично свидетелство за обръщането към Христос (Йоан 3:7-8).

Господната вечеря е установена от Исус при Неговата последна вечеря с учениците преди разпятието (1Коринтяни 11:23-25). Хлябът и виното символизират тялото и кръвта на Исус, дадени като жертва за нашето спасение.¹⁸ Както приемаме храна, за да поддържаме физическия си живот, така зависим от Неговата жертва за духовния си живот (Йоан 6:53-58).

¹⁸ Изображение: "Господната вечеря" ползвано от Алисън Естабрук на 14 окт, 2022, свалено от <https://www.flickr.com/photos/sgc-library/52476662295/>, licensed under CC BY 4.0.

Можем да наречем тайнствата „средства, чрез които преживяваме благодатта.“ Те не носят благодат, ако не се вършат с вяра и покорство. Бог ни е дал тези практики и когато ги извършваме с вяра, те са канал, през който към нас протича Неговата благодат.

► Кои са някои от целите на църквата?

Някои цели на местната църква, които откриваме в Новия Завет

Църквата трябва:

1. Да благовества (Матей 28:18-20)
2. Да се покланя на Бога в събранието (1Коринтяни 14:26)
3. Да поддържа доктрината (1Тимотей 3:15; Юда 1:3)
4. Да подкрепя финансово пасторите (1Тимотей 5:17-18)
5. Да изпраща и подкрепя финансово мисионери (Деяния 13:2-4; Римляни 15:24)
6. Да помага на членовете в нужда (Римляни 12:13; 1Тимотей 5:3)
7. Да дисциплинира членовете, които са изпаднали в грях (1Коринтяни 5:9-13)
8. Да практикува кръщение и Господна вечеря (Матей 28:19; 1Коринтяни 11:23-26)
9. Да изгражда вярващите в зрялост (Ефесяни 4:12-13)
10. Да служи на нуждите на общността (Галатяни 6:10; Ефесяни 4:28; Евреи 13:16)

„Не вярвам, че Бог иска нашата църква да бъде фокусирана върху сгради и служби. Вместо това Бог иска нашите църкви – в какъвто и да е формат да се провеждат събиранията – да бъдат фокусирани върху активно ученичество, мисионерство и стремеж към единство.“

–Франсис Чан

Повечето от тези неща не могат да бъдат вършени самостоятелно от един човек. Тези цели зависят от сътрудничеството между група вярващи и лидерска структура.

Бог призовава всеки вярващ да бъде част от местна църква и да ѝ помага да осъществи своята цел в този свят. Ако не служим в църква, не изпълняваме целта си като част от тялото Христово.

Грешки, които да избягваме: Духовен индивидуализъм

Бележка към водача на курса: Някой от студентите би могъл да обясни този раздел.

Някои хора никога не се посвещават да станат част от местна църква. Искат да бъдат свободни да посещават която служба пожелаят, която неделя пожелаят. Те не могат

да се включат в нито едно от служенията в църквата, защото тя не може да разчита на тях. Такива хора не изграждат взаимоотношения на духовно общение и отговорност. Ако всички християни постъпваха по този начин, нямаше да има църкви.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно църквата“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно църквата

Христос е построил една свята, вселенска църква, чийто израз е тялото Христово в местните събрания. Църквата държи учението на апостолите и защитава истината. Църквата е Божието семейство с общение, което служи на всички нужди. Църквата се покланя на Бога, благовества на света и развива ученичество сред вярващите.

Задания по Урок 12

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- 1Коринтяни 5:1-13
- 1Коринтяни 6:1-8
- 1Коринтяни 12:14-31
- Ефесяни 4:11-16
- Яков 2:1-9

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 12. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 12

- (1) Кога започва епохата на църквата?
- (2) Защо църквата може да бъде наречена апостолска?
- (3) Кои са четирите аспекта на произхода на църквата?
- (4) Коя е вселенската църква?
- (5) Какво представлява местна църква?
- (6) Какво е оригиналното значение на термина *католическа църква*?
- (7) Кои две неща са в основата на единството на вселенската църква?
- (8) Защо е добре църквата да има писмен документ, където са описани доктрините, в които вярва?
- (9) Избройте шест цели на местната църква.

Урок 13

Къде ще прекараме вечността

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Основната дейност, която се извършва в рая.
- Характеристиките на рая, разкрити в Писанията.
- Характеристиките на вечното наказание, разкрити в Писанията.
- Примери за религии, които отричат съществуването на вечно наказание.
- Справедливостта на вечното наказание.
- Християнските вярвания относно това къде ще прекараме вечността.

(2) Студентите ще запомнят, че някои постъпки имат вечни последици, които никога няма да бъдат отменени.

Част 1: Къде ще прекарат вечността вярващите

► Прочетете заедно Откровение 21. Какво ни казва този текст за бъдещето на вярващите?

Цялото творение съществува за Божия слава, но раят е центърът на събитията във вселената. Той е мястото, където съществата, създадени по образа на Бога, Му се покланят вечно. (Прочети Откровение 5:11-14.) В рая Божията слава ще се открие в такава пълнота, че тя ще бъде светлината на града (Откровение 21:23). Там ще познаваме Бога толкова добре, че ще видим лицето Му (Откровение 22:4).

В рая вярващите намират пълно удовлетворение и радост в това да се покланят на Бога. Псалом 16:11 казва: „в Твоето присъствие има пълнота от радост, в Твоята десница – блаженство довека.” Между радостта и поклонението съществува естествена връзка. Бог ни е създал по Своя образ, за да можем да разбираме достатъчно Неговата природа, за да Му се покланяме за това, което е. Нашите емоции, способността ни да обичаме и интелекта ни са ни дадени, за да можем да се покланяме на Бога.

Исус каза следните неща на учениците Си:

Да не се смущава сърцето ви; вие вярвате в Бога, вярвайте и в Мене. В дома на Отца Ми има много обиталища; ако не беше така, Аз щях да ви кажа, защото отивам да ви приготвя място. И като отида и ви приготвя място, пак ще дойда и ще ви взема при Себе Си, така че където съм Аз, да бъдете и вие (Йоан 14:1-3).

Исусовите думи ни казват някои неща за рая. Най-важното от тях е, че раят е домът на Бога. Исус го нарича домът на Неговия Отец. Другото важно нещо е, че един ден можем да живеем там заедно с Бога.

Обещанието за рая трябва да определя начина, по който живеем на земята. Онзи, който се ръководи от вечните ценности в живота си, ще извърши най-много добро на земята. Когато очакваме небесна награда, сме мотивирани да издържим в трудностите и се стремим да изпълним Божиата воля. Исус казва на преследваните: „радвайте се и се веселете, защото голяма е наградата ви на небесата ” (Матей 5:12).

Характеристики на рая

► Какви подробности знаем за рая?

Понякога тук на земята не можем да си купим къщата, която искаме или да направим дома си такъв, какъвто бихме искали да бъде. Бог обаче разполага с неограничена власт и ресурси, така че знаем, че Неговият дом е точно това, който желае да бъде. Следователно раят напълно съответства на Божиата природа.

В рая няма да има грях. Всички същества в рая, били те ангели, хора или други създания, ще бъдат напълно святи. (Прочети Откровение 21:8, 27.)

В рая последиците от греха, включително болката, мъката, конфликтите и опасностите, няма да ги има. (Прочети Откровение 21:4.) Проклятието върху творението, в това число болести, стареене и смърт, ще бъде премахнато. (Прочети Откровение 22:3.)

Красотата на рая не може да бъде описана с думи. Подробностите, които са ни дадени, включват стени от яспис, бисерни порти, основи от редки скъпоценни камъни и улици от злато. (Прочети Откровение 21:18-21.)

Кой и кога?

Раят е приготвен за тези, които се покаят от греховете си и повярват в Исус Христос като Спасител и Господ (Йоан 3:16). Библията ни казва, че ако живеем според ценностите на вечността, инвестираме във вечно и сигурно съкровище на небесата. (Прочети Матей 6:20.) В рая живеят ангели и милиони изкупени хора (Откровение 5:8-11).

Кога отиваме в рая? Исус казва на разбойника на кръста, че същия ден ще бъдат заедно в рая (Лука 23:43). Павел казва, че да бъде отделен от тялото си е равносилно на това да се пресели при Бога (2Коринтяни 5:8). Следователно, знаем, че вярващите отиват в рая след смъртта си. Вярващите, които са все още живи при

„Ако открия у себе си желание, което по никакъв начин не може да бъде задоволено на този свят, най-вероятното обяснение е, че съм създаден за друг свят...Може би земните наслади никога не са били предназначени да го задоволят, а само да го възбудят, да загатнат истинското нещо...Трябва да си поставя като най-важна цел в живота да се устремя към онази страна и да помогна на другите да сторят същото.”

- К.С. Луис, Отвъд човека

пришествието на Исус ще отидат там, без да преживеят смърт. (Прочети 1Коринтяни 15:51-52; 1Солунци 4:13-18)

Част 2: Къде ще прекарат вечността невярващите

Наказанията на земята рано или късно имат своя край, дори когато това е смъртта на наказания. Исус обаче описва едно вечно наказание. Той казва:

Тогава ще рече и на тези, които са от лявата Му страна: Идете от Мене, вие, проклетите, във вечния огън, приготвен за дявола и за неговите ангели... И тези ще отидат във вечно наказание, а праведните – във вечен живот (Матей 25:41, 46).

Исус и апостолите потвърждават, че адът, огненото езеро и вечното наказание съществуват. Исус ни предупреждава да избегнем това ужасно място. Ето част от Неговите думи и тези на апостолите.

Така ще бъде и при свършека на века; ангелите ще излязат и ще отлъчат нечестивите измежду праведните и ще ги хвърлят в огнената пещ; там ще бъде плач и скърцане със зъби (Матей 13:49-50).

Исус се обръща към фарисеите, казвайки: „Змии! Рожби ехиднини! Как ще избегнете от осъждането в пъкъла?“ (Матей 23:33).

В друг разговор с тях Исус описва мъчението на човек, който е попаднал в ада след смъртта си:

И в ада, като беше подложен на мъки и повдигна очи, видя отдалеч Авраам и Лазар в неговите обятия. И той извика, казвайки: Отче Аврааме, смили се над мене и изпрати Лазар да натопи края на пръста си във вода и да разхлади езика ми; защото съм на мъки в този пламък“ (Лука 16:23-24).

Апостол Павел пише, че Исус ще:

...се яви от небето със Своите силни ангели, в пламенен огън да раздаде възмездие на онези, които не познават Бога, и на онези, които не се покоряват на благовестието на нашия Господ Исус. Такива ще приемат за наказание *да бъдат* във вечна погибел, лишени от присъствието на Господа и от славата на Неговата сила (2Солунци 1:7-9).

Павел пише:

...Бог не пощади *и* ангели, когато съгрешиха, но ги хвърли в мрака на най-дълбоките ровове и ги предаде да бъдат вардени за съд (2Петрово 2:4).

Йоан пише:

А дяволът, който ги мамеше, бе хвърлен в езерото от огън и сяра, където са и звярът, и лъжепророкът; и ще бъдат мъчени ден и нощ до вечни векове... И ако някой не бе записан в книгата на живота, той беше хвърлен в огненото езеро (Откровение 20:10, 15).

Забележете думите, които са използвани, за да опишат това място: огън, мъчение, отмъщение, разруха, мрак, съд, плач и скърцане със зъби.

Исус казва:

Ако дясното ти око те съблазнява, извади го и хвърли го ; защото по-добре е за тебе да погине една от телесните ти части, а не цялото ти тяло да бъде хвърлено в пъкъла. И ако дясната ти ръка те съблазнява, отсечи я и хвърли я; защото по-добре е за тебе да погине една от телесните ти части, а не цялото ти тяло да отиде в пъкъла (Матей 5:29-30).

Исус казва, че за нас е по-добре да извадим дясното си око и да отсечем дясната си ръка, отколкото да бъдем хвърлени в пъкъла с две очи и две ръце. Той не ни насърчава да обезобразяваме тялото си, а да прекратим действия, които могат да ни завлекат в грях и да ни вкарат в ада, независимо колко привлекателни изглеждат на земята.

► Кои религии имат погрешна доктрина за ада?

Библията ни казва, че след смъртта мястото, където ще прекараме вечността не може да се промени, и че адът е (1) вечен, (2) неотменим и (3) е място на агония. Атеистите отхвърлят тази библейска истина като казват, че след смъртта няма нищо, а Свидетелите на Йехова, мормоните и универсалистите твърдят, че няма ад. Окончателността на смъртта по отношение на това къде човек ще прекара вечността се отрича от римокатолиците, които вярват, че човек може да избегне ада и след смъртта.

Има и хора, които не приемат съществуването на ада, защото мислят, че той е несправедлив. Според тях не е справедливо за грях, извършен в ограничен период от време, да се налага вечно наказание. Свети Августин отговаря на това възражение с пример от наказателното право. Ако една кражба продължи няколко минути, трябва ли и наказанието за нея да бъде толкова кратко? Убийството се случва за един миг, но причинява непоправими щети. В Писанията виждаме, че грехът срещу един вечен и необятен Бог има за резултат вечно наказание, въпреки че е извършен в рамките на един ограничен живот.

► Защо адът е вечен?

Адът е вечен, защото:

1. Грехът е престъпление срещу вечния Бог.

2. Непокаяните грешници отказват да отдадат на Бога дължимото Му вечно служение.
3. Ние сме вечни същества и няма друго място, където да отидем, ако изберем да бъдем отделени от Бога.

Докато сме на земята, ние обичаме да имаме възможност да променяме решенията си. Възможността един избор да има вечни последствия изглежда твърде сурова. Искане се да мислим, че в бъдеще ще имаме втори шанс, дори и сега да правим съзнателен избор. Не е нелогично обаче, че Бог ще ограничи времето ни за избор в рамките на земния ни живот.

Някои отказват да вярват в ада, защото недоумяват как може един любящ Бог да изпрати някого на такова ужасно място, каквото стиховете описват. Трябва да помним, че Бог не иска никой да бъде погубен и иска всеки да се покае и да се спаси. Това се казва на няколко места в Библията. (Прочети 2Петрово 3:9; 1Тимотей 2:4; Деяния 17:30.) Онези, които отиват в ада, са направили избори, които им отреждат място там. Никой не попада в ада случайно. Хората, които отиват там, са избрали да отхвърлят Бога, правдата и спасението.

„В крайна сметка възраженията срещу доктрината за ада се свеждат до следния въпрос: „Какво друго искате Бог да направи?“ Да изтрие миналите им грехове и чудодейно да им даде ново начало? Но Той вече е предложил да го направи. Да им прости? Те обаче отказват да им бъде простено. Да ги остави на мира? Уви, опасявам се, че Той прави точно това.“

- К.С. Луис, перифразирано от „Проблемът болка“

Тъй като всяко добро идва от Бога, отхвърлянето на Бога на практика означава отхвърляне на всичко, което е добро. Спокойствието, безопасността от страх и болка и удобството са добри неща, които само Бог може да даде. Пълното отделяне от Бога означава липса на всякакво добро нещо и това е адът.

Слава да бъде на Бога за това, че чрез изкупителното дело на Исус Христос, Неговата любов ни дава възможност да избегнем идващия гняв (1Солунци 1:10; 1Солунци 4:9). Вместо агонията в ада, можем да споделим радостта на спасението и чудесата на рая. Избираме рая за наша съдба, когато изберем да се покаем пред Бога и да вярваме в нашия Господ Исус Христос (Филипяни 3:20, Деяния 20:21).

Грешки, които да избягваме: Да забравим за вечните последствия

По време на земния ни живот много от решенията ни не изглеждат окончателни. С течение на времето голяма част от грешките могат да бъдат поправени. Трябва да помним, че много решения имат вечни последствия. Не знаем кога ще умрем и времето ни да направим избор ще свърши. След смъртта няма да е възможно да променим постъпките, които са повлияли на това къде ще прекараме вечността или постъпките, които са оказали влияние върху решенията на другите.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно това къде ще прекараме вечността“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно това къде ще прекараме вечността

Всеки човек ще живее вечно или в рая или в ада. Раят е домът на Бога, където вярващите ще живеят с Него и радостно ще го хвалят. В рая няма нито грях, нито каквото и да било страдание, причинено от него. Адът е мястото на вечно, неотменимо и мъчително наказание за всички, които не са спасени от Христос от греховете си. Адът е справедливото наказание за съзнателното съгрешаване срещу безкрайния Бог.

Задания по Урок 13

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Исаия 5:11-16
- Матей 5:27-30
- Лука 16:19-31
- Откровение 22:1-5
- Откровение 22:10-17

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 13. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 13

- (1) Каква е основната дейност в рая?
- (2) Избройте четири неща, които няма да има в рая.
- (3) Кой ще отиде в рая?
- (4) Кога вярващите отиват в рая?
- (5) Кои три неща ни казва Библията за ада?
- (6) Какво има предвид Исус, когато казва, че човек трябва да си отсече ръката?
- (7) Избройте три причини, поради които адът е вечен.

Урок 14

Събитията при второто пришествие на Исус Христос

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Степени на важност в темите, свързани със събитията при второто пришествие на Исус Христос.
- Завръщането на Христос и неговото значение за християнския живот.
- Възкресението на всички хора и ценността на тялото.
- Последния съд на всички същества, които могат да различават добро и зло.
- Вечното царство на Бога.
- Християнските вярвания относно събитията при второто пришествие на Исус Христос.

(2) Студентите ще разберат колко е важно да гледаме на земния живот от перспективата на вечността.

Въведение

► Прочетете заедно Даниил 7:9-14. Какво ни казва този текст за бъдещето?

Елементите, които са включени в библейските пророчества, са: белегът на звяра, тръбите, голямата скръб, антихристът, седемте години, 1000-та години, големият бял престол, градът, който слиза от небето, огненото езеро.

► Какви въпроси си задавате във връзка с библейските пророчества?

Степени на важност

Дискусиите върху пророчествата често се фокусират върху незначителни въпроси вместо върху основните истини. Темите в пророчествата не са с еднаква важност. В този курс няма да се опитваме да покрием всичко, свързано с пророчествата.

Понякога хората се питат какъв ще бъде белегът на звяра, от коя държава ще дойде антихрист и кои ще бъдат двамата свидетели. Библията не дава ясен отговор на тези въпроси и не си струва да се спори по тях.

Библията обяснява по-подробно други теми. Някои примери са дали Исус ще се върне в началото, в средата или в края на скръбта и дали хилядагодишното царство буквално ще продължи 1000 години. Тези доктрини обаче не са съществено важни за евангелието. Не трябва да спирате да общувате с някого, само защото мненията ви по тези въпроси се различават.

Библейските пророчества съдържат някои необходими истини. Тези истини са толкова недвусмислени, че всеки, който вярва в Библията, ги приема. Тези вярвания оказват влияние на християнския живот и на цялата система на християнската доктрина. Нека да разгледаме четири необходими истини за последните събития, разкрити в библейските пророчества.

Физическото завръщане на Исус

Завръщането на Исус на земята ще бъде видимо. Въпреки че сега Той е с вярващите духовно, Исус ще се завърне в Своето прославлено, възкресенско тяло и цялата земя ще го види. (Прочети Откровение 1:7.)

► Какво ще се случи, когато Исус се завърне?

Завръщането на Христос ще бъде кулминацията на човешката история. Земните царства ще станат царства на Христос. Онези, които са Му били верни, ще бъдат възнаградени и почетени. Онези, които са Му били противници, ще бъдат поразени и Той ще има силата да надделее над всяка съпротива. (Прочети Матей 26:64.) Всяко коляно ще се поклони и всеки език ще изповяда, че Исус е Господ (Филипяни 2:10-11).

Починалите християни ще бъдат възкресени, за да царуват с Христос (2Тимотей 2:12). Те и живите вярващи ще се издигнат, за да посрещнат Господа, когато Той дойде (1Солунци 4:16-17).

Завръщането на Исус е благословената надежда на всички християни. (Прочети Тит 2:13.) Помислете за всичко, което Неговото завръщане означава за нас: край на гоненията, страданието и мъката; събиране със светиите и близките на вярващите; доказателство, че вярата ни не е била напразна; ще видим самия Исус; ще влезем в рая и в пълнотата на вечния живот с Бога. Нито едно от тези неща не зависи от момента на Неговото завръщане, а само от факта, че Той ще се върне, както е обещал.

„Никой, който не очаква с радост деня на смъртта и последното възкресение, не е напреднал в училището на Христос. Нека да копнеем за Господното пришествие, защото това е най-щастливото събитие. Той ще дойде при нас като Изкупител и ще ни заведе в благословеното наследство на Неговия живот и слава.”

- Адаптирано от Джон Калвин,
*Институтите на християнската
религия*

Исус казва, че ще се завърне в сила и слава (Матей 24:30). Той обещава да дойде и да вземе Своите хора да живеят с Него (Йоан 14:3). Ангелите казват, че Той ще върне по същия начин, по който се е възнесъл на небето (Деяния 1:11). Апостолите проповядват покаяние докато чакаме Христос да се върне и да осъществи окончателния план на Бога за този свят. (Прочети Деяния 3:19-21.) В Новия Завет многократно се казва, че Исус ще се завърне на земята в сила и слава.¹⁹

Въпреки че има белези, които предшестват второто идване на Исус, не знаем със сигурност кога ще се случи то. Добре е вярващите да са в постоянно очакване на идването на Исус и да живеят подобаващо. (Прочети Марк 13:33-37.)

► Защо Исус ще се върне?

В света, в който живеем, повечето хора са в бунт срещу Бога. Цялото творение страда под проклятието на греха. Светът никога няма да стане съвършен чрез политически действия, социални реформи, по-добро образование или просперираща икономика. Исус внезапно ще влезе в Своето творение като царят, който се завръща и ще оправи всичко.

Всички хора са грешници, но ако доброволно се присъединят към Божието царство сега, могат да се спасят от съда. Божието царство вече е реалност сред тези, които се покаят и повярват (Марк 1:14-15, Марк 9:1). То ще бъде изявено в пълнота, когато Исус се върне.

► Как трябва да живеем след като знаем, че Исус ще се върне?

Трябва да помним приоритетите на ранните християни. Призовани сме да държим нашата вяра (1Коринтяни 16:13) и да устоим до края (Матей 24:13). Предупредени сме да не допускаме удоволствията и нещата от света да ни накарат да забравим, че Исус идва. (Лука 21:34-36). Ние живеем според ценностите на вечността, тъй като нещата в този свят са преходни (2Петрово 3:11-13). Библията ни казва да бдим, но не като се вираме в небесата с очакването Исус да се появи, а като сме духовно бдителни, за да не сме неподготвени, когато Той дойде (Марк 13:33-37). Молим се за чистота и живеем чист живот, защото искаме да бъдем като Него (1Йоан 3:3).

Онези, които днес живеят така сякаш Исус няма да се върне, няма да са готови за Неговото завръщане. То ще бъде като светкавица (Матей 24:27; 1Коринтяни 15:52), толкова внезапно, че никой няма да има време да промени нещо, след като Той се появи. 1Солунци 5:1-6 говори, че онези, които са в тъмнина и живеят за този свят, ще бъдат шокирани от завръщането на Господа. За тях то ще бъде като идване на крадец. Вярващите няма да се уплашат от връщането на Исус, а ще се зарадват премного, както невеста се радва на идването на младоженеца (Йоан 14:2-3).

¹⁹ 1Солунци 4:15-16; 2Солунци 1:7, 10; Тит 2:13; Евреи 9:28; Яков 5:7-8; 1Петрово 1:7, 13; 2Петрово 1:16, 2Петрово 3:4, 12; 1Йоан 2:28

Очакваме идването на Исус като:

1. Спазваме приоритетите на вечността
2. Живеем в чистота
3. Пазим се духовно чрез молитва

Физическото възкресение на всички хора

Ние знаем, че тялото има вечна стойност, защото Библията говори за възкресение на всички хора. Доктрината за възкресението е необходима. Разбираме това, понеже апостол Павел отделя цялата 15 глава на 1Коринтяни, за да я защити. Той обяснява, че отричането на възкресението е равносилно на отричане на евангелието. Ако няма възкресение, то Исус не би могъл да бъде възкресен (1Коринтяни 15:13). Ако Исус не е възкръснал от мъртвите, евангелието не може да бъде вярно и никой не е наистина спасен (1Коринтяни 15:17).

Всеки ще възкръсне, но не по едно и също време. При Своето завръщане Исус ще вземе със Себе Си всички християни, като ще възкреси починалите вярващи (1Солунци 4:16-17; Откровение 20:6). Онези, които са умрели в греховете си, няма да участват в първото възкресение. Те ще бъдат възкресени по-късно, когато дойде времето за съд (Откровение 20:13).

Християните ще бъдат възкресени с прославени тела, като това на Исус (1Йоан 3:2). Непокаяните грешници ще възкръснат под някаква друга форма за вечно наказание (Йоан 5:28-29).

► Какво значение има за нас, ако не вярваме, че телата ни ще бъдат възкресени?

Вярването, че един ден ще бъдем възкресени, се отразява на начина ни на живот. Можем да видим практичните резултати от тази доктрина в живота на хора, които я отричат. Част от членовете на църквата в Коринт не вярват във възкресението на тялото. Те заемат две позиции.

„О, смърт, къде ти е жилото?
О, ад, къде ти е победата?
Христос възкръсна и ти си победен.
Христос възкръсна и демоните са разгромени.
Христос възкръсна и ангелите ликуват.
Христос възкръсна и животът тържествува.
Христос възкръсна и гробът е празен:
Защото с възкресението Си Христос стана Водач
и Възродител на онези, които са заспали.
На Него да бъде слава и сила от века и до века.
Амин”
- Йоан Златоуст,
“Катехизисна проповед за Възкресение”

Според едната **„След като тялото няма да бъде възкресено, духът е единственото, което има значение.** От това следва, че греховете, които извършваме в тялото си, не са сериозни. Дори можем да блудстваме, защото тялото така или иначе ще умре.”

Някои от коринтяните са имали следното мото: „Храната е направена за стомаха и стомахът – за храната“, тоест тялото служи само за задоволяване на желанията ни. Павел им казва, че хората ще бъдат съдени за злоупотреба с телата си (1Коринтяни 6:13). Той казва, че тялото е за Господа и че Бог ще възкреси телата ни, както възкреси Исусовото тяло (1Коринтяни 6:14).

Твърдението на другата позиция е, че **„След като тялото няма да бъде възкресено, значи то е безполезно и зло.** Трябва да потискаме всички телесни желания, да не ядем никаква вкусна храна или да се наслаждаваме на брака.”

И двете погрешни схващания се дължат на отричането на възкресението, което омаловажава стойността на тялото. Християнската доктрина за възкресението придава важност на тялото.

► Прочетете 1Коринтяни 6:14, 15, 19-20.

В тези стихове виждаме, че телата на християните са ценни, защото:

- са изкупени
- са храм на Святия Дух
- са части на Христос
- ще бъдат възкресени и прославени

Доктрината за възкресението е необходима, защото тя означава, че:

- Исус е възкръснал от мъртвите.
- Всички хора ще бъдат възкресени.
- Тялото има вечна стойност.
- Евангелието е вярно.

Денят на съда

Денят на съда наистина ще бъде краят за онези, чиито имена не са записани в книгата на живота. Това няма да е краят на тяхното съществуване, но времето им да избират ще е изтекло. Във вечността, която следва, хората ще търпят вечните и неотменими последици от решенията си.

Заради деня на съда нашите значения на нашите избори се простира отвъд непосредствените им резултати. Има хора, които мислят, че няма за какво да се тревожат, докато са в състояние да контролират резултатите от постъпките си. Те искат да вярват, че грехът им не нещо зло, ако не причинява вреда. Всъщност, всеки грях вреди и дори това да не се вижда в този живот, ще има значение в деня на съда. Божието слово казва, че хората ще бъдат съдени според делата си. (Прочети 2Коринтяни 5:10; Римляни 2:6-11.)

В деня на съда едни ще получат вечно наказание, а други – вечна награда. В Писанията е описана картината на съда за непокаяните грешници, които са

възкресени, за да приемат осъждение за греховните си дела. (Виж Откровение 20:11-15.) За християните има друг съд, при който ще бъдат наградени за делата, които имат ценен и вечен резултат. (Прочети 1Коринтяни 3:14-15.)

Съдът означава, че един ден вече няма да има грях. Трудно е да си представим свят без грях, но някой ден ще бъде сложен край на всеки бунт срещу Бога.

Божие намерение не е да живеем в постоянен страх или страхът да ни мотивира да живеем праведно. Въпреки това знанието, че предстои съд създава чувство за отговорност, което направлява животите ни.

Трябва да сме запознати с предстоящия съд, за да разберем:

1. Тежестта на греха
2. Отговорността ни пред Бога
3. Важността на изборите, които правим
4. Края на всеки грях

Вечното Божие царство

Според някои философски учения и религии времето тече вечно като поредица от цикли, без начало и край и нито едно събитие не може да предизвика вечна промяна. Според Библията обаче времето има начало и има поредица от събития, които водят до завършек. Писанията описват сътворението, грехопадението на човека и Божия план за спасение, който Бог изпълнява през вековете на човешката история.

В Битие 3 виждаме раждането на греха. В Откровение грехът не присъства във вечния град на Бога. (Откровение 21:27). В Битие виждаме загубата на достъпа до дървото на живота и издаването на смъртна присъда (Битие 3:22-24). В Откровение се говори за възстановяването на дървото на живота, за имената, записани в книгата на живота и за покана за реката на живота (Откровение 22:1-2, 19).

С идването на Божието пълно и вечно царство Божият план ще бъде изпълнен. Бог винаги е бил царят на вселената, но след грехопадението по-голямата част от човечеството се е бунтувала срещу Неговото царуване. Внезапно този бунт ще приключи и Бог ще царува вечно, без никой да оспорва властта Му. Всичко в света ще бъде точно така, както Бог го иска, както е и на небето.

Грешки, които да избягваме: Фокус върху земното

Човек е склонен да живее така, сякаш земният живот ще продължи вечно. Опитваме се да подобрим условията си на живот, да решим проблемите си и да си създадем удобство. Трябва да бъдем като Авраам, който очакваше вечния си дом, докато живееше в шатри и често се местеше (Евреи 11:8-10, 14-16). Необходимо е да помним, че нещата, които строим, които имаме и условията, които създаваме, са временни. Трябва да работим за неща, чиято стойност е вечна.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно събитията при второто пришествие на Исус Христос“ поне два пъти.

Християнските вярвания относно събитията при второто пришествие на Исус Христос

Исус ще се върне, както е обещал и ще възкреси починалите вярващи, и ще вземе всички вярващи, за да царуват в Неговото царство. Всеки човек ще бъде възкресен от мъртвите, за да бъде съден според делата си. Той ще получи или вечна награда или вечно наказание. Божието царство ще дойде в пълнота и Бог ще царува завинаги.

Задания по Урок 14

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- Даниил 2:31-45
- Матей 25:31-46
- 1Коринтяни 15:51-58
- 2Петрово 3:1-14
- Откровение 20:11-15

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 14. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 14

(1) Кои са четирите необходими истини за събитията при второто пришествие на Исус Христос, разкрити в библейските пророчества?

(2) Какво ще се случи с християните, когато Исус се върне?

(3) Как трябва да очакваме идването на Исус?

(4) Защо е необходима доктрината за възкресението?

(5) Трябва да сме запознати с предстоящия съд, за да разберем кои четири неща?

Урок 15

Символите на вярата в ранната църква

Цели на урока

(1) Студентите ще могат да обяснят:

- Целта и употребата на символа на вярата като декларация на определени вярвания.
- Някои библейски примери за символи на вярата.
- Произхода и съдържанието на три символа на вярата в историята.
- Защо съвременните християни не трябва да пренебрегват историята на християнството.
- Християнските вярвания относно символите на вярата.

(2) Студентите ще оценят основополагащите вярвания на ранната църква като автентично християнство.

Въведение

► Прочетете заедно второто послание от Йоан. Какво ни казва този текст за важността на първоначалните доктрини на църквата?

Произход на символите на вярата

Символът на вярата е кратка изповед на основни християнски вярвания. Ранната църква е осъзнала нуждата библейските доктрини да бъдат обобщени.²⁰

► Защо църквата е имала нужда от символи на вярата? Библията не е ли била достатъчна?

Винаги е имало хора, които твърдят, че вярват в Библията, а в същото време проповядват доктрини, които ѝ противоречат. Църквата развива формулировки на библейските доктрини, които да отличават истинското християнство от лъжливите учения.

²⁰ Снимка: "Св.Атанасий", източник Bibliothèque Sainte-Geneviève Images, <https://archive.org/details/EST84RESP8A>, public domain.

Едно от първите доктринални твърдения е „**Исус е Господ**“, което означава, че Исус е Бог. Думите *Господ Исус Христос* също казват, че Исус е Месията (*Christos*) и че Той е Бог. Онзи, който е отричал, че Исус е Господ или е отказвал да използва думите *Господ Исус Христос*, не е бил вярващ.

По-късно се появяват хора, които се определят като християни, но не вярват, че **Исус е напълно човек**. Затова в първото послание от Йоан откриваме твърдението, че „всеки дух, който изповядва, че Помазаният Спасител е дошъл в плът, е от Бога; а всеки дух, който не изповядва Спасителя, не е от Бога“ (1 Йоан 4:2-3). Апостолът още казва, че който отрича учението за Христос, съгрешава и не е от Бога (2 Йоан 1:9).

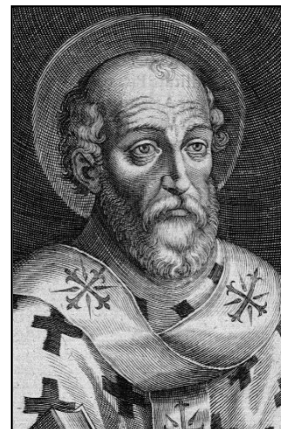
Най-ранният символ на вярата, който съдържа няколко твърдения, се намира в 1 Тимотей 3:16:

[Бог], Който се яви в плът, доказан чрез Духа, видян от ангели, проповядван между народите, повярван в света, възнесен в слава.

Не знаем всички въпроси, които този символ на вярата в 1Тимотей е адресирал, но той набляга на божественото и човешкото естество на Исус, когато казва, че Бог се е явил в плът.

Тези кратки изповеди имат определена цел. Ако някой от ранните християни срещне човек, който твърди, че вярва в Исус, вярващият може да му зададе въпроса: „Вярваш ли, че Исус е Господ?“ или „Вярваш ли, че Исус е въплътеният Бог?“ Ако отговорът е „Не“, християнинът знае, че този човек всъщност не знае и не приема учението на Исус и на апостолите.

През първите векове след Петдесетница църквата решава, че е необходимо да постанови ясни твърдения относно Троицата, въплъщението на Христос и личността на Святия Дух. Установяват се доктринални стандарти с цел предпазване от ереси. Символите на вярата имат за цел да обобщат основните истини, в които всеки християнин вярва.

Атанасий, около 296-373, написва известния трактат "За Въплъщението", в който обяснява защо фактът, че Исус е напълно Бог и напълно човек е толкова важен за християнската вяра. Неговите идеи са приети на Никеийския събор, където се ражда никейският символ на вярата.

„За вечното спасение е нужно да вярваме предано и във въплъщението на нашия Господ Исус Христос. Защото правилната вяра е вяра и изповедание, че нашият Господ Исус Христос, Синът Божий, е еднакво Бог и Човек.“

- Атанасиев символ на вярата

Символите на вярата не изчерпват всички теми, но всеки, който е оспорвал тяхното съдържание, не е бил считан за християнин. Символите на вярата са опит да се дефинира християнската вяра.

Ето трите от символите на вярата в ранната църква.

Апостолски символ на вярата

Апостолският символ на вярата не е написан от апостолите, но е съставен през втори век, за да изрази учението на апостолите.

Вярвам в Бог Отец Всевишния,
Творец на небето и земята;

И в Исуса Христа, Единородния Му Син, нашия Господ,
Който е заченат от Святия Дух и е роден от Дева Мария,
пострада при Пилат Понтийски,
бе разпънат и бе погребан;
и слезе в ада
и в третия ден възкръсна от мъртвите;
и се възнесе на небесата;
и седна отдясно на Бога Отца, Всемогъщия;
и пак ще дойде да съди живите и мъртвите.

Вярвам в Святия Дух,
светата вселенска църква,
общението на светиите,
опрощаването на греховете,
възкресението на телата на мъртвите
и вечния живот. Амин.

Изглежда, че този символ е бил написан, за да изобличи онези, които са отричали, че Исус е човек и е роден от девица. Други пък са отричали смъртта или физическото възкресение на Исус.

Апостолският символ на вярата не казва много за Святия Дух, не защото на църквата ѝ е липсвало знание за Него, а защото тогава все още не се е била сблъскала с ереси относно Неговата личност.

Терминът *католическа* просто означава „вселенска“ и че има една истинска църква.

“Опрощаването на греховете” говори за спасение по благодат, а не чрез дела или ритуали.

НикеЙски символ на вярата

НикеЙският символ на вярата е създаден на църковния събор през 325г. Целта му е била да защити доктрините за божествеността на Христос и на Святия Дух. Добавени са още няколко изречения на друг събор през 381. Този символ адресира някои въпроси, които не са били повдигани преди това.

Вярвам в един Бог Отец Вседържител,
Творец на небето и земята и всичко видимо и невидимо.

И в един Господ Исус Христос, Сина Божий, Единородния,
Който е роден от Отца преди всички векове,
Бог от Бога, Светлина от Светлина, Бог истинен от Бог истинен,
роден, несътворен; единосъщен с Отца,
чрез Когото всичко е станало.
Който заради нас човеците и заради нашето спасение слезе от небето;
и бе въплътен чрез Дух Светий от Дева Мария и стана човек.
и бе разпнат за нас под Пилат Понтийски, и страда, и бе погребан;
и на третия ден бе възкресен според Писанията;
и се възнесе на небето и седна отдясно на Отца;
и ще се върне отново, в слава, за да съди живите и мъртвите.
Неговото царство не ще има край.
И вярвам в Святия Дух, Господа, Животворящия,
Който изхожда от Отца и Сина,
Комуто се покланяме и Го славим наравно с Отца и Сина.
И Който говори чрез пророците.

Вярваме в една вселенска и апостолска църква.

Изповядвам едно кръщение за опрощаване на греховете.

Очаквам възкресението на мъртвите и живот в идващия свят.

Амин.

► Забелязвате ли някои неща в НикеЙския символ на вярата, които липсват в Апостолския?

Тук виждаме разширени твърдения за личностите в Троицата. Абсолютната божественост на Христос е подчертана по такъв начин, че да обори онези, които твърдят, че вярват, че Исус е Бог, но омаловажават Неговата божественост. Исус е вечен (преди всички векове), несътворен и единосъщен с Отца. Исус трябва да бъде наричан Бог по същите причини, по които и Отец бива наричан Бог.

Трябва да се покланяме на Святия Дух наравно с Отца и Сина, което потвърждава, че Святият Дух е Бог.

Халкидонски символ на вярата

Халкидонският символ на вярата е написан през 451г. Целта му е да защити доктрините за въплъщението на Христос. Авторите на този символ искат да защитят доктрината, според която Христос е напълно Бог и напълно човек, без да омаловажават нито едно от двете.

В края авторите посочват, че считат тези доктрини за съответстващи на Писанията и църковната традиция. Те не развиват нови идеи, но защитават това, което църквата винаги е вярвала.

Следвайки святите Отци, ние изповядваме единодушно,
че единният и единствен Син, нашият Господ Исус Христос,
е съвършен като Божество и съвършен като човек,
истински Бог и истински човек,
че Той има разумна душа и тяло.

Той е единосъщен с Отца,
а като човек е и единосъщен с нас.
Същият като нас във всяко отношение без греха.

Роден от Отца преди всички векове като Бог,
а като човек и заради нашето спасение
е бил роден от Дева Мария.

Същият Христос, Синът, Господ, Единородният,
се е явил в две природи (които съществуват)
без да се сливат, без да се изменят, без да се разделят и разлъчват една от
друга.

Различието между природите по никакъв начин не изчезва от този съюз,
а обратното, различните свойства на природата се запазват непокътнати.
(Двете природи) се обединяват в една личност и една *ипостас*.
Те не са разделени и разлъчени в две личности,
а (образуват) Единия Син, Единородния,
Бог, Слово, Господ Исус Христос, точно както пророците от древността
(са говорили) за Него и както Господ Исус Христос ни е учел, и както ни
е било предадено от Символа на вярата на Отците.

► Забелязвате ли на какво набляга този символ на вярата?

Исус е бил Бог не само на небето, но и на земята. Ранните християни са вярвали, че Исус действително е въплътеният Бог. Той е притежавал всички характеристики на Бог и на човек, докато е живял на земята. За ранната църква точно тази природа на Христос прави възможно Той да бъде Спасител.

Символите на вярата днес

Изминали са векове от създаването на църквата. Светът се е променил в много отношения и са се развили многобройни религиозни вярвания.

Според някои доктрините трябва да се променят. Такива хора се чувстват свободни да вярват в каквото искат и да продължават да се наричат християни.

► Необходимо ли е да вярваме в символите на вярата на ранната църква?

„Всяка нова доктрина е лъжлива; защото старата религия е единствената истинна; и никоя доктрина не може да бъде правилна, ако се различава от 'онова, което е било отначало.'”

- Джон Уесли в проповед,
озаглавена
"За вярващите и греха"

Богът от Библията, който е описан в ранните символи на вярата, не се изменя. Ранните християни са знаели, че Бог ги е спасил в отговор на тяхната вяра в Него. Тези твърдения за природата на Бога и начина за спасение са в основата на християнството от самото начало.

Възможно е човек да бъде спасен, без да има знание или правилно разбиране за всички тези доктрини. Не всички доктрини са нужни за евангелието. Човек не може да отрече това, което знае, че е истина, и да остане християнин, но може да греши за някои неща.

Ранните символи на вярата в този урок говорят само за основни доктрини. Ако дадена църква прокламира перспектива за Бога, която е различна от тези основни вярвания, тя също трябва да измисли друг начин за спасение, което означава да измисли и друго евангелие. В такъв случай тази църква не може да се нарича повече християнска, защото развива една нова религия.

Разбира се, всеки е свободен да мисли каквото реши, но ако не изповядва християнски вярвания, този човек не е истински последовател на Исус.

В първите векове след Христа не е имало деноминации, както има днес. Имало е една църква. Ето защо символите на вярата са били изявление на цялата църква. Днес църквите, които зачитат авторитета на Библията, изповядват вярванията, записани в символите на вярата, но имат разногласия по много други въпроси.

Ранната църква е знаела, че най-важното нещо е взаимоотношението с Бога. Знаели са, че са спасени чрез връзката им с Него. Затова за тях е било толкова важно да знаят какъв е Бог.

Посланието на апостол Юда ни предупреждава, че трябва да защитаваме вярата, който веднъж завинаги е била предадена на светиите (Юда 1:3). Нека Бог помаже Своята истина, докато служим вярно в проповядването на евангелието, изграждането на ученици и обучението на тези, които Той призовава в служение.

Грешки, които да избягваме: Арогантност въз основа на деноминация

Група църкви, обединени в една организация, се нарича деноминация. Хиляди деноминации претендират, че са християнски. Също така има и хиляди независими църкви, които не са част от някаква деноминация.

Понякога деноминациите започват в резултат на евангелизация. Ако в даден район има много новоповярвали и няма деноминация, която да се погрижи за тях, може да се формира нова. Нова деноминация може да стартира и при работата на мисионерски организации.

В някои случаи нова деноминация започва, когато група хора смятат, че църквата, в която са отрича или пренебрегва някоя важна доктрина. Те започват нова деноминация с цел доктринална точност и доктрините им се развиват с течение на времето. Тъй като тяхното разбиране за Библията се различава от това на други групи християни, някои от техните доктрини се различават от тези в други деноминации.

Деноминациите развиват и традиции за подходящите форми на поклонение и детайли на християнския живот. Отделните деноминации имат различни традиции.

Повечето християнски деноминации не твърдят, че са единствената истинска църква. Организация, която твърди, че съставлява цялата Божия църква на земята, не заслужава доверие.

Едно от често срещаните възражения на невярващите срещу християнството е свързано с многото му подразделения. Според тях различните християнски секти са в конфликт помежду си. Мнението, че липсва единство между християните, е доста разпространено.

Деноминация или местна църква, която наистина е християнска, вярва в доктрините, описани в символите на вярата на ранната църква. Това е доктриналното единство, което съществува между всички християнски организации. Въпреки че има немало различия в традициите и по-маловажните доктринални въпроси, това не бива да е причина дадена църква да бъде определяна като лъжливо християнска.

Грешки, които да избягваме: Погрешно разбиране на личните убеждения

Когато християнинът живее във взаимоотношение с Бога, той си изгражда разбиране за библейските истини и невинаги стига до същите заключения като останалите. Докато прилага истината в ежедневието си, той ще развие собствени принципи и правила, които ще се различават от тези на другите християни.

В своите индивидуални вярвания християните не могат да отхвърлят основните доктрини на ранното християнство, ако искат да продължат да бъдат християни.

Освен това християните трябва да вярват в установените доктрини на църквата. Ако не са съгласни с тях, ще им е трудно да бъдат посветени в местна църква.

Отделният вярващ следва учението на църквата, но някои от личните му убеждения могат да се различават, включително и от убежденията на другите членове на църквата. Личното убеждение не е нещо дословно записано в Библията, а нечий опит да приложи библейските истини към даден въпрос.

Всеки християнин трябва искрено да се старее да прилага библейските истини в личните си ситуации, но не трябва да осъжда другите с прибързани заключения. Правилно е да очакваме всички християни да държат доктрините от символите на вярата на ранната църква, както и да очакваме членовете на една църква да стоят зад нейните доктрини. Погрешно е обаче да изискваме от останалите да се съгласяват с всичките ни лични вярвания.

► Прочетете заедно раздела „Християнските вярвания относно символите на вярата в ранната църква“ поне два пъти“.

Християнските вярвания относно символите на вярата в ранната църква

Писанията ни казват да държим и пазим първоначалните доктрини на християнството. Ранните християни са формулирали вярванията, които са от съществена важност за евангелието и нашето взаимоотношение с Бога. Тези формулировки все още дефинират основите на християнството.

Задания по Урок 15

(1) Задание върху библейски текст: Всеки студент ще получи един от пасажите, изброени по-долу. Преди следващата лекция трябва да прочетете пасажа и да напишете един параграф за това какво казва пасажът за темата на този урок.

- 1Тимотей 3:16
- 1Тимотей 4:1-7
- Тит 1:7-14
- 1Йоан 4:1-3, 14-15; 1Йоан 5:12
- Юда 1:3-13

(2) Тест: Следващата лекция ще започне с тест върху Урок 15. Подгответе се старателно за тестовите въпроси.

(3) Задание за преподаване: Не забравяйте да направите график за времето, когато ще преподавате извън курса и да информирате водача на курса за него.

Тест върху Урок 15

- (1) Какво е символ на вярата?
- (2) Избройте две от първите доктринални твърдения за Исус.
- (3) В кой стих се намира най-ранният символ на вярата в Писанията, който съдържа няколко твърдения?
- (4) Каква е целта на Апостолския символ на вярата?
- (5) Каква е целта на Никейския символ на вярата?
- (6) Каква е целта на Халкидонския символ на вярата?

Препоръчителна литература

За да научите повече за темите, засегнати в този курс, моля прегледайте следните материали.

Божията книга

Dockery, David S. *Christian Scripture*. Nashville: Broadman and Holman, 1995.

Характеристиките на Бога

Purkiser, W.T., ed. *Exploring Our Christian Faith*. Kansas City, MO: Beacon Hill Press, 1960.

Tozer, A. W. *The Knowledge of the Holy*. New York: Harper and Row, 1961.

Троицата

Morey, Robert. *The Trinity: Evidence and Issues*. Iowa Falls: Word Bible Publishers, 1996.

White, James. *The Forgotten Trinity: Recovering the Heart of Christian Belief*. Minneapolis: Bethany House Publishers, 1998.

Човекът

Purkiser, W.T., ed. *Exploring Our Christian Faith*. Kansas City, MO: Beacon Hill, 1978.
(See Chapter 10: "What is Man?")

Грехът

Wesley, John. "The Doctrine of Original Sin," in *The Complete Works of Wesley*. Vol. 9.

Wilcox, Leslie. *Profiles in Wesleyan Theology*. Salem, OH: Schmul Publishing, 1985. (See Chapter 7: "Origin and Nature of Sin," 141-170.)

Духовният свят

Lewis, C. S. *The Screwtape Letters*. New York: Macmillan Co., 1968.

Wesley, John. "Satan's Devices." *Wesley's 52 Standard Sermons*. Salem, OH: Schmul Publishing, 1988.

Христос

Strobel, Lee. *The Case for Christ*. Grand Rapids: Zondervan, 1998.

Zacharias, Ravi. *Jesus Among Other Gods*. Nashville: Word Publishing, 2000.

Спасението

Purkiser, W. T., ed. *Exploring Our Christian Faith*. Kansas City, MO: Beacon Hill Press, 1960. (See Chapter XI and XII: "Man's Predicament," and "The Doctrine of Atonement.")

Wilcox, Leslie. *Profiles in Wesleyan Theology*. Salem, OH: Schmul Publishing, 1985. See Chapters 9-10: "Atonement" and "Conditions of Reconciliation," 171-214.

Wiley, H. Orton and Culbertson, Paul T. *Introduction to Christian Theology*. Kansas City, MO: Beacon Hill Press, 1946.

Въпроси, свързани със спасението

Shank, Robert. *Life in the Son*. Minneapolis: Bethany House Publishers, 1989.

Wiley, H. Orton and Culbertson, Paul T. *Introduction to Christian Theology*. Kansas City, MO: Beacon Hill Press, 1946.

Святият Дух

Carter, Charles. *The Person and Ministry of the Holy Spirit: A Wesleyan Perspective*. Grand Rapids: Baker Book House, 1974.

Murray, Andrew. *Andrew Murray on the Holy Spirit*. New Kensington: Whitaker House, 1998.

Църквата

Noll, Mark. *Turning Points*. Grand Rapids: Baker Academic, 1997.

Oden, Thomas. *Life in the Spirit*. Peabody: Prince Press, 2001.

Къде ще прекараме вечността

Lewis, C. S. "The Weight of Glory," in *The Weight of Glory and Other Addresses*. New York: Macmillan Publishing, 1980.

Purkiser, W.T., ed. *Exploring Our Christian Faith*. Kansas City, MO: Beacon Hill Press, 1967. (See Chapter XXVIII, "The Future Life.")

Wesley, John. "The Great Assize." *Wesley's 52 Standard Sermons*. Salem, OH: Schmul Publishing, 1988.

Събитията при второто пришествие на Исус Христос

Ladd, George Eldon. *The Blessed Hope*. Grand Rapids: Eerdmans, 1992.

Wiley, H. Orton & Culbertson, Paul T. *Introduction to Christian Theology*. Kansas City, MO: Beacon Hill Press, 1949.

Символите на вярата в ранната църква

Gonzalez, Justo L. *The Story of Christianity, Vol. I*. New York: Harper, 2010.

Noll, Mark. *Turning Points: Decisive Moments in the History of Christianity*. Grand Rapids: Baker, 2012.

Отчет за изпълнени задания

Име на студента _____

Отбележете всяко изпълнено задание. Тестовите се считат за завършени, ако студентите постигнат резултат равен или по-висок от 70%. Всички задания трябва да бъдат успешно завършени, за да бъде получен сертификат от Shepherds Global Classroom.

Урок	Задание върху библейски текст	Тест	Задание за преподаване	
			Дата	Място
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

Заявление за Сертификат за завършена програма от Shepherds Global Classroom може да бъде попълнено на нашата уеб страница www.shepherdsglobal.org. Ако има студенти, чиито заявления са попълнени от преподавателите или помощниците на курса, то същите ще получат сертификатите по дигитален път от директора на SGC.

Фокусирано върху Христос. Обучение. Навсякъде.

[SHEPHERDSGLOBAL.ORG](https://shepherdsglobal.org)